

Bjørn Olsen

**Unge med innvandrerbakgrunn i arbeid og
utdanning**

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå, februar 2010 Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Standardtegn i tabeller	Symbol
ISBN 978-82-537-7789-4 Trykt versjon	Tall kan ikke forekomme	.
ISBN 978-82-537-7790-0 Elektronisk versjon	Oppgave mangler	..
ISSN 0806-2056	Oppgave mangler foreløpig	...
Emne: 06.01	Tall kan ikke offentliggjøres	:
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Null	-
	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
	Foreløpig tall	*
	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
	Desimaltegn	,

Forord

Rapporten, ”Unge med innvandrerbakgrunn i arbeid og utdanning”, er utarbeidet på oppdrag av Arbeids- og inkluderingsdepartementet og bygger på registerbaserte data pr. 4. kvartal 2007. Kapittel 1 – 5 er en oppdatering av den tidligere publiserte rapporten, ”Innvandrerungdom og etterkommere i arbeid og utdanning.” Rapport 2008/33 (http://www.ssb.no/emner/06/01/rapp_200833/), men hvor nå også utdanningsnivået ungdommene har, trekkes sterkere inn. Kapittel 6 – 8 i foreliggende rapport retter bl.a. søkelyset på gruppene utenfor arbeid og utdanning. I tillegg ses det nærmere på førstegangsfødende kvinner og hvor fort de kommer tilbake i arbeid etter fødselspermisjon. Kapittel 1- 5 utkom i 2009 i en foreløpig versjon som notat, ”Unge med innvandrerbakgrunn i arbeid og utdanning, 4. kvartal 2007. Hvor forskjellige er de i forhold til majoriteten?” Notat 2009/41.

Rapporten er utarbeidet av rådgiver Bjørn Olsen, Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk.

Sammendrag

Denne rapporten belyser hvordan deltakelse i arbeid eller utdanning varierer med innvandringsbakgrunn blant personer i alderen 16 til 34 år. Det er tre grupper som sammenlignes: Innvandrere, norskfødte av foreldre som er innvandrere og personer utenom disse to befolkningsgruppene, dvs. majoritetsbefolkningen. De to gruppene med innvandringsbakgrunn er begrenset til de med opphav i Øst-Europa utenom EU, Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand. Rapporten bygger på registerbaserte opplysninger om sysselsetting og utdanning pr. 4. kvartal 2007.

Våre tall bekrefter hovedmønsteret fra tidligere undersøkelser ved at norskfødte under 25 år med innvandrerforeldre, ligger nært opptil ungdom i majoritetsbefolkningen når det gjelder deltakelse i arbeid og utdanning. Forskjellen øker noe blant de over 25 år. Dette skyldes i hovedsak et lavere sysselsettingsnivå blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre.

Blant de som selv er innvandrere, er det en betydelig større differanse i forhold til majoriteten i alle aldersgrupper. Alder ved innvandringstidspunktet har imidlertid mye å si, da de som innvandret i ganske ung alder har en andel aktive (dvs. i arbeid eller utdanning) omtrent på nivå med de norskfødte med innvandrerforeldre. Kjønn spiller også en stor rolle, i det innvandrer menn har et betraktelig høyere aktivitetsnivå enn kvinnene i aldersgruppene over 19 år. Det er følgelig blant kvinnene at avstanden til majoriteten er størst, noe som først og fremst relaterer seg til sivilstand og familiesituasjon og de ulikhetene som oppstår i sysselsettingsmønsteret som følge av dette.

Rapporten viser at forskjeller i utdanningsnivå har større betydning for aktivitetsnivået blant de over 19 år enn innvandringsbakgrunn. Når vi forholder oss til de på samme utdanningsnivå, er det bare moderate forskjeller mellom majoriteten og de to gruppene med innvandringsbakgrunn. Det er særlig personer med kun obligatorisk utdanning som har et lavt aktivitetsnivå. Dette betyr at andel aktive blant norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere som har utdanning utover obligatorisk nivå, ligger et godt stykke over aktivitetsnivået blant de i majoritetsbefolkningen som kun har obligatorisk utdanning.

Da gruppene med innvandringsbakgrunn har høyere andeler med kun obligatorisk utdanning enn majoriteten blant de over 19 år, er dette en av de viktigste bakenforliggende årsakene til forskjellene i aktivitetsnivået mellom befolkningsgruppene. Når det gjelder innvandrergruppen, må det imidlertid presiseres at vi kun har utdanningsopplysninger for omkring halvparten av denne gruppen. Disse omfatter de som innvandret før 2000 og de som tar tatt utdanningen i Norge.

En del personer er verken registrert sysselsatte, i utdanning, registrert ledige eller mottakere av offentlige velferdsordninger fra NAV. Disse vil i hovedsak omfatte hjemmeværende, personer i ikke-registrert arbeid, arbeidssøkere ikke registrert hos NAV og personer som har utvandret uten å ha meldt fra om dette. Her finner vi klare forskjeller mellom de tre befolkningsgruppene. Mens disse uregistrerte inaktive utgjorde 4,1 prosent av majoritetsbefolkningen (16-34 år), var andelen 8,8 prosent blant norskfødte med innvandrerforeldre og 16,4 prosent blant innvandrerne. Når det gjelder innvandrergruppen, er det dessuten stor kjønnsforskjell, da 11,2 prosent av mennene mot 20,7 prosent av kvinnene befinner seg i denne ukjente inaktive kategorien.

Av de inaktive statusene vi har opplysninger om, er det kun registrert ledighet/deltakelse på arbeidsmarkedstiltak som har et visst omfang – i første rekke blant innvandrere som hadde en andel på 5,3 prosent. Blant norskfødte med innvandrerforeldre og i majoriteten var andelene henholdsvis 1,9 og 1,4 prosent.

Prosjektstøtte: Arbeidet er utført som et oppdrag for Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Abstract

This report looks at how the share of young people aged 16-34 years in employment and education varies with immigration background. The following three groups are compared: 1) Those who arrived in Norway as immigrants from Eastern-Europe outside the EU, from Asia, Africa and South- and Central-America; 2) those born in Norway to immigrant parents with background from the mentioned world regions and 3) people of non-immigrant background (i.e. the majority population). The report is based on register statistics for the 4th quarter 2007.

The 2007 figures confirm the main pattern that emerged in our two previous researches in the sense that the Norwegian-born to immigrant parents under 25 years are close to the majority population when it comes to the share that are in employment or in education. Among those above 25 years of age we see a slightly increasing gap between the two populations. This is mostly due to a lower level of employment among the female Norwegian-born to immigrant parents.

As the immigrant group is concerned, the gap to the majority was much larger irrespective of age. Their age at the time of immigration is, however, important for the share of actives (i.e. in employment or education). If they immigrated as small children, the share of actives is approximately the same as for Norwegian-born to immigrant parents. Gender is also a variable of great importance, since immigrant males have a considerable higher level of actives compared to the females among those above 19 years of age. Hence, it is among the females we see the greatest gap to the majority population, which primary must be related to differences in the employment pattern due to marital status and family situation.

This report also shows that differences in education level among those above 19 years of age are of greater importance than immigrant background as the shares of actives are concerned. When we look at groups at equal education levels, only moderate differences emerge between the majority and the two groups with immigrant background. It is people with compulsory education only who in particular have low rates of actives. Hence, the shares of actives among Norwegian born to immigrant parents and immigrants educated above the compulsory level are higher than the share we find among the majority with compulsory education only.

Since the groups with immigrant background have larger shares of only compulsory educated than the majority among those above 19 years of age, this is among the most important causes behind the differences in activity level between the population groups. As the immigrant group is concerned, we must, however, emphasize that only half of the group have registered information about education. This group consists of those who immigrated before 2000 and those who are educated in Norway.

Some people are neither registered employed, in education, registered unemployed or receivers of welfare benefits from the National Insurance Administration. This group consists mainly of people living at home, people in non-registered employment, non-registered job seekers and emigrated people who not have reported their emigration to the authorities. Here we find explicit differences between the three population groups (16 to 34 years of age): 4.1 per cent among the majority, 11.2 per cent among Norwegian-born to immigrant parents and 20.7 per cent among the immigrants had an unregistered inactive status. As the immigrant group is concerned, we also observe a distinct gender gap. A share of 11.2 per cent among men versus 20.7 per cent among the women are to be found within this unknown inactive category.

Among the registered inactive statuses, only unemployment and participation on labour market schemes have some extent, mostly among immigrants who had a rate of 5.3 per cent (put together). Norwegian-born with immigrant parents and the majority population had similar rates at 1.9 and 1.4 per cent respectively.

Funding: The report was commissioned by the Norwegian Ministry of Labour and Social Inclusion

Innhold

Forord	3
Sammendrag	5
Abstract	6
Innhold	7
1. Innledning	8
1.1. Problemstilling og sentrale variabler	8
1.2. Hovedgrupper og nye betegnelser	9
1.3. Datakilder og definisjoner	9
1.4. Norskfødte med innvandrerforeldre er en ung gruppe med asiatisk dominans	10
2. Forskjeller i aktivitetsnivået mellom hovedgruppene	12
2.1. Sysselsettingsveksten sterkest blant de med innvandrerbakgrunn	12
2.2. Sysselsettingsveksten reduserer avstanden til majoritetsungdommen.....	13
2.3. Atskillig mer likestilling blant norskfødte enn blant innvandrere.....	15
3. Forskjeller mellom norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere mht. landbakgrunn	17
3.1. Størst forskjell mht. landbakgrunn blant innvandrere.....	17
3.2. Nivåheving og utjevning blant norskfødte med innvandrerbakgrunn	18
3.3. Størst ulikhet mellom gruppene blant kvinner.....	19
4. Betydningen av alder ved innvandringstidspunktet	21
4.1. De som innvandret som barn er nesten på nivå med de norskfødte	21
4.2. Større kjønnsforskjeller jo senere man innvandret	22
5. Betydningen av sivilstand og familiesituasjon	25
5.1. Ekteskap vanligst blant innvandrere, og det inngås tidligere	25
5.2. Flere kvinner enn menn lever i parforhold med barn	26
5.3. Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn er mindre yrkesaktive.....	27
6. Gruppene utenfor arbeid og utdanning	29
6.1. Flest innvandrere i inaktive statuser	29
6.2. Mange innvandrerkvinner i ukjent inaktiv status	31
6.3. Deltakelse på introduksjonsordninger som aktiv status	33
6.4. Botidens betydning for andelen inaktive	35
6.5. Inaktive statuser og landbakgrunn (verdensregion).....	36
7. Utdanningsnivå og aktivitetsstatuser	38
7.1. Fordelinger på (hittil) høyeste fullførte utdanning	38
7.2. Utdanningsnivå gir større forskjeller enn innvandringsbakgrunn	39
7.3. Mange fortsatt under utdanning.....	42
7.4. De med kun obligatorisk utdanning overrepresentert på inaktive statuser	44
7.5. Inaktive statuser, utdanning og kjønn	45
8. Førstegangsfødende kvinner og sysselsetting	48
8.1. Problemstilling og framgangsmåte	48
8.2. Gruppene som er tidligst tilbake i arbeid	49
8.3. Gruppene som fortsatt ikke var registrert sysselsatt i 2008	50
8.4. Den aldersmessige fordelingen og sysselsettingsmønsteret.....	51
8.5. Familiesituasjonens betydning	53
8.6. Betydningen av utdanningsnivå.....	54
9. Oppsummering	57
Referanser	59
Vedleggstabeller	60
Figurregister	75
Tabellregister	76

1. Innledning

1.1. Problemstilling og sentrale variabler

SSB har de siste årene gjort to undersøkelser av ungdom med innvandrerbakgrunn og den tilknytningen de har til arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner (Olsen 2006a og 2008). Den foreliggende rapporten er en videreføring av disse undersøkelsene og tar utgangspunkt i tall for 4. kvartal 2007. Her vil som tidligere variabelen aktivitetsstatus stå sentralt. Denne favner både sysselsetting og om man er under utdanning samt kombinasjonen av disse to statusene som er ganske utbredt i noen av ungdomsgruppene. Summen av disse statusene – dvs. kun sysselsetting, kombinasjon jobb/utdanning eller kun utdanning – gir en totalandel ”aktive” for hver enkelt gruppe. Den resterende andelen er personer utenfor arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner. En slik innfallsvinkel har først og fremst *deltakelsen* i arbeid og utdanning som sitt hovedfokus. Da disse to institusjonene utgjør de viktigste arenaene for integrering i samfunnet, vil variabelen aktivitetsstatus kunne belyse det integreringspotensialet som gjør seg gjeldende i de ulike ungdomsgruppene med innvandrerbakgrunn. Det er med andre ord ikke resultater i form av skoleprestasjoner og yrkeskarrierer som er temaet for denne framstillingen.

Populasjonen er avgrenset til de mellom 16 og 34 år som i den foregående rapporten. I det øvre alderssjiktet er det vel mer berettiget å snakke om ”unge voksne”, der de fleste har avsluttet sin utdanning og er i full gang med sitt yrkesaktive liv. Men dette er også en fase av livet der mange har stiftet familie og fått omsorgsansvar for små barn, noe som kan virke inn på yrkesaktiviteten – særlig for kvinner. Av den grunn er variabler som sivilstand og familiesituasjon trukket inn i framstillingen. Ellers er de sentrale variablene: kjønn, alder, landbakgrunn (enten egen eller fordeldrenes) og botid i Norge for de som er innvandrere – eller mer presist, alder ved innvandringstidspunktet som vi vil benytte her. I tillegg vil utdanningsnivået blant de over 19 år bli viet en del oppmerksomhet i denne rapporten i forbindelse med belysningen av aktivitetsnivået i våre hovedgrupper.

Hovedperspektivet i rapporten er fortsatt avstanden til unge i majoritetsbefolkningen i gruppen med norskfødte med innvandrerforeldre og blant de som selv er innvandrere når det gjelder nivået på andelen aktive (dvs. sysselsatte og/eller under utdanning). Sentrale spørsmål er hvilke variasjoner vi ser i aktivitetsnivået i de to unge befolkningsgruppene med innvandrerbakgrunn når vi forholder oss til variabler som utdanningsnivå, alder, kjønn, landbakgrunn og botid i Norge (blant de som har innvandret) samt sivilstand/familiesituasjon.

I denne rapporten retter vi søkelyset også mot de gruppene som ikke inngår i de statusene vi betegner som ”aktive”, dvs. de som verken er sysselsatte eller under utdanning på referansetidspunktet.

Disse gruppene vil bl.a. bli belyst med utgangspunkt i hvilke offentlige ytelser de eventuelt mottar, og som dermed vil danne grunnlaget for en nærmere klassifisering av denne gruppen inaktive. Som i de andre framstillingene, vil utdanning, kjønn, familiesituasjon, botid og verdensregion også stå sentralt når vi skal belyse utbredelsen av de ulike inaktive statusene vi har opplysninger om.

I det siste kapitlet tar vi spesielt for oss sysselsatte kvinner som føder for første gang og ser nærmere på når og i hvilket omfang de vender tilbake til lønnet arbeid etter endt fødselspermisjon. Bakgrunnen for denne problemstillingen er at vi finner størst avstand mellom norskfødte med innvandrerforeldre og majoriteten blant kvinner over 25 år som er gifte og har barn. Blant menn har alder og familiesituasjon ingen betydning i så henseende. For innvandrerkvinner i den aktuelle gruppen er for øvrig avstanden i forhold til majoritetskvinnene enda større.

1.2. Hovedgrupper og nye betegnelser

Siden forrige publisering har SSB innført nye definisjoner og betegnelser i innvandrerstatistikken.

I praksis har det ingen nevneverdige konsekvenser for selve gruppesammensetningen det er snakk om her, men begrepsbruken vil avvike fra tidligere framstillinger. Blant annet er bruken av ”førstegenerasjons innvandrer” opphørt. I stedet brukes kun ”innvandrere” som betegnelse på denne gruppen uten norsk bakgrunn. Dessuten er betegnelsen ”etterkommere” erstattet med ”norskfødte med innvandrerforeldre”. Rent innholdsmessig er det likevel samme gruppe vi snakker om, dvs. de som er født her i landet, og der begge foreldrene har innvandret.

Ellers er betegnelsene ”vestlige” og ”ikke-vestlige land” ikke lenger offisielle begreper i SSBs innvandrerstatistikk når vi todeler innvandreres landbakgrunn. Fortsatt er en slik todeling nyttig i mange sammenhenger, men vi bruker i stedet nøytrale betegnelser som landgruppe 1 og 2 som består av følgende verdensregioner:

- Landgruppe 1:* EU/EFTA land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand
- Landgruppe 2:* Europa utenom EU/EFTA, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

De to foregående publiseringene begrenset seg til gruppene med såkalt ikke-vestlig bakgrunn der EU-land i øst var holdt utenfor. I realiteten var dette den grupperingen vi nå finner i landgruppe 2 med unntak av de fra Oseania utenom Australia og New Zealand som nå inngår her. Denne gruppen er imidlertid av en helt minimal størrelse i denne sammenheng og vil derfor ikke vil gi noe brudd i tidsserien.

Norskfødte med innvandrerforeldre er en gruppe som det knytter seg spesiell interesse til. Deres vei inn i utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv blir ansett som selve prøvesteinen på innvandrernes integrasjon i et samfunn. I motsetning til de som selv har innvandret, har de hatt hele sin sosialisering i Norge og gjennomført all obligatorisk utdanning i norsk skole. Men ingen vokser opp helt uberørt av foreldres verdier og normer. De norskfødte er i mange henseende en to-kulturell gruppe, ofte preget av motstridende impulser fra det norske samfunn og vestlig ungdomskultur på den ene siden og foreldres kulturelle og religiøse verdier på den andre.

Kjønn står også spesielt sentralt, da vi i SSBs sysselsettingsstatistikk for innvandrene finner et uvanlig lavt nivå blant kvinner i forhold til menn i noen grupper basert på opphavsland. Disse forskjellene kan ikke forklares ved ulikheter i botid. Dette bidrar til å trekke den gjennomsnittlige sysselsettingen mye ned for disse gruppene (Olsen 2006b). Dette gjelder bl.a. gruppen fra Pakistan som er den største og mest etablerte gruppen der vi også finner den største andelen norskfødte med innvandrerforeldre. Man må dermed gå ut i fra at en del unge kvinner i denne gruppen har mødre som ikke har vært yrkesaktive, og at denne tradisjonen fra foreldrehjemmet i mer eller mindre grad inngår i deres kulturelle ballast.

1.3. Datakilder og definisjoner

Opplysningene om innvandringskategori, landbakgrunn, fødeland, botid i Norge, kjønn og alder er hentet fra Statistisk sentralbyrås Befolkningsstatistikksystem. De øvrige datakildene er :

- Sysseisatte:* Den registerbaserte sysselsettingsstatistikken for innvandrere som publiseres årlig på SSBs nettsider. Datagrunnlaget for denne statistikken er i hovedsak NAVs arbeidstakerregister samt selvangivelsesregisteret som gir data om selvstendig næringsdrivende. Dessuten benyttes lønns- og trekkoppgaverregisteret som gir opplysninger om mindre lønnstakerforhold som ikke er meldepliktige til Arbeidstakerregisteret. I tillegg har også vernepliktige og sivilarbeidere status som sysseisatte.

Sysselsatte defineres på dette grunnlaget som personer som utførte inntektsgivende arbeid av minst én times varighet i referanseuken (i november), samt personer som har et slikt arbeid men som var midlertidig fraværende pga. sykdom, ferie, lønnet permisjon eller lignende.

Under utdanning: Opplysningene om personer med igangværende utdanning er hentet fra SSBs datafiler over befolkningens høyeste utdanning (BHU filene).

Registrert arbeidsledige og deltakere på arbeidsmarkedstiltak. Bygger på data fra NAV's arbeidssøkerregister, ARENA. Registeret omfatter alle registrerte arbeidssøkere i Norge, dvs. helt arbeidsledige og personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak.

Øvrige inaktive grupper. Disse blir klassifisert på grunnlag av SSBs System for persondata (SFP) i den grad de kan gjenfinnes der. SFP baserer seg i hovedsak på diverse NAV registre for bl.a. attføring, yrkeshemmede, sosialhjelp, uførhet og enslig forsørgerstønad.

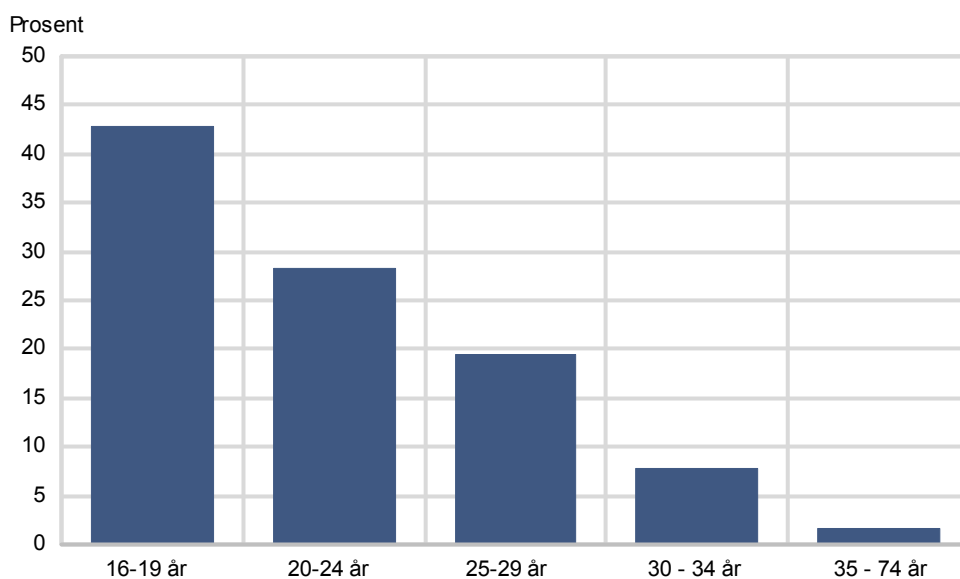
Familiesituasjon Baserer seg på opplysninger om sivilstand og samlivsstatus hentet fra SSBs befolkningsstatistikk. Opplysninger om *førstegangsfødsler* bygger også på denne kilden.

1.4. Norskfødte med innvandrerforeldre er en ung gruppe med asiatisk dominans

Da denne framstillingen baserer seg på personer med bakgrunn fra landgruppe 2, vil ikke hele gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre være inkludert. Som det går fram av vedleggstabell 1, er det i denne sammenheng snakk om en gruppe bestående av i alt 15 118 personer som er norskfødte med innvandrerforeldre. Landbakgrunnen defineres her ut fra morens landbakgrunn. Norskfødte med bakgrunn fra landgruppe 1 teller omtrent 4 000 personer og utgjør altså et klart mindretall.

Det må også presiseres at nedre aldersgrense er satt til 16 år i denne framstillingen, siden arbeidsmarkedstilknytning er et av de sentrale perspektivene. Barn og unge under denne aldersgrensen som det selvsagt finnes mange av blant norskfødte med innvandrerforeldre, inngår altså ikke i gruppen som belyses i denne rapporten.

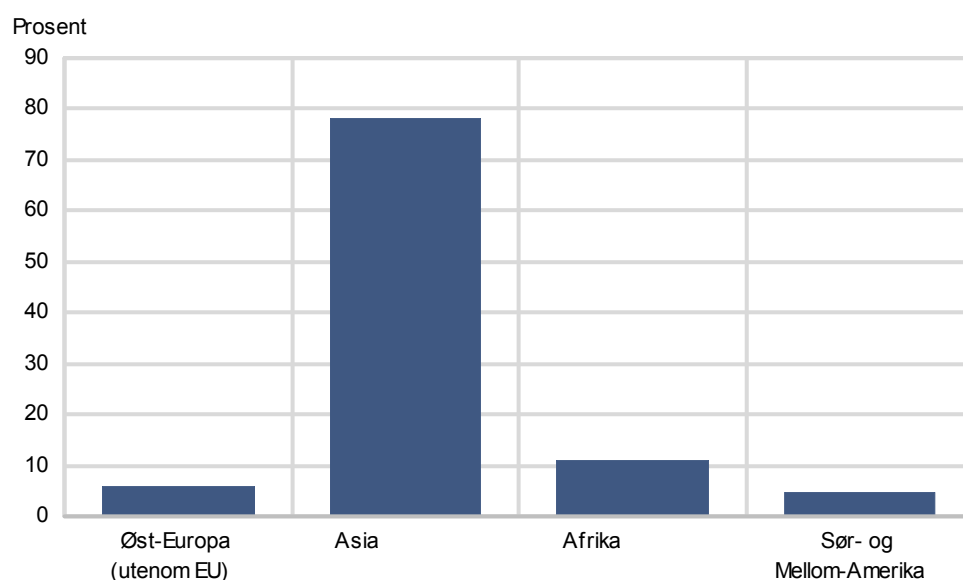
Figur 1.1a. Norskfødte med innvandrerforeldre¹, etter alder. Prosent. 4. kvartal 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Figur 1a (og vedleggstabell 1) viser med all tydelighet at vi har med en ung befolkningsgruppe å gjøre. Nesten 43 prosent er i alderen 16 – 19 år og over 28 prosent er mellom 20 og 24 år. Til sammen er så mange som 71 prosent under 25 år og befinner seg følgelig i et alderssjikt der utdanning står sentralt for mange og sysselsetting kun er en supplerende aktivitetsstatus. Av den grunn kan norskfødte med innvandrerforeldre ikke sammenliknes med andre befolkningsgrupper i arbeidsmarkedssammenheng uten at det tas hensyn til alder, og at mange er under utdanning. Aldersgruppen 25 til 29 år utgjør for øvrig 19,4 prosent og de fra og med 30 år ikke mer enn 9,4 prosent der de aller fleste befinner seg i første halvdel av 30-årene.

Figur 1.1b. Norskfødte (16 år og eldre) med innvandrerforeldre etter verdensregion¹. Prosent. 4. kvartal

¹ Basert på morens fødeland.

Vi ser ellers at de med asiatiske bakgrunn er den dominerende gruppen blant de norskfødte med en andel på hele 78,4 prosent (figur 1b). Går vi nærmere inn på enkeltland, er det naturlig nok blant de etablerte innvandrergruppene vi finner størst utbredelse av norskfødte. De med foreldre av pakistansk bakgrunn er klart den største gruppen her med en andel på nærmere 38 prosent og et antall på 5 700. Ellers finner vi også en viss representasjon av norskfødte med vietnamesisk og tyrkisk bakgrunn med henholdsvis 11,5 og 9,8 prosent.

(Se også vedleggstabell 5 og 6 med div. demografiske data om innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre for aldersgruppen 16 -34 år).

2. Forskjeller i aktivitetsnivået mellom hovedgruppene

Vi skal i det følgende kapittel se nærmere på forskjellene i aktivitetsnivået mellom de tre befolkningsgruppene som er gjenstand for vår undersøkelse. Vi starter med en beskrivelse av disse forskjellene ut fra alder og kjønn. I senere kapitler skal vi belyse enkelte bakenforliggende faktorer som påvirker forskjellene. Vi finner da blant annet at det utdanningsnivået en person har, betyr svært mye for om personen er i arbeid eller utdanning. Blant de med bare obligatorisk utdanning er aktivitetsnivået vesentlig lavere enn for andre. Ser vi på ungdom over 19 år, observerer vi noe høyere andeler med kun obligatorisk utdanning blant de med innvandrerbakgrunn, særlig blant de som selv er innvandrere. Dette er med på å påvirke forskjellene i aktivitetsnivået mellom befolkningsgruppene. I kapittel 7 belyser vi nærmere den betydningen utdanningsnivå har i forhold til innvandringsbakgrunn.

Det vil også framgå i det følgende at det er større kjønnsforskjeller i aktivitetsnivået (i menns favør) blant de med innvandringsbakgrunn enn i majoriteten. Også her er det særlig innvandrergruppen som skiller seg ut. Blant de norskfødte med innvandrerforeldre gjør dette seg gjeldende kun blant de over 24 år og i noe mindre grad enn i innvandrergruppen. Vi ser følgelig størst avstand til majoritetsbefolkningen blant innvandrerkvinner. Disse forskjellene henger sammen med noe ulikt mønster mht. sivilstand og familiesituasjon og en betydelig lavere sysselsetting blant gifte innvandrerkvinner som har barn enn blant majoritetskvinnene. Men også blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er aktivitetsnivået noe lavere her. Betydningen av familiesituasjon og sivilstand kommer vi nærmere inn på i kapittel 5.

2.1. Sysselsettingsveksten sterkest blant de med innvandrerbakgrunn

Fra 4. kvartal 2006 til 2007 er det fortsatt konjunkturoppgangen som preger utviklingen i så godt som alle grupper som er gjenstand for belysning her, og veksten er naturlig nok sterkest i gruppene over 19 år der arbeid blir en viktigere del av aktivitetsstatusen (tabell 2.1). Innvandrere mellom 20 og 24 år er den gruppen som har hatt sterkest vekst i andelen aktive med 4,4 prosentpoeng. Dernest kom norskfødte med innvandrerforeldre med en økning på 3,5 prosentpoeng. Blant de uten innvandringsbakgrunn var økningen mer moderat, dvs. 0,8 prosentpoeng. Det var primært sysselsettingen som bidro til økningen i alle tre grupper, enten som eneste status eller i kombinasjon med utdanning.

Også i den litt eldre gruppen mellom 25 og 29 år var det blant de med innvandrerbakgrunn at økningen var sterkest med 3 prosentpoeng blant innvandrere og 1,5 prosentpoeng blant norskfødte med innvandrerforeldre. I befolkningen for øvrig var det bare 0,6 prosentpoeng i økning siden året før.

Blant de mellom 30 og 34 år, som er den eldste gruppen her, var det kun blant innvandrerne at det var økning av betydning, dvs. 2,9 prosentpoeng.

Tabell 2.1. Personer etter innvandringsbakgrunn, aktivitetsstatus og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2006 og 2007

		2006				2007			
		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
Uten innvandrings- bakgrunn	Sysselsatt	9,9	44,5	69,6	80,0	10,6	46,1	70,9	80,6
	Jobb/utdanning	36,1	30,5	13,0	5,7	44,4	31,5	12,9	5,8
	Utdanning	48,0	14,1	5,5	2,2	39,5	12,3	4,9	2,0
	Andel aktive i alt	94,0	89,1	88,1	87,9	94,5	89,9	88,7	88,4
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	Sysselsatt	7,5	40,0	59,3	67,3	8,5	42,4	61,5	67,2
	Jobb/utdanning	27,6	29,3	13,0	5,4	35,8	30,9	13,1	6,0
	Utdanning	54,7	12,6	5,3	2,2	47,0	12,1	4,5	2,1
	Andel aktive i alt	89,8	81,9	77,6	74,9	91,3	85,4	79,1	75,3
Innvandrere ¹	Sysselsatt	8,9	36,0	48,2	54,0	10,2	39,2	50,3	56,7
	Jobb/utdanning	20,9	17,9	8,5	5,7	26,1	20,4	9,2	6,0
	Utdanning	46,4	12,3	4,6	3,0	40,4	11,0	4,8	2,9
	Andel aktive i alt	76,2	66,2	61,3	62,7	76,7	70,6	64,3	65,6

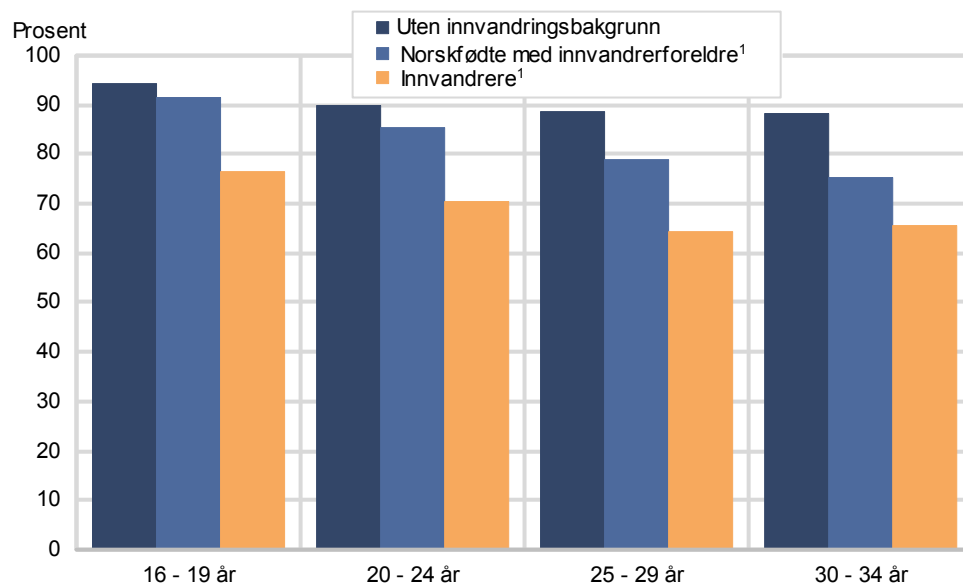
¹ Med landbakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

2.2. Sysselsettingsveksten reduserer avstanden til majoritetsungdommen

Figur 2.1 retter fokus mot forskjellene i aktivitetsnivået mellom de tre befolkningsgruppene for hver aldersgruppe. Mønsteret vi ser avtegne seg, har vært mye det samme siden 2004 da SSB for første gang gjorde en slik undersøkelse (Olsen 2006). Et av hovedtrekkene ved denne figuren er nærheten mellom gruppen av norskfødte og majoritetsbefolkningen blant de under 25 år. Blant de yngste mellom 16 og 19 år er det kun 3,2 prosentpoeng som skiller mellom disse to gruppene (med henholdsvis 91,3 og 94,5 prosent aktive) og det er naturligvis videregående utdanning som er den dominerende statusen her uansett bakgrunn. Innvandrere i denne yngste aldersgruppen ligger noe under de to andre med en andel på 76,7 prosent aktive, noe som gir en differanse på ca. 18 prosentpoeng i forhold til majoritetsungdommen.

I aldersgruppen 20 til 24 år begynner flere å ta steget ut i arbeidslivet, men mange er også beskjeftiget med høyere utdanning – ofte i kombinasjon med arbeid. Differansen i andel aktive mellom norskfødte og majoriteten er her ikke større enn 4,5 prosentpoeng (85,4 mot 90 prosent). Den relativt sterke sysselsettingsveksten vi har hatt i gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre de siste årene har gradvis bidratt til å redusere denne avstanden. Blant de som er innvandrere er det imidlertid større avstand i forhold til majoriteten, selv om også denne er blitt noe snevret inn de siste årene. Vi finner her til sammen 70,6 prosent aktive. I forhold til majoriteten dreier det seg her om en differanse på nesten 20 prosentpoeng, men går vi tilbake til 2004, var denne differansen på 25 prosentpoeng.

Figur 2.1. Andel aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter alder og innvandringsbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Aldersgruppen 25 til 29 år preges av at flertallet har etablert seg i arbeidslivet. Sysselsetting er her den dominerende aktivitetsstatusen i alle grupper, selv om noen fortsatt er under utdanning men da som regel i kombinasjon med jobb. I forhold til den yngre aldersgruppen er det her blitt større avstand mellom norskfødte med innvandrerforeldre og de uten innvandringsbakgrunn i andel aktive, nemlig 79,1 kontra 88,7 prosent – dvs. en differanse på 9,6 prosentpoeng. Går vi til innvandrergruppen med en andel aktive på i alt 64,3 prosent, får vi en differanse på 24,4 prosentpoeng i forhold til majoriteten. Sammenliknet med tidligere årganger, er det også i denne aldersgruppen blitt en viss reduksjon i avstanden mellom majoriteten og de to gruppene med innvandrerbakgrunn som følge av sysselsettingsveksten.

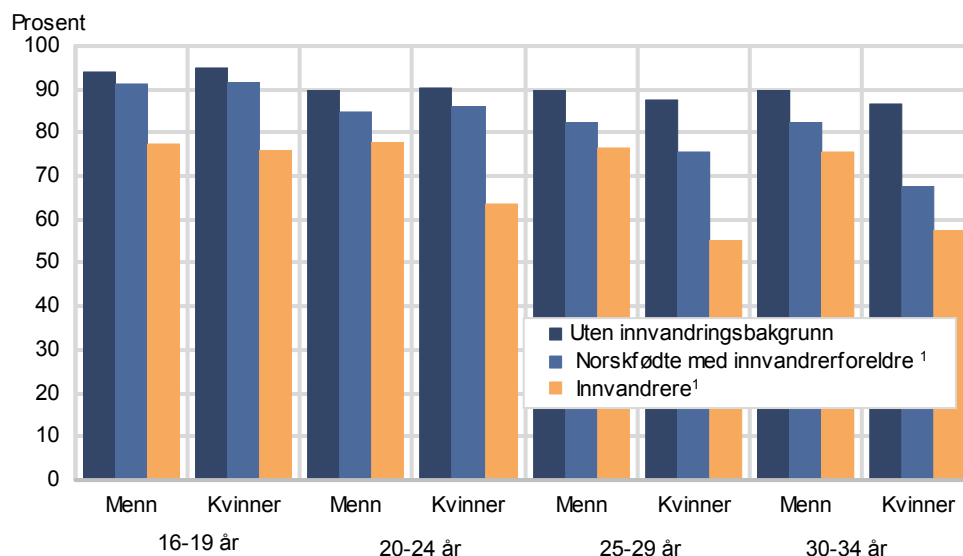
Norskfødte over 30 år med innvandrerforeldre er den minste gruppen, men denne aldersgruppen har vokst noe de siste årene og bestod i 2007 av 1 418 personer, derav 1 180 i alderen 30 til 34 år. Dette er m.a.o. den minste aldersgruppen, og kan i større grad enn de andre vi har sett på være påvirket av en skjev sammensetning, men den er likevel ikke av helt ubetydelig størrelse når dataene er basert på registre som i vårt tilfelle og ikke på utvalgstrekkning. Ser vi nærmere på denne gruppen av unge voksne mellom 30 og 34 år, går det fram at andelen aktive blant norskfødte med innvandrerforeldre ligger litt lavere enn i aldersgruppen under, nemlig på 75,4 prosent. Dermed blir avstanden til majoritetsbefolkningen med sine 88,4 prosent aktive også litt større her, dvs. på 13 prosentpoeng. Når det gjelder innvandrere, er det bare snakk om en ørliten økning i andel aktive i forhold til de under 30 år – dvs. en andel på 65,6 prosent - og dermed mye den samme differansen i forhold til majoritetsbefolkningen som vi fant der.

Våre tall for de under 25 år bekrefter på mange måter det hovedmønsteret som framkom i våre to tidligere undersøkelser der norskfødte med innvandrerforeldre ligger nært opptil den unge majoritetsbefolkningen når det gjelder andel aktive i jobb og utdanning. Blant unge innvandrere er det en mye større avstand. Blant de over 24 år utvides imidlertid avstanden mellom norskfødte og majoriteten noe. Det samme ser vi også i innvandrergruppen. Men vi ser også at disse avstandene er blitt litt mindre i forhold til de tidligere årgangene vi har tatt for oss, noe som må tilskrives den gunstige utviklingen i sysselsettingen for de med innvandrerbakgrunn vi har hatt fram til 2007.

2.3. Atskillig mer likestilling blant norskfødte enn blant innvandrere

Figur 2.2 (og vedleggstabell 2) viser fordelingene i andel aktive for de tre befolkningsgruppene slik de framtrer for menn og kvinner. I det følgende beskriver vi det mønsteret som særpreger hver enkelt aldersgruppe.

Figur 2.2. Andel aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

16 – 19 år Blant de yngste mellom 16 og 19 år er kjønnsforskjellene helt minimale uansett innvandrerbakgrunn. Dette henger sammen med den betydningen videregående utdanning har for begge kjønn i denne aldersgruppen. Her er det heller ingen forskjell mellom de som kombinerer skolegang med jobb eller de som kun har utdanning som viktigste status. Forskjellene mellom befolkningsgruppene blir mye de samme for begge kjønn pga. kjønnslikheten innenfor gruppene. Gutter og jenter blant norskfødte med innvandrerforeldre ligger mellom 3 og 4 prosentpoeng under de respektive kjønn i majoritetsbefolkningen, og blant innvandrerungdommen ligger gutter 16,5 prosentpoeng under og jenter 19 prosentpoeng under.

20 – 24 år Går vi til neste aldersgruppe, 20 – 24 år, er andelen aktive tilnærmet like mellom kjønnene i majoritetsbefolkningen, og de er heller ikke spesielt avvikende blant norskfødte med innvandrerforeldre. Her finner vi, som tidligere, en ørliten overvekt av aktive kvinner. Det er imidlertid noe forskjell mellom kjønnene i selve fordelingen på aktivitetsstatusene, i det vi finner flere under utdanning blant kvinner i majoritetsbefolkningen og blant de norskfødte enn blant menn i disse gruppene. I førstnevnte befolkningsgruppe hadde menn en andel med kun sysselsatte på 51 prosent mot 41 prosent blant kvinnene. I gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre var tilsvarende andeler 45,7 og 39 prosent. Av de som var under utdanning var det vanligst å kombinere dette med arbeid både blant menn og kvinner.

Ser vi på gruppen av innvandrere, framkommer det på den annen side markante kjønnsforskjeller i andelen aktive, nemlig 78 prosent for menn og 63,8 prosent for kvinner, noe som gir en differanse på ca. 14 prosentpoeng. Det er i første rekke de med sysselsetting som hovedstatus som bidrar til denne avstanden (46,2 mot 33 prosent). For andelen under utdanning er det nesten ikke forskjeller.

Sammenlikner vi norskfødte med innvandrerforeldre med de som er innvandrere, er det særlig i denne aldersgruppen mellom 20 og 24 år at det framkommer for-

skjeller av betydning. Mens mannlige norskfødte lå 6,7 prosentpoeng over innvandrer menn, var denne avstanden mellom disse to gruppene blant kvinner på over 22 prosentpoeng. Med andre ord så avviker kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre atskillig mer fra innvandrere av samme kjønn enn det menn gjør i denne aldersgruppen. I det hele tatt er dette høye aktivitetsnivået blant disse kvinnene et viktig bidrag til det nivået gruppen av norskfødte i alderen 20 til 24 år befinner seg på, noe som også tallene for 2004 og 2006 viste.

25 – 29 år I aldersgruppen 25 og 29 år ser vi imidlertid at de tradisjonelle kjønnsforskjellene begynner å avtegne seg blant norskfødte med innvandrerforeldre men også til en viss grad i majoritetsbefolkningen. I gruppen norskfødte var andelen aktive menn og kvinner 82,5 kontra 75,6 prosent og i befolkningen uten innvandringsbakgrunn, 89,8 kontra 87,4 prosent. Følgelig er kjønnsforskjellen blitt større blant norskfødte med innvandrerforeldre enn i majoritetsbefolkningen - dvs. ca. 7 prosentpoeng mot 2,7. Dermed har avstanden mellom de kvinnelige norskfødte og kvinnene i majoritetsbefolkningen økt noe i denne aldersgruppen, mens den blant menn er omtrent uendret.

Men kjønnsforskjellen er likevel betraktelig større blant innvandrere i denne alderen der vi finner en differanse på hele 21 prosentpoeng i menns favør, dvs. 76,5 mot kvinnes 55,5 prosent. Sysselsetting er den altoverskyggende statusen i alle tre hovedgrupper, og det er i første rekke her forskjellene har sitt utspring. Blant det mindretallet som fortsatt er under utdanning, er det bare små forskjeller mellom kjønnene – som oftest i kvinners favør.

Ett særtrekk ved aldersgruppen 25 til 29 år er svært små forskjeller i andelen aktive blant menn i forhold til de yngre aldersgruppene uansett innvandringsbakgrunn, mens det blant kvinner er en klart synkende tendens, især blant norskfødte med innvandrerforeldre og de som er innvandrere. Disse kjønnsfordelte tallene viser at den nedgangen vi har sett i aktivitetsnivået i de to gruppene med innvandrerbakgrunn, først og fremst er et utslag av redusert aktivitet blant kvinnene. Dette tyder på at fasen med barnefødsler og omsorgsansvar her begynner å gjøre seg gjeldende, i og med at vi ser konturene av et kjent kjønnsrollemønster. Dette skal vi se nærmere på i kapittel 5 der sivilstand og familiesituasjon blir belyst.

30 – 34 år I den eldste aldersgruppen fra 30 til 34 år forsterkes tendensene til kjønnsulikhet i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre. Aktivitetsnivået blant kvinnene ligger her på 68 prosent, mens nivået blant menn er omtrent uendret på litt over 82 prosent. Dermed øker kjønnsforskjellen til 14 prosentpoeng i menns favør. I majoritetsbefolkningen har det bare vært marginale endringer i forhold til den yngre aldersgruppen både blant menn og kvinner. Vi kan her registrere henholdsvis 90 og 86,5 prosent aktive, dvs. en differanse på 3,5 prosentpoeng.

Tendensen i denne aldersgruppen går altså i retning av at kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre øker distansen til kvinner i majoritetsbefolkningen enda mer, og at vi får en enda større kjønnsulikhet. Når det gjelder innvandrere, så hadde denne gruppen 75,7 prosent aktive menn og 57,7 prosent aktive kvinner, dvs. en differanse på 18 prosentpoeng. I forhold til aldersgruppen 25 til 29 år var det ingen forskjeller av betydning verken blant kvinner eller menn. Ellers ser vi av disse tallene at avstanden mellom kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre og de som er innvandrerkvinner er betraktelig mindre sammenliknet med de yngre aldersgruppene. Mens differansen blant de mellom 20 og 24 år var på hele 22 prosentpoeng, er den her halvert, dvs. på 10 prosentpoeng.

Men det er likevel innvandrerkvinnene som generelt avviker mest i forhold til majoritetsbefolkningen i alle aldersgrupper. Mens innvandrer menn hadde differanser på mellom 11 og 14 prosentpoeng i forhold til majoritetsmennene i aldersgruppene over 19 år, hadde kvinnene differanser på mellom 26 og 32 prosentpoeng i forhold til majoritetskvinnene.

3. Forskjeller mellom norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere mht. landbakgrunn

I det følgende tar vi for oss de variasjonene i aktivitetsnivået som gjør seg gjeldende når vi tar utgangspunkt i de fire utvalgte verdensregionene (tabell 3.1). Det vi ser nærmere på, er den betydningen landbakgrunnen har for det aktivitetsnivået vi kan konstatere blant innvandrere og i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre. I sistnevnte gruppe defineres landbakgrunnen på grunnlag av morens fødeland.

3.1. Størst forskjell mht. landbakgrunn blant innvandrere

I gruppen av innvandrere, finner vi det høyeste aktivitetsnivået blant de som har innvandret fra Øst-Europa (utenom EU). Dette gjelder alle aldersgrupper, og særlig blant de yngste mellom 16 og 19 år er nivået høyt - på 87,4 prosent - som er nært opptil hele gruppen av norskfødte i denne alderen med innvandrerforeldre. I de andre tre aldersgruppene der sysselsetting blir en viktigere aktivitetsstatus, ligger nivået fra 73 til 77 prosent. Det er her grunn til å minne om at EU-landene er holdt utenfor denne gruppen, slik at arbeidsinnvandringen derfra ikke påvirker disse tallene.

Tabell 3.1. Andel aktive 16 - 34 år etter verdensregion, kjønn, alder og innvandringsbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

		Innvandrere				Norskfødte med innvandrerforeldre ¹			
		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
Øst-Europa utenom EU	I alt	87,4	77,0	73,2	74,7	92,6	85,8	85,9	..
	Menn	86,8	82,2	80,8	81,6	92,9	83,6	92,1	..
	Kvinner ...	87,9	72,8	68,0	69,7	92,4	88,1	80,9	..
Asia	I alt	76,2	69,9	63,1	65,4	92,2	85,7	78,5	72,8
	Menn	77,5	79,4	77,6	76,6	92,1	85,4	82,6	82,1
	Kvinner ...	74,8	61,2	53,2	56,8	92,3	86,0	74,3	62,3
Afrika	I alt	65,5	64,3	57,0	56,9	86,5	84,7	78,2	..
	Menn	66,6	69,9	68,8	67,9	85,2	83,4	75,8	..
	Kvinner ...	64,3	58,6	46,0	45,9	87,7	86,0	80,9	..
Sør- og Mellom Amerika	I alt	67,8	75,0	71,9	71,8	89,0	79,3	83,8	..
	Menn	70,1	82,7	82,2	81,1	89,1	74,3	87,2	..
	Kvinner ...	65,4	69,8	65,8	66,2	88,9	84,8	78,8	..

¹ Gruppert etter morens fødeland.

De som kommer nærmest det østeuropeiske nivået blant de over 19 år, er gruppen fra Sør- og Mellom-Amerika med andeler aktive på 75 prosent (20 – 24 år) og 72 prosent (over 25 år). I forhold til disse to landgruppene er det en markant avstand til de asiatiske og afrikanske gruppene der nivået gjennomgående er lavere. Blant disse har de asiatiske innvandrerne mellom 20 og 24 år det høyeste nivået på aktive med 70 prosent. I de to neste aldersgruppene finner vi 63 og 65,4 prosent aktive. De afrikanske innvandrerne ligger fra 6 til 8 prosentpoeng under de asiatiske i disse aldersgruppene. Det må ellers bemerkes at det i forhold til 2006 har vært en klar økning i aktivitetsnivået i samtlige grupper over 19 år uansett landbakgrunn som følge av den tidligere omtalte sysselsettingsveksten. Veksten har vært nokså lik i de fleste gruppene, slik at vi ikke ser noen tendens til utjevning. Nivåforskjellene mellom disse innvandrergruppene er mye de samme som vi konstaterte både for 4.kvartal 2004 og 2006 som er de årgangene som er blitt belyst til nå.

Variasjoner i botid, som vi skal se nærmere på i neste avsnitt, vil naturligvis forklare en del av disse forskjellene, men i tabell 3.1 ser vi, som i de foregående undersøkelser, spesielt lave andeler aktive blant asiatiske og afrikanske kvinner i tjuetoårs alderen som bidrar til trekke gjennomsnittet mye ned i disse gruppene. Tar vi først for oss de fra Asia i alderen 20 til 24 år, hadde menn en andel aktive på 79,4 prosent og kvinner 61,2 prosent. Med andre ord er det snakk om en differanse på 18 prosentpoeng, og vi ser at de asiatiske mennene ligger nært opptil nivået for de

østeuropeiske og latinamerikanske i denne aldersgruppen. I neste aldersgruppe, fra 25 til 29 år, er andelen aktive blant kvinner enda lavere, på 53,2 prosent, mens mennene hadde en andel på 77,6 prosent – altså bare et par prosentpoeng under nivået blant de yngre. Dermed blir kjønnsdifferansen her enda større, dvs. på over 24 prosentpoeng. Denne forskjellen endrer seg bare lite i aldersgruppen 30 til 34 år der andelen aktive var 76,6 og 56,8 prosent.

I den afrikanske gruppen finner vi et særlig lavt aktivitetsnivå blant kvinner over 24 år. Ser vi på de mellom 25 og 29 år, er andelen 46 prosent aktive for kvinner mot 68,8 prosent blant menn, noe som gir en differanse på nesten 23 prosentpoeng. Til tross for et atskillig høyere mannlige nivå i denne gruppen, ligger menn med bakgrunn fra Afrika likevel en del under gjennomsnittet for innvandrer menn i denne aldersgruppen som er på 76,5 prosent. Omtrent de samme andelen for menn og kvinner finner vi også i aldersgruppen 30 til 34 år.

Vi ser et markant høyere nivå aktive kvinner blant de over 19 år fra Øst-Europa og Sør- og Mellom-Amerika som alle har andeler på mellom 66 og ca. 73 prosent, og som langt overstiger gjennomsnittet for innvandrerkvinnene. Avstanden til mennene blir følgelig noe mindre i disse gruppene, som varierer fra 10 til 16 prosentpoeng.

I den yngste aldersgruppen mellom 16 og 19 år er det bare små forskjeller mellom kjønnene, men det er nivåforskjeller mellom landgruppene som i de andre aldersgruppene. Også her ligger, som tidligere nevnt, de østeuropeiske høyest med 87,4 prosent. Dernest kommer den asiatiske gruppen med 76,2 prosent aktive og de fra Latin Amerika med 67,8 prosent. Lavest ligger ungdom fra Afrika med 65,5 prosent.

Sett i forhold til fordelingene for 4. kvartal 2004 og 2006, er det ingen endringer av betydning i de kjønnsforskjellene som framkommer her. Dette skulle tilsi at økningen i andelen aktive de siste årene har vært nokså lik både blant menn og kvinner.

3.2. Nivåheving og utjevning blant norskfødte med innvandrerbakgrunn

Går vi til populasjonen av norskfødte med innvandrerforeldre i tabell 3.1, der vi tar utgangspunkt i morens landbakgrunn, ser vi en markant nivåheving og en tendens til utjevning i aktivitetsnivået mellom de fire gruppene. Blant de yngste er det ikke mer enn 6 prosentpoeng som skiller den høyeste andelen (Øst-Europa med 92,6 prosent) fra den laveste (Afrika med 86,5 prosent). Går vi til neste aldersgruppe, fra 20 til 24 år, ser vi en stor nivåheving i forhold til innvandrerne i gruppene fra Asia og Afrika som her er oppe i andeler på henholdsvis 85,7 og 84,7 prosent aktive. De asiatiske ligger her omtrent på nivå med de østeuropeiske som hadde høyest andel på 85,8 prosent. Ellers ligger de fra Sør- og Mellom-Amerika på 79,3 prosent, men dette er den desidert minste gruppen her med kun 140 personer bosatt.

Også i aldersgruppen 25 til 29 år finner vi en betydelig nivåforskjell i forhold til innvandrerne. Spranget er størst blant de med afrikansk bakgrunn der vi finner hele 78,2 prosent aktive blant norskfødte mot 57 prosent blant innvandrere. Dette gir en differanse på 21 prosentpoeng, men det må understrekes at de norskfødte her kun utgjør 317 bosatte. Da knytter det seg større interesse til gruppen med asiatisk bakgrunn som er den eneste av en viss størrelse blant norskfødte i denne alderen (med 2 371 bosatte). Vi finner her en andel på 78,5 prosent aktive, noe som ligger 15 prosentpoeng over den asiatiske innvandrergruppen. Men det er de med østeuropeisk bakgrunn som også her har høyest andel aktive med nesten 86 prosent, som er 13 prosentpoeng høyere enn blant innvandrerne i samme alder fra denne verdensregionen. Norskfødte med innvandrerforeldre fra Sør- og Mellom-Amerika

hadde en andel aktive på 83,8, men denne gruppen teller ikke flere enn 80 bosatte. Forskjellene blir som vi ser, noe større mellom de fire gruppene blant norskfødte i denne aldersgruppen, men det må igjen poengteres at det kun er den asiatiske gruppen som har en størrelse av betydning.

I tabell 3.1 er kun den asiatiske gruppen blant de norskfødte mellom 30 og 34 år tatt med, siden den er den eneste som har en viss størrelse (dvs. 957 bosatte) og følgelig den dominerende i denne høyeste aldersgruppen. Andelen aktive ligger her på 72,8 prosent, og avstanden til innvandrerne som hadde 65,4 prosent aktive, blir følgelig ikke fullt så stor her.

3.3. Størst ulikhet mellom gruppene blant kvinner

Som tidligere poengtert, er det særlig blant kvinnene at avstanden i aktivitetsnivået mellom gruppene med innvandringsbakgrunn er størst. I dette avsnittet skal vi se nærmere på hvordan dette mønsteret arter seg når vi tar utgangspunkt i landbakgrunn.

20 til 24 år Den asiatiske gruppen er den mest betydningsfulle blant de norskfødte og er den som influerer mest på totalnivået i denne befolkningsgruppen. Ser vi på kvinner i aldersgruppen 20 – 24 år med denne bakgrunnen, er det en forskjell på hele 25 prosentpoeng i andel aktive mellom innvandrerkvinnene og blant de norskfødte (61,2 mot 86 prosent). Blant menn er forskjellen mye mer moderat, dvs. ikke mer enn 6 prosentpoeng (79,4 mot 85,4 prosent). Med andre ord så må en stor del av den nivåhevingen vi finner blant norskfødte med innvandrerforeldre i denne alderen tilskrives bidraget til disse unge kvinnene med asiatisk bakgrunn. Her befinner menn og kvinner seg omtrent på samme nivå mht. andel aktive.

Blant kvinnelige norskfødte i den afrikanske gruppen ser vi et enda større sprang - dvs. på ca. 27 prosentpoeng - i forhold til innvandrerkvinner i aldersgruppen 20 til 24 år (86,0 mot 58,6 prosent), men det må understrekes at det her dreier seg om en mye mindre gruppe enn den asiatiske. I alt 464 personer befinner seg i denne afrikanske gruppen mot 3 544 med asiatisk bakgrunn i denne alderen. I de øvrige to landgruppene er nivået en del høyere blant innvandrerkvinner slik av avstanden til norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ikke blir fullt så stor.

25 til 29 år Retter vi fokus mot aldersgruppen 25 til 29 år, ser vi også mye de samme forskjellene mellom innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre blant de med asiatisk bakgrunn. For kvinner er det en differanse på 21 prosentpoeng mellom de to gruppene med innvandrerbakgrunn, der vi kan registrere henholdsvis 53,2 og 74,3 prosent aktive. For menn er det en mye mer moderat forskjell som i den yngre aldersgruppen, dvs. 77,6 mot 82,6 prosent aktive.

På den annen side har den utjevningen mellom kjønnene vi så blant de yngre norskfødte veket plass for en mer tradisjonell kjønnsulikhet blant de litt eldre mellom 25 og 29 år, da det her framkommer en differanse på 8 prosentpoeng i menns favør som følge av at kvinners aktivitetsnivå her har gått en del ned. Men dette er likevel en moderat forskjell sett i forhold til innvandrerne i samme alder der menn hadde 24 prosentpoeng høyere andel aktive. I majoritetsbefolkningen var disse andelene for menn og kvinner i denne aldersgruppen på 89,8 og 87,4 prosent, dvs. en forskjell på kun 2,4 prosentpoeng (jmf. figur 2.2). Vi ser samtidig at avstanden mellom de asiatiske kvinnelige norskfødte og majoritetskvinnene her øker en del.

I den afrikanske gruppen framkommer det et betydelig gap mellom innvandrerkvinner og norskfødte på hele 35 prosentpoeng (46 mot 81 prosent aktive), mens det blant menn er en mye mer moderat forskjell (68,8 mot 75,8 prosent). Men det må imidlertid presiseres at afrikanske norskfødte i denne alderen utgjør kun 317 personer. De østeuropeiske og latinamerikanske gruppene er enda mindre i så henseende (henholdsvis 170 og 80 personer), men tendensene går også her i retning av

et høyere aktivitetsnivå særlig blant kvinner og noe reduserte kjønnsforskjeller i forhold til innvandrerne.

30 til 34 år I denne aldersgruppen er som nevnt, bare de asiatiske tatt med blant de norskfødte. Det mønsteret som så klart trådte fram i de yngre aldersgruppene, er her ikke fullt så markert. Blant kvinner er det ikke mer enn 5,5 prosentpoeng som skiller de norskfødte fra innvandrerne, dvs. 62,3 mot 56,8 prosent. Blant menn er det mye den samme differansen mellom disse befolkningsgruppene (82 mot 76,6 prosent). Med andre ord får vi her blant de norskfødte en kjønnsulikhet i andel aktive på nivå med den vi finner i innvandregruppen, dvs. på 20 prosentpoeng i menns favør.

4. Betydningen av alder ved innvandringstidspunktet

Den tiden man har oppholdt seg her i landet er en av de mest betydningsfulle bakgrunnsvariabler når det gjelder innvandreres muligheter på arbeidsmarkedet, med mindre man ankommer som arbeidsinnvandrer med arbeidskontrakt i hånden. I den innvandrerpopulasjonen vi tar for oss her, utgjør flyktninger og familieinnvandrere den desiderte majoriteten, og botiden står sentralt mht. sysselsetting og integrering generelt. Sett under ett favner denne innvandrergruppen alle, fra de nyankomne til de med mange år bak seg i Norge. Med andre ord snakker vi om en gruppe som er svært sammensatt mht. de muligheter de har hatt til å tilegne seg språk, kultur og relevant yrkeskompetanse.

Da vi her primært tar for oss yngre mennesker, spiller botiden spesielt stor rolle. Jo yngre man er og jo lengre tid man har bodd i Norge, desto større del av livet har man tilbrakt her i landet. De innvandrerne som for eksempel har ankommet som småbarn, har hatt omtrent hele skolegangen her i Norge og vil følgelig ha mye samme bakgrunn som etterkommerne. Men også de som har innvandret litt senere i barndommen eller tidlig i ungdomsårene og tilbrakt flere år i Norge, har en større del av livsløpet her i landet enn de som ankom i voksen alder på samme tidspunkt. Dette gjelder ikke minst den fasen av livet der man lettere tilegner seg språk og kunnskaper generelt.

4.1. De som innvandret som barn er nesten på nivå med de norskfødte

I tabell 4.1 har vi i stedet for å gruppere etter botid i Norge tatt utgangspunkt i alder ved innvandringstidspunktet for bedre å kunne belyse disse poengene. Tabellen viser forskjeller i aktivitetsnivået mellom gruppene ved ett gitt referansetidspunkt, dvs. per 4. kvartal 2007. Det framgår tydelig at innvandring tidlig i barndommen har denne forventede positive effekten på aktivitetsnivået. Blant de som innvandret i alderen *0 til 6 år*, ser vi andeler omtrent på nivå med norskfødte med innvandrerforeldre i alle aldersgrupper. Også gruppen som innvandret da de var mellom *7 og 15 år* gamle, ligger nært opptil dette nivået og høyt over gjennomsnittet for innvandrene.

I neste gruppe, de som innvandret mellom *16 og 19 år*, er avstanden noe større i forhold til de norskfødte, og i noen av de yngre aldersgruppene her finner vi selv sagt innvandrere med ganske kort botid i Norge. Men det framkommer likevel andeler aktive litt over gjennomsnittet for de respektive aldersgruppene unntatt blant de yngste som er nyankomne. Det er særlig de som er i slutten av 20-årene og i begynnelsen av 30 års alderen som i denne innvandrergruppen har en botid av en viss varighet (fra ca. 10 år og mer).

Blant de som innvandret da de var mellom *20 og 24 år*, er det bare de over 30 år som har en lengre botid bak seg, og der finner vi en andel aktive på omtrent 69 prosent som er fire prosentpoeng over gjennomsnittet for denne aldersgruppen. Aldersgruppen 25 til 29 år vil her ha et visst innslag av innvandrere med ganske kort botid, men vi finner likevel en andel på 64,6 prosent som er så vidt over gjennomsnittet for aldersgruppen. De mellom 20 og 24 år er følgelig nylig innvandret, og med 51,5 prosent aktive ligger de langt under snittet for denne aldersgruppen.

Innvandrere som ankom da de var mellom *25 og 29 år* blir en mindre gruppe i denne sammenheng. De i alderen 30 til 34 år hadde her en andel aktive på 66,7 prosent som er ett prosentpoeng over snittet for denne aldersgruppen, mens gruppen som består av de nyankomne ligger også her lavt med 52 prosent.

Det er her grunn til å presisere at vi i innvandrergруппene med kort botid finner personer som er beskjeftiget med egne introduksjonsordninger for nyankomne flyktninger og familieegjenforente. Disse ordningene omfatter bl.a. norskopplæring og samfunnskunnskap og har inntil to års varighet. Denne deltakelsen som må betraktes som en aktiv status på linje med utdanning, blir nærmere belyst i avsnitt 6.3.

Tabell 4.1. Innvandrere¹ etter alder ved innvandringstidspunkt, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007

		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	Sysselsatt	10,2	39,2	50,3	56,7
	Jobb/utdanning	26,1	20,4	9,2	6,0
	Utdanning	40,4	11,0	4,8	2,9
	Andel aktive i alt	76,7	70,6	64,3	65,6
0 - 6 år	Sysselsatt	11,1	43,3	60,9	65,1
	Jobb/utdanning	35,0	27,5	13,3	5,9
	Utdanning	42,8	11,4	5,4	2,8
	Andel aktive i alt	88,9	82,2	79,6	73,8
7 - 15 år	Sysselsatt	9,3	43,8	61,4	66,9
	Jobb/utdanning	26,8	25,6	11,5	5,1
	Utdanning	46,2	11,0	4,4	2,1
	Andel aktive i alt	82,3	80,4	77,3	74,1
16 - 19 år	Sysselsatt	11,6	38,6	57,3	62,8
	Jobb/utdanning	11,7	22,7	8,5	5,4
	Utdanning	20,3	11,2	3,7	1,7
	Andel aktive i alt	43,6	72,5	69,5	69,9
20 - 24 år	Sysselsatt	-	32,5	51,0	61,7
	Jobb/utdanning	-	8,5	9,5	5,0
	Utdanning	-	10,5	4,1	2,2
	Andel aktive i alt	-	51,5	64,6	68,9
25 - 29 år	Sysselsatt	-	-	39,0	56,3
	Jobb/utdanning	-	-	7,0	7,3
	Utdanning	-	-	5,9	3,1
	Andel aktive i alt	-	-	51,9	66,7

¹ Med landbakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

4.2. Større kjønnsforskjeller jo senere man innvandret

Når vi ser på de tilsvarende fordelingene for menn og kvinner (tabell 4.2), framkommer mye de samme trekkene hos begge kjønn blant de som innvandret som aller yngst fra 0 til 6 år i form av en nærhet til nivået blant norskfødte med innvandrerforeldre og mye de samme kjønnsforskjellene som vi konstaterte i denne befolkningsgruppen. Det kan ellers være verdt å merke seg at vi blant innvandrerkvinner også ser et lavere nivå blant de over 24 år, mens det er noenlunde uendret blant mennene, og at kjønnsforskjellene dermed blir større også her på samme måte som hos de norskfødte. Blant de som er mellom 30 og 34 år er forskjellen størst, dvs. på 11,5 prosentpoeng i menns favør (79,2 kontra 67,7 prosent). Dette avviker ikke så mye fra den differansen vi fant blant etterkommerne på 14 prosentpoeng i denne aldersgruppen.

Tabell 4.2. Innvandrere¹ etter alder ved innvandringstidspunkt, aktivitetsstatus, kjønn og alder. Prosent. 4. kvartal 2007

		Menn				Kvinner			
		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	Sysselsatt	10,7	46,2	61,1	66,7	9,7	33,0	42,5	48,9
	Jobb/utdanning	24,8	21,1	10,7	6,5	27,6	19,7	8,1	5,7
	Utdanning	42,0	10,8	4,7	2,5	38,6	11,1	4,9	3,1
	Andel aktive i alt	77,5	78,1	76,5	75,7	75,9	63,8	55,5	57,7
0 - 6 år	Sysselsatt	10,4	45,2	66,8	70,5	11,8	41,3	54,8	59,1
	Jobb/utdanning	32,0	24,6	12,2	6,1	38,1	30,6	14,4	5,6
	Utdanning	45,2	11,0	4,0	2,6	40,2	11,8	6,8	3,0
	Andel aktive i alt	87,6	80,8	83,0	79,2	90,1	83,7	76,0	67,7
7 - 15 år	Sysselsatt	10,1	46,4	64,6	73,2	8,5	41,0	57,9	58,9
	Jobb/utdanning	25,6	23,6	10,7	4,1	28,1	27,8	12,5	6,4
	Utdanning	47,0	10,3	4,1	1,4	45,3	11,7	4,8	3,0
	Andel aktive i alt	82,7	80,3	79,4	78,7	81,9	80,5	75,2	68,3
16 - 19 år	Sysselsatt	13,1	45,8	63,7	69,6	10,1	30,5	51,9	56,3
	Jobb/utdanning	11,9	24,0	8,3	4,3	11,5	21,3	8,7	6,4
	Utdanning	22,1	9,7	3,1	1,3	18,5	12,9	4,3	2,0
	Andel aktive i alt	47,1	79,5	75,1	75,2	40,1	64,7	64,9	64,7
20 - 24 år	Sysselsatt	-	47,2	64,3	73,0	-	24,8	43,4	55,0
	Jobb/utdanning	-	10,2	11,3	4,4	-	7,7	8,5	5,4
	Utdanning	-	12,9	3,5	1,4	-	9,2	4,5	2,7
	Andel aktive i alt	-	70,3	79,1	78,8	-	41,7	56,4	63,1
25 - 29 år	Sysselsatt	-	-	52,9	67,1	-	-	30,4	48,3
	Jobb/utdanning	-	-	10,7	8,2	-	-	4,7	6,7
	Utdanning	-	-	7,0	2,6	-	-	5,2	3,5
	Andel aktive i alt	-	-	70,6	77,9	-	-	40,3	58,5

¹ Med landbakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Menn som innvandret i alderen *7 til 15 år* ligger noen få prosentpoeng under nivået blant de som innvandret som småbarn. Sett i forhold til gjennomsnittet for norskfødte menn med innvandrerforeldre og innvandrer menn, befinner de seg i en posisjon omtrent midt i mellom disse gruppene. Innvandrerkvinner i denne gruppen har et nivå som nok ligger nærmere gjennomsnittet for de norskfødte kvinnene enn innvandrerkvinnene. Blant de under 25 år er det ingen forskjeller mellom kjønnene. I aldersgruppene over er imidlertid denne differansen større og er i den eldste gruppen fra 30 til 34 år oppe i 10 prosentpoeng i menns favør.

I gruppen som innvandret da de var mellom *16 og 19 år* er aktivitetsnivået lavere hos begge kjønn, men desidert lavest blant kvinner slik at kjønnsforskjellene her blir større. Dette gjelder alle aldersgrupper. Ser vi bort fra den yngste aldersgruppen der alle er nyankomne, finner vi differanser på ca. 15 prosentpoeng i menns favør blant de mellom 20 og 24 år og rundt 10 prosentpoeng i de øvrige aldersgruppene. Det er først og fremst andelene kun sysselsatte som skaper disse avstandene. Når det gjelder andelene under utdanning, er det bare moderate forskjeller.

I neste innvandrergruppe, de som innvandret i alderen *20 til 24 år*, er forskjellene mellom menn og kvinner enda større. Blant de nyankomne i samme alder, var bare 41,7 prosent av kvinnene aktive mot 70,3 prosent av mennene som her har høyest andel på alle de tre aktivitetsstatusene. Med andre ord er det her en differanse på over 28 prosentpoeng. I aldersgruppen over, fra 25 til 29 år, er nivået noe høyere både blant menn og kvinner som her hadde andeler aktive på 79 og 56,4 prosent. Blant de eldste mellom 30 og 34 år er det bare hos kvinnene at aktivitetsnivået ligger over den yngre gruppen. Her hadde menn 78,8 prosent aktive og kvinner 63 prosent, noe som reduserer kjønnsforskjellen til ca. 16 prosentpoeng.

Blant de som innvandret da de var relativt voksne, dvs. fra *25 til 29 år*, er det et forholdsvis høyt nivå blant nyankomne menn på 70,6 prosent og ganske lavt blant kvinner med 40,3 prosent aktive, dvs. en forskjell på 30 prosentpoeng. Blant de mellom 30 og 34 år som har bodd i landet noe lengre tid, er forskjellen ikke fullt så stor, men likevel betydelig med 78 prosent aktive blant menn og 58,5 prosent blant kvinner, dvs. en differanse på 20 prosentpoeng.

Det er m.a.o. en klar tendens til at aktivitetsnivået er lavere blant kvinner enn menn i de gruppene der vi finner en større forekomst av innvandrere med kortere botid. Dette gjelder i første rekke de gruppene som innvandret i slutten av tenårene og i særdeleshet de som ankom i tjuårs alderen. Men også blant de kvinnene som innvandret i barndommen og tidlig i tenårene er det et lavere aktivitetsnivå fra 25 års alderen. Disse har i motsetning til de ovennevnte kvinnene, relativt lang botid i Norge. Samme tendens har vi også sett blant norskfødte med innvandrerforeldre i disse aldersgruppene.

Bakenforliggende faktorer som etter alt å dømme gjør seg gjeldende her, er naturligvis sivilstand og familiære forhold som vi skal se nærmere på i neste avsnitt. Disse faktorene er for så vidt nært forbundet med de kjønnsforskjellene i innvandringsgrunn som vi finner blant innvandrere. I perioden 1990 til 2006 fikk for eksempel 56 prosent av alle ikke-nordiske innvandrerkvinner opphold på grunnlag av familierelasjoner mot 30 prosent blant mennene (Daugstad og Sandnes 2008). Denne formen for innvandring går også under betegnelsen familieinnvandring der inngåelse av ekteskap med personer bosatt i Norge (med og uten innvandrerbakgrunn) er særlig utbredt. Forholder vi oss til kvinnene under 35 år med en botid på under 10 år i vårt materiale, finner vi at 62 prosent av disse hadde familieinnvandring som innvandringsgrunn ved utgangen av 2007. Det vil si at mange av disse kvinnene inngikk ekteskap og stiftet familie i forbindelse med innvandringen til Norge, og at familierelaterte oppgaver vil dominere i kortere eller lengre tid. Særlig vil nok dette gjelde de med afrikansk og asiatisk bakgrunn der vi har sett at andelen i arbeid eller utdanning er lavest.

5. Betydningen av sivilstand og familiesituasjon

I dette avsnittet tar vi for oss sivilstand og familiesituasjon (med bl.a. fokus på omsorgsansvar for barn), siden dette er faktorer som særlig kan ha innvirkning på yngre kvinners sysselsettingssituasjon. Vi skal se nærmere på hvilke utslag slike variabler gir for sysselsettingsnivået blant kvinnelige innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre og i resten av befolkningen (avsnitt 5.3). Men først går vi nærmere inn på hvordan ekteskapsmønsteret blant yngre innvandrere og norskfødte arter seg i forhold til resten av befolkningen (avsnitt 5.1 og 5.2).

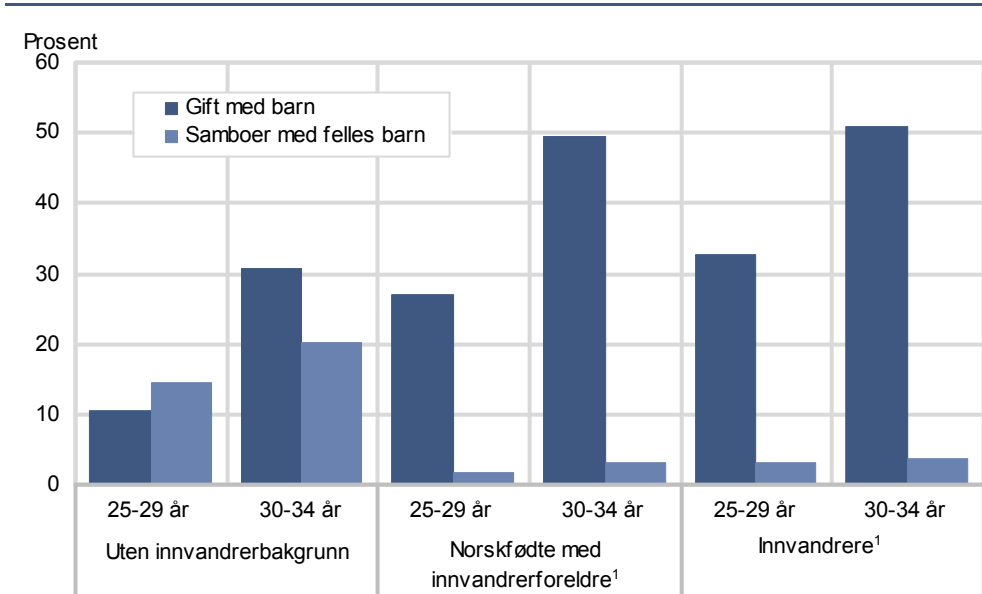
Variabelen familiesituasjon er dannet gjennom ulike kombinasjoner av variablene sivilstand, familietype og personkode hentet fra SSB's befolkningsstatistikk. I grupperingen av denne variabelen har vi spesielt lagt vekt på å få fram hvorvidt man lever i et parforhold og/eller har omsorgsansvar for barn. Denne klassifiseringen fanger ikke opp samboere uten felles barn. Imidlertid finner vi få innvandrere i kategorien "Samboere med felles barn", og undersøkelser viser for øvrig at samboerskap er en lite utbredt samlivsform, i sær blant asiatiske og afrikanske innvandrere (Daugstad 2006). Denne mangelen i datagrunnlaget vil følgelig ikke skape særlige problemer her.

Forskjeller i familiesituasjon mellom de tre befolkningsgruppene ble også belyst i den forrige rapporten basert på 4. kvartal 2006 (Olsen 2008). De fordelingene som framkommer i avsnitt 5.1 og 5.2 for 4. kvartal 2007, avviker ikke nevneverdig fra de foregående.

5.1. Ekteskap vanligst blant innvandrere, og det inngås tidligere

Figur 5.1 (og vedleggstabell 3) tar for seg de to aldersgruppene fra 25 til 34 år som er av mest interesse i denne sammenheng. Et generelt trekk vi ser avtegne seg, er de høyere andelene gifte med barn vi finner i begge grupper med innvandrerbakgrunn blant de mellom 25 og 29 år. Mens 10 prosent i majoritetsbefolkningen befinner seg i denne familiesituasjonen, er 27 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre gifte med barn og ca. 33 prosent av innvandrerne. I dette henseende deler de norskfødte flere likhetstrekk med innvandrerne enn majoritetsbefolkningen. Imidlertid må andelen samboere med felles barn på 14 prosent i majoritetsbefolkningen føyes til gifte med barn, slik at vi til sammen finner 24 prosent i et parforhold med felles barn i denne aldersgruppen. Forskjellen blir dermed mindre mellom disse befolkningsgruppene mht. den reelle familiesituasjonen, men sivilstanden "gift" danner som vi ser store skiller i denne aldersgruppen. Samboerskap med felles barn er som nevnt, en marginal samlivsform blant de med innvandrerbakgrunn og utgjør ikke mer enn rundt 3 prosent i hver av de to gruppene.

Går vi til de litt eldre mellom 30 og 34 år, begynner forskjellene i familiesituasjon å avta. Medregnet samboere med felles barn (på 20 prosent), befinner til sammen 51 prosent av majoritetsbefolkningen seg i et parforhold med barn. Dette er bare to prosentpoeng under de norskfødte med innvandrerforeldre, men med den forskjellen at nesten 50 prosent i denne gruppen befinner seg i kategorien gift med barn. Blant innvandrere er nivået bare så vidt høyere med til sammen 54 prosent i et parforhold med barn (derav 51 prosent gifte).

Figur 5.1. Personer 25 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, alder og familiesituasjon. Prosent. 4. kvartal 2007

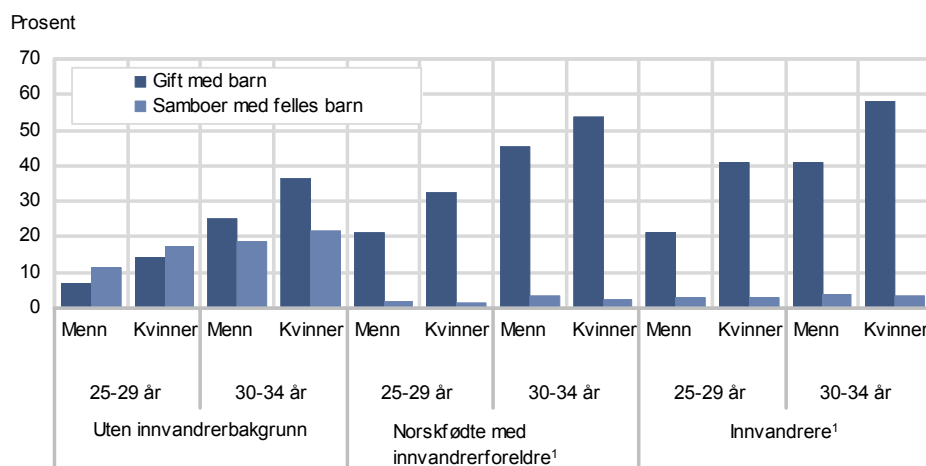
¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

5.2. Flere kvinner enn menn lever i parforhold med barn

Det er imidlertid forskjeller mellom menns og kvinners familiesituasjon i disse to utvalgte aldersgruppene. I figur 5.2 er det en klar overvekt av kvinner som lever i parforhold med barn blant de i alderen 25 til 29 år uansett innvandrerbakgrunn (se også vedleggstabell 3). I majoritetsbefolkningen er andelen for menn og kvinner i parforhold med barn, henholdsvis 18 mot 32 prosent når samboere med felles barn er inkludert. Blant norskfødte med innvandrerforeldre blir tilsvarende tall henholdsvis 23 mot 34 prosent og for gruppen innvandrere, 24 mot 44 prosent. I all hovedsak dreier det seg om gifte med barn i begge disse gruppene med innvandrerbakgrunn. Med andre ord er det ikke så store forskjeller mellom kvinner i majoritetsbefolkningen og kvinnelige norskfødte når det gjelder de som lever i parforhold med felles barn – om vi ser bort fra selve sivilstanden. Det går et skarpere skille i forhold til innvandrere der en atskillig større andel kvinner er gift i denne aldersgruppen.

I aldersgruppen 30 til 34 år er det bare mindre forskjeller mellom disse gruppene. Parforhold med barn er her en mye mer dominerende gruppe blant kvinner uansett innvandrerbakgrunn, og det er bare 4 prosentpoeng som skiller kvinner i majoritetsbefolkningen fra innvandrerkvinner (henholdsvis 58 mot 62 prosent). Kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre hadde en andel på til sammen 56,5 prosent i denne familiesituasjonen. Fortsatt så ligger menn noe under dette nivået også i denne aldersgruppen. Forskjellen er størst blant innvandrere og i majoritetsbefolkningen (henholdsvis 17 og 13 prosentpoeng) og noe mindre blant de norskfødte (ca. 7 prosentpoeng).

Figur 5.2. Personer 25 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Prosent. 4. kvartal 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

5.3. Gifte kvinner med innvandrerbakgrunn er mindre yrkesaktive

Figur 5.3 (og vedleggstabell 4) tar kun for seg andel sysselsatte, siden denne statusen er den dominerende i de to eldste aldersgruppene som er gjenstand for denne belysningen. Også de som eventuelt kombinerer jobb og utdanning er medregnet her. Det går klart fram av disse tallene at sysselsetting er langt mindre vanlig blant gifte kvinner med barn i innvandrerbefolkningen enn ellers. Mens kvinner i alderen 25 til 29 år i denne familiesituasjonen i majoritetsbefolkningen har en andel sysselsatte på 81 prosent, er denne andelen 61 prosent blant kvinnelige norskfødte med innvandrerforeldre og helt nede i 45 prosent blant innvandrerkvinner i denne alderen.

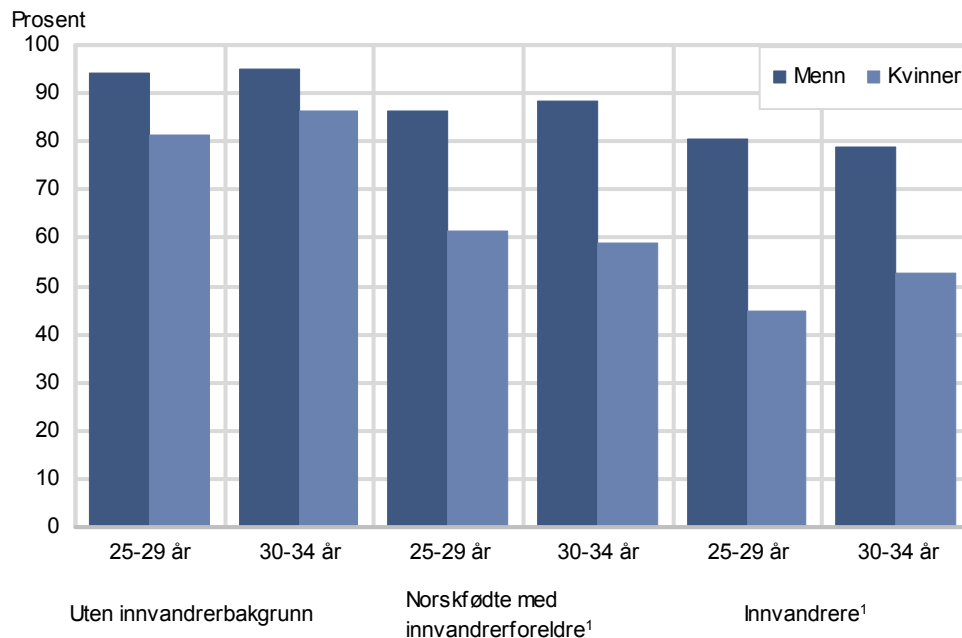
Heller ikke blant kvinner mellom 30 og 34 år er dette bildet særlig endret. Her finner vi andeler på 86 prosent (majoritetsbefolkningen), 59 prosent (norskfødte) og 53 prosent (innvandrere). Vi ser m.a.o. at nivået her ligger noe høyere blant majoritetskvinnene og særlig blant innvandrerne i forhold til de yngre, noe som må antas å henge sammen med at flere i denne gruppen har noe eldre barn, men avstanden mellom disse to gruppene er mye den samme som i den yngre aldersgruppen. Blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre ser vi derimot et litt lavere nivå enn i den yngre aldersgruppen og dermed en viss tilnærming til innvandrerkvinnene, men det må understrekes at de norskfødte er en ganske liten gruppe i denne sammenheng (med litt over 300 kvinner).

Kjønnsforskjeller i sysselsetting blant gifte med barn er et annet framtrekkende trekk ved figuren. Dette gjelder alle grupper, om enn i noe ulik grad. Tar vi for oss de yngste her, dvs. fra 25 til 29 år, er det en forskjell på 13 prosentpoeng i menns favør i majoritetsbefolkningen. I gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre er denne differansen på 25 prosentpoeng, mens den blant innvandrere er på hele 35 prosentpoeng. Går vi til neste aldersgruppe, 30 til 34 år, er forskjellen noe redusert i majoritetsbefolkningen og blant innvandrere der vi finner differanser på henholdsvis 9 og 26 prosentpoeng, mens den blant norskfødte med innvandrerforeldre er oppe i 29 prosentpoeng.

Vi ser med andre ord et tydelig utslag av et tradisjonelt kjønnsrollemønster i disse tallene som heller ikke majoritetsbefolkningen er helt uberørt av, selv om utslagene er mest markante i gruppene med innvandrerbakgrunn og framfor alt blant innvandrere mellom 25 og 29 år. Men også norskfødte med innvandrerforeldre skiller seg klart ut fra majoritetsbefolkningen i så henseende. Det er åpenbart sivilstanden

som er mest utslagsgivende på sysselsettingstallene. Går vi til gruppen enslige uten barn (vedleggstabell 4), er det et høyere nivå blant kvinner med innvandrerbakgrunn i begge aldersgrupper. Blant de norskfødte med innvandrerforeldre er det knapt noen forskjell i sysselsetting mellom menn og kvinner, mens kjønnsdifferansen blant innvandrerne er betraktelig mindre enn i gruppen gifte som har barn.

Figur 5.3. Sysselsatte blant gifte med barn etter kjønn, alder og innvandringskategori. Prosent. 4. kvartal 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

6. Gruppene utenfor arbeid og utdanning

Vi skal i det følgende avsnittet gå nærmere inn på de gruppene som ikke inngår i de statusene som i vår rapport betegnes som "aktive" – det vil si de som verken er sysselsatt eller under utdanning ved referansetidspunktet. Figur 2.1 (se avsnitt 2.2) gir et visuelt bilde av disse gruppene når man betrakter tomrommet ovenfor søylene. Det er relativt små grupper det er snakk om, men det trer likevel fram tydelige forskjeller mellom befolkningsgruppene. Andelen inaktive blir som forventet klart minst i majoriteten. Blant norskfødte med innvandrerforeldre ser vi bare en litt større utvidelse i denne andelen, mens tomrommet de ikke-aktive danner i innvandrergruppen er påtagelig større. Med andre ord dreier det her seg om en relativt sett mye større gruppe. Vi ser også av figur 2.2 (se avsnitt 2.3) at andelen kvinner i ikke-aktive statuser er markant større i innvandrergruppen enn i de øvrige to befolkningsgruppene, noe vi vil komme nærmere inn på i avsnitt 6.2.

Vi skal i det følgende belyse gruppen inaktive, bl.a. med utgangspunkt i hvilke offentlige ytelser de eventuelt mottar, og som dermed vil kunne danne grunnlag for nærmere klassifisering av denne gruppen som til nå ikke har blitt belyst. Som i de i de foregående kapitlene, vil kjønn, familiesituasjon, botid og verdensregion også stå sentralt i de følgende framstillingene. Personers utdanningsnivå i tilknytning til disse inaktive statusene vil være et eget tema i kapittel 7.

6.1. Flest innvandrere i inaktive statuser

En kobling til SSBs System for persondata (SFP) gjør det i en viss utstrekning mulig å nyansere de gruppene som står utenfor sysselsetting og utdanning på grunnlag av opplysninger om mottak av diverse stønader og ytelser. Det må understrekes at personene i vårt datamateriale kun får tildelt én status som er den som vurderes som den viktigste, eller som er den eneste kjente enten de er aktive eller inaktive. Eventuelle sysselsatte eller personer under utdanning som mottar diverse ytelser/stønader som kommer inn under de inaktive statusene, vil i denne framstillingen kun stå oppført blant de aktive. De som er arbeidsledige og deltakere på tiltak med eventuelle tilleggstyelser vil heller ikke komme med andre steder enn i gruppen ledige/på tiltak.

I tabell 6.1 er samtlige grupper tatt med som omfattes av populasjonen 16 til 34 år. De som er sysselsatte eller under utdanning er her slått sammen til en gruppe med fellesbetegnelsen "Aktiv status". De øvrige gruppene står følgelig utenfor sysselsetting og utdanning og er definert som inaktive i denne rapporten. Av disse inngår gruppen registrerte ledige og deltakere på arbeidsmarkedstiltak i arbeidsstyrken. Av tabellen går det fram at denne gruppen ikke er den mest dominerende blant de ikke-aktive statusene, men det er markante forskjeller mellom innvandrere på den ene siden og de øvrige to på den andre. Mens de uten innvandrerbakgrunn og norskfødte med innvandrerforeldre hadde henholdsvis 1,4 og 1,9 prosent registrert ledige eller på tiltak, var denne andelen på 5,3 prosent blant innvandrerne.

Disse nivåforskjellene avviker ikke mye fra det generelle mønsteret som gjør seg gjeldende i SSBs statistikk over registrert ledighet/deltakelse på arbeidsmarkedstiltak. Siden det dreier seg om yngre personer, vil imidlertid nivået ligge noe høyere enn når vi betrakter alle bosatte i yrkesaktiv alder under ett, siden det her vil være forholdsvis flere som er i ferd med å etablere seg på arbeidsmarkedet. For gruppen norskfødte med innvandrerforeldre vil aldersavgrensningen ikke ha noe å si, da de aller fleste er mellom 16 og 34 år. Den lave alderen tilsier også at det primært vil dreie seg om registrerte ledige i disse gruppene, da arbeidsmarkedstiltak i større grad retter seg mot mer voksne arbeidssøkere. Det må ellers understrekes at 4. kvartal 2007 representerte et bunnivå i registrert ledighet både i befolkningen som helhet og i innvandrergruppen. (Dagens statistikk: <http://www.ssb.no/innvarbl/arkiv/>). For øvrig må det føyes til at ikke alle i denne statusen har opparbeidet seg rettigheter til arbeidsledighetstrygd.

Tabell 6.1 Personer 16-34 år etter statuskode og innvandringsbakgrunn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	Uten innvandrings- bakgrunn	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	Innvandrere ¹
I alt	996 426	14 880	92 494
Aktiv status ²	899 333	12 786	62 702
Inaktive statuser i alt	97 093	2 094	29 792
Av dette:			
Arbeidsledig/på arbeids- markedstiltak	14 325	277	4 920
Attføringstiltak	6 772	59	624
Tidsbegrenset ufør	4 072	36	248
Ufør	7 500	111	357
Annen attføring	6 140	58	497
Enslig forsørgerstønad	2 985	20	964
Sosialhjelp	4 916	71	1 367
Yrkeshemmet	3 213	35	395
Kontantstøtte	3 646	107	2 249
Introduksjonsordning	2 753
Andre ytelser	2 005	37	293
Annet, ukjent	41 519	1 283	15 125
I alt	100,0	100,0	100,0
Aktiv status ²)	90,3	85,9	67,8
Inaktive statuser i alt	9,7	14,1	32,2
Av dette:			
Arbeidsledig/på arbeidsmar- kedstiltak	1,4	1,9	5,3
Attføringstiltak	0,7	0,4	0,7
Tidsbegrenset ufør	0,4	0,2	0,3
Ufør	0,8	0,7	0,4
Annen attføring	0,6	0,4	0,5
Enslig forsørgerstønad	0,3	0,1	1,0
Sosialhjelp	0,5	0,5	1,5
Yrkeshemmet	0,3	0,2	0,4
Kontantstøtte	0,4	0,7	2,4
Introduksjonsordning	3,0
Andre ytelser	0,2	0,2	0,3
Annet, ukjent	4,1	8,8	16,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Sysselsatte og/eller under utdanning

I tabell 6.1 ser vi videre at kategoriene attføring, uførhet og yrkeshemmede utgjør marginale grupper uavhengig av innvandrerbakgrunn. Dette henger naturligvis sammen med den unge befolkningssammensetningen vi forholder oss til her. Ser vi derimot på mottakere av enslig forsørgerstønad og de som mottar sosialhjelp, avviker innvandrerguppen noe fra de andre, selv om heller ikke disse kategoriene er blant de større gruppene. I befolkningen uten innvandrerbakgrunn var andelen med (kun) enslig forsørgerstønad ikke større enn 0,3 prosent, mens den var på én prosent blant innvandrere. Hva gruppen sosialhjelpsmottakere angår, var skjevheten mellom majoriteten og innvandrere her den samme med henholdsvis 0,5 og 1,5 prosent. Det må understrekes at disse mottakerne kun gjelder de som ikke kan gjenfinnes i andre aktive eller inaktive statuser og som har sosialhjelp/ forsørgerstønad som eneste kjente, registrerte ytelse. Det er m.a.o. ikke mottakergruppene i sin helhet som belyses her, da disse to ytelsene ofte utgjør et supplement til andre stønader/ytelser.

Når det gjelder norskfødte med innvandrerforeldre, er de fleste ikke-aktive gruppene nærmest for smågrupper å regne. For eksempel utgjorde registrerte ledige og deltakere på tiltak, som er den største kjente inaktive gruppen, ikke flere enn 277 personer.

Ellers ser vi at mottakere av kontantstøtte er ganske marginale grupper i majoriteten og blant de norskfødte med innvandrerforeldre (henholdsvis 0,4 og 0,7 prosent). Blant innvandrere har de imidlertid litt større omfang, dvs. 2,4 prosent. Det må understrekes at mottakergruppen vi snakker om her, kun gjelder kvinner som har kontantstøtte som eneste kjente, registrerte ytelse.

En annen gruppe er deltakere på introduksjonsordninger som gjelder innvandrere i etableringsfasen. Blant innvandrerne ser vi at denne gruppen utgjør tre prosent. Denne deltakelsen som bl.a. omfatter språkopplæring og samfunnskunnskap, kan betraktes som en aktiv status på linje med formell utdanning, noe som følgelig vil gi en økning i andelen aktive på tre prosentpoeng. I avsnitt 6.3 blir dette nærmere belyst.

De resterende ikke-aktive gruppene går under samlebetegnelsen ”Annet ukjent” og er de desidert største inaktive kategoriene i alle tre befolkningsgruppene. Det er også her vi finner de mest markante skillene. Som vi ser av tabell 6.1, utgjør denne gruppen kun 4,1 prosent av majoritetsbefolkningen mot hele 16,4 prosent i innvandrergruppen som m.a.o. er fire ganger så stor. De norskfødte med innvandrerforeldre kommer her i en mellomliggende posisjon med en andel på 8,8 prosent, men det må understrekes at denne gruppen ikke utgjør flere enn 1 280 personer.

I gruppen ”Annet, ukjent” inngår bosatte personer uten statusopplysninger i våre kilderegistre. Denne gruppen vil bl.a. omfatte hjemmeværende og personer i ikke-registrert arbeid som for eksempel familiearbeid uten lønn, svart arbeid og svært korte, sporadiske arbeidsforhold. Dessuten vil vi her finne arbeidssøkere som ikke er registrert hos NAV og i tillegg personer som har utvandret uten å ha meldt fra om dette.

6.2. Mange innvandrerkvinner i ukjent inaktiv status

Av de foregående kapitlene har det gått klart fram at kjønn har stor betydning når vi ser på aktivitetsnivået blant de med innvandringsbakgrunn. I tabell 6.2 har vi fordelt statusgruppene på kjønn. Som tidligere poengtert, er aktivitetsnivået høyest i majoritetsbefolkningen og kjønnsforskjellene minimale. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger bare noen få prosentpoeng under majoriteten mht. andel aktive. Kjønnsforskjellene er også her relativt moderate når vi betrakter gruppen under ett. Innvandrere står i kontrast til dette mønsteret ved et gjennomgående lavere aktivitetsnivå og med betydelige forskjeller mellom menn og kvinner. For eksempel utgjør gruppen inaktive til sammen 39,6 prosent av innvandrerkvinnene i populasjonen mellom 16 og 34 år mot 10,4 prosent av majoritetskvinnene og 15 prosent blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre. Innvandrer menn har en samlet andel på 23 prosent i inaktive statuser mot 9 prosent blant majoritetsmenn og 13 prosent blant norskfødte menn med innvandrerforeldre.

Som det går fram av oversikten er det helt minimale kjønnsforskjeller når det gjelder ledighet i alle tre befolkningsgruppene, men nivået er som kjent atskillig høyere blant innvandrere enn i de andre to hovedgruppene. Andelen arbeidsledige/på tiltak blant innvandrer menn var 5,4 prosent og 5,2 blant kvinnene. Da innvandrerkvinner samtidig har færre sysselsatte enn menn, indikerer dette at disse kvinnene alt i alt har færre i arbeidsstyrken enn innvandrer mennene.

Statuser som atfering og uførhet viser heller ingen nevneverdige kjønnsforskjeller i noen grupper og andelen er som nevnt ganske små uansett pga. aldersavgrensningen. Det er heller ingen kjønnsforskjeller av betydning når det gjelder mottakere av sosialhjelp som også er en marginal gruppe blant majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre. Ellers finner vi kanskje som forventet, en forekomst av enslig forsørgerstønad kun blant kvinner uansett befolkningsgruppe, men det er bare blant innvandrerkvinnene at den har et visst omfang, dvs. 1,9 prosent.

Ellers ser vi at innvandrerkvinner kommer ut med høyest andel mottakere av kontantstøtte, dvs. 4,4 prosent mot kun 0,8 blant majoritetskvinner og 1,5 prosent blant de norskfødte med innvandrerforeldre. Som tidligere nevnt omfatter denne mottakergruppen kun de inaktive som har kontantstøtte som eneste kjente, registrerte ytelse. Som det ellers går fram av tabellen, er denne ytelsen kun registrert hos kvinner. For øvrig ser vi at innvandrerkvinner har en litt høyere andel deltakere på introduksjonsordninger enn menn, dvs. 2,1 mot 3,7 prosent.

Hva den største inaktive gruppen, ”Annet, ukjent” angår, er det nesten ingen kjønnsforskjell i majoritetsgruppen og blant de norskfødte med innvandrerforeldre. Derimot finner vi en dobbel så høy andel kvinner som menn blant innvandrere mht. denne statusen, dvs. 20,7 mot 11,2 prosent.

Tabell 6.2. Personer 16 - 34 år etter statuskode, kjønn og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007

	Uten innvandrings- bakgrunn		Norskfødte med innvandrerforeldre ¹		Innvandrere ¹	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aktiv status	90,8	89,6	86,9	84,9	76,8	60,4
Inaktive statuser i alt	9,2	10,4	13,1	15,1	23,2	39,6
Av dette:						
Arbeidsledig/på arbeidsmarkedstiltak	1,5	1,3	1,8	1,9	5,4	5,2
Attføringstiltak	0,6	0,7	0,3	0,5	0,8	0,6
Tidsbegrenset ufør	0,3	0,5	0,2	0,2	0,3	0,2
Ufør	0,8	0,7	0,7	0,8	0,4	0,3
Annen attføring	0,5	0,8	0,4	0,4	0,6	0,5
Enslig forsørgerstønad	0,0	0,6	-	0,3	0,0	1,9
Sosialhjelp	0,6	0,4	0,6	0,3	1,6	1,4
Yrkeshemmet	0,3	0,3	0,2	0,3	0,5	0,3
Kontantstøtte	-	0,8	-	1,5	-	4,4
Introduksjonsordning	-	-	-	-	2,1	3,7
Andre ytelser	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4
Annet. ukjent	4,4	4,1	8,7	8,6	11,2	20,7

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Når det gjelder betydningen av alder, så viser vedleggstabellene 7b – 9b at andelen ”Annet ukjent” (som her inkluderer mottakere av kontantstøtte som eneste ytelse) lavest i den yngste aldersgruppen 16 til 19 år i alle tre befolkningsgruppene. Deretter ser vi en viss økning med økende alder. Denne tendensen er sterkest blant kvinner slik at kjønnsforskjellene trer tydeligere fram for hver aldersgruppe, særlig blant de over 24 år. Dette ser vi både i majoriteten og enda tydeligere i gruppen av norskfødte. Men denne tendensen er som ventet, sterkest blant innvandrerne der det stort sett er kvinnene som har økning i andel ”Annet, ukjent” mht. alder, og dette gjør seg gjeldende allerede i gruppen fra 20 til 24 år.

Underliggende faktorer som utvilsomt spiller inn, er sivilstand og familiesituasjon. Tabell 6.3 gir holdepunkter for en slik antakelse. Her sammenliknes prosentandelene ”Annet, ukjent” innenfor gruppene som er gifte og har barn kontra enslige uten barn. Mottakere av kontantstøtte (som eneste registrerte ytelse) inngår her i ”Annet ukjent”. Som poengtert i det foregående, vil de kun utgjøre ganske små undergrupper blant de med barn.

Kjønnsforskjellene i disse andelene er som det går fram av tabellen, atskillig større blant gifte med barn uansett innvandringsbakgrunn. Gifte kvinner med barn har gjennomgående en andel som er fire ganger så høy som blant menn i samme familiesituasjon, men det er store nivåforskjeller mellom befolkningsgruppene.

Blant enslige uten barn er det nesten ingen forskjell mellom menn og kvinner i majoritetsbefolkningen og de norskfødte med innvandrerforeldre, og nivået blant kvinnene her ligger langt under nivået blant de som er gifte og har barn. Det er bare blant innvandrere at vi ser en kjønnsforskjell av betydning, men den er likevel mindre enn i gruppen gifte med barn og nivået blant kvinnene er også lavere.

Tabell 6.3. Personer med inaktiv status "Annet, ukjent"¹ i aldersgruppen 16 - 34 år etter familiesituasjon, innvandringsbakgrunn og kjønn. Absolutte tall og i prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

	Uten innvandrings- bakgrunn		Norskfødte innvandrerforeldre ²		Inn- vandrer ²	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Gift med barn	1200	5719	39	228	703	7102
Enslig uten barn	18849	10892	600	462	4001	4363
Gift med barn	2,7	8,5	6,0	24,5	8,3	37,7
Enslig uten barn	4,6	3,5	9,0	8,0	14,1	24,8

¹ Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse).

² Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

I tabell 6.3 er også nivåforskjellene mellom kvinner i de ulike befolkningsgruppene ganske iøynefallende. Mens gifte majoritetskvinner med barn har en andel "Annet, ukjent" på 8,5 prosent, er nivået tre ganger så høyt blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i samme familiesituasjon (24,5 prosent) og mer enn fire ganger så høyt blant innvandrerkvinner (37,7 prosent).

6.3. Deltakelse på introduksjonsordninger som aktiv status

Når det gjelder innvandrergruppen, er det mye som skulle tale for at de som deltar på introduksjonsordningene må kunne betraktes som aktive på linje med de som er under formell utdanning. Introduksjonsordningen tilbyr nyankomne flyktninger med bosettingstillatelse språkopplæring og samfunnskunnskap på full tid i inntil to år. Det knytter seg også en stønad til deltakelsen, og tilbudet er først og fremst rettet mot voksne over 18 år og gjelder også familiegjennforente. Alle kommuner som bosetter flyktninger, har plikt til å tilby et slikt program. Denne ordningen har som mål å bidra til en lettere og raskere integrering av nyankomne flyktninger til det norske samfunnet. En slik deltakelse som bl.a. tar sikte på å styrke mulighetene på arbeidsmarkedet og i utdanningsinstitusjonene, må kunne betraktes som en grunnutdanning for nyankomne innvandrere og følgelig som en aktiv status på linje med formell utdanning.

I vår undersøkelse har vi foretatt en kobling til registeret over deltakere på introduksjonsordninger pr. november 2007. De fleste av disse er i utgangspunktet registrert som inaktive siden de ikke er sysselsatte eller deltar i formell utdanning, og noen vil også være mottakere av sosialhjelp og forsørgertillegg for enslige. Disse innvandrerne er i vårt materiale trukket ut av disse to statusene og gitt deltakelse på introduksjonsordninger som gjeldende status. Det kan også forekomme at noen deltakere er i lønnet arbeid eller deltar på arbeidsmarkedstiltak. Dette vil imidlertid dreie seg om et mindretall, og disse vil i her være registrert i de to nevnte, opprinnelige statusene.

I tabell 6.4 er deltakere på introduksjonsordningene skilt ut som egen kategori. Det dreier seg her om en gruppe innvandrere på i alt 2 753 som opprinnelig i vårt materiale var klassifisert som inaktive. Til sammen utgjør disse deltakerne 3 prosent av innvandrerne. Når de føyes til andelen aktive, gir de en ny, forhøyet andel på 70,8 prosent aktive innvandrere. Samtidig er nivået på de inaktive statusene redusert tilsvarende.

Tabell 6.4. Innvandrere¹ 16 - 34 år etter aktivitetsstatus (inkl. introduksjonsordning) og kjønn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Menn	Kvinner
Aktiv status (opprinnelig)	62 702	32 007	30 695
Introduksjonsordning	2 753	888	1 865
Aktive i alt	65 455	32 895	32 560
Aktiv status (opprinnelig)	67,8	76,8	60,4
Introduksjonsordning	3,0	2,1	3,7
Aktive i alt	70,8	78,9	64,1

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika

Et stort flertall av deltakerne er kvinner, dvs. 1 865 kontra 888 menn. Dermed gir introduksjonsordningene litt større utslag på aktivitetsnivået blant kvinner enn menn i form av økninger på henholdsvis 3,7 og 2,1 prosentpoeng. Men dette kan knapt sies å representere noen tilnærning mellom kjønnene. Innvandrer menn får med denne tilveksten en andel aktive på 78,9 prosent mot 64,1 blant kvinner, dvs. en differanse på 15 prosentpoeng.

Blant innvandrere sett under ett må det dermed sies at deltakere på introduksjonsordninger bare utgjør et moderat tilskudd til andelen aktive. Men denne ordningen er som kjent forbeholdt flyktninger og familiegjenforente i den første bosettingsfasen. Vi må med andre ord forvente større utslag av introduksjonsordningene når vi begrenser innvandrergruppen til de med en botid fra 0 til 3 år som dermed vil omfatte de aller fleste på introduksjonsordninger (dvs. 2 623).

Av tabell 6.5 framgår det tydelig at denne avgrensningen av innvandrergruppen gir atskillig større utslag i aktivitetsnivået som i utgangspunktet er langt lavere her enn for innvandrere totalt. Ved å trekke deltakere på introduksjonsordninger ut av den inaktive gruppen og inn som del av de aktive statusene, høynes aktivitetsnivået med 8,5 prosentpoeng – fra 53,5 til 62,0 prosent. Da kvinner har en større deltakergruppe enn menn, blir det også litt større utslag blant kvinnene. Her ser vi en økning på 9,4 prosentpoeng (fra ca. 44 til 53,3 prosent), mens andelen aktive menn går opp med 7,2 prosentpoeng (fra 68,4 til 75,6 prosent). Men dette endrer likevel ikke forskjellen mellom menn og kvinner i noen særlig grad.

Tabell 6.5. Korrigering av aktivitetsstater mhp. deltakelse på introduksjonsordninger for innvandrere¹ m. botid 0-3 år. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	Før	Etter	Endring ²
I alt	16 532	19 155	2 623
Menn	8 316	9 185	869
Kvinner	8 216	9 970	1 754
I alt	53,5	62,0	8,5
Menn	68,4	75,6	7,2
Kvinner	43,9	53,3	9,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika og Sør- og Mellom-Amerika

² Utgjør deltakere på introduksjonsordninger.

Når vi i tabell 6.6 ser på deltakere fordelt på landbakgrunn (verdensregion), er det de asiatiske og afrikanske innvandrerne som er de dominerende, da det er fra disse verdensregionene det har vært størst tilstrømning av flyktninger de siste årene. Hele 2 385 deltakere hadde sitt opphav i Asia eller Afrika, det vil si 86,6 prosent av alle deltakerne vi tar for oss her. Rent tallmessig er den asiatiske deltakergruppen størst (1 348), men det er den afrikanske som har størst deltakerandel, dvs. 5,9 prosent mot 2,6 i den asiatiske. Som ventet er det kvinnene som har høyest deltakerandel innenfor begge gruppene, og nivået er særlig høyt blant de afrikanske med 8,2 prosent, noe som gir en økning i aktivitetsnivået blant disse kvinnene fra 51 til 59 prosent.

Tabell 6.6. Korrigerings av aktiv status mhp. deltakelse på introduksjonsordninger for innvandrere fra Afrika og Asia. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	Asia			Afrika		
	Før	Etter	Endring ¹	Før	Etter	Endring ¹
I alt	34 228	35576	1348	10912	11990	1078
Menn	17674	18114	440	6211	6538	327
Kvinner	16554	17462	908	4701	5452	751
I alt	66,9	69,5	2,6	59,8	65,7	5,9
Menn	77,7	79,6	1,9	68,5	72,1	3,6
Kvinner	58,3	61,5	3,2	51,2	59,4	8,2

¹ Utgjør deltakere på introduksjonsordninger

6.4. Botidens betydning for andelen inaktive

Som kapittel 4 har vist, spiller alderen ved innvandringstidspunktet en viktig rolle mht. det aktivitetsnivået vi kan registrere i de ulike gruppene. I tabell 6.7 bruker vi selve botiden i Norge ved referansetidspunktet (pr. 4. kvartal 2007) for å kunne gi en enklere og mer oversiktig framstilling av gruppene. Den omfatter andelen aktive (herav inkludert deltakere på introduksjonsordningene) og de største undergruppene av inaktive statuser. Som ventet, er det en størst nivåforskjell i andelen aktive i gruppen med kortest botid fra 0 til 3 år kontra de med 4 til 6 års botid, dvs. 62 prosent mot 72 prosent.

Ser vi på den største ikke-aktive gruppen, ”Annet ukjent”, har de med kortest botid en dobbel så høy andel som de med botid på mellom 4 og 6 år, dvs. 31,2 mot 14,6 prosent. Vi ser derimot et litt annet mønster når det gjelder nivået på de som er registrert ledige eller på arbeidsmarkedstiltak. Her ligger de med kortest botid lavest, dvs. på 4,4 prosent, mens botidsgruppen fra 4 til 6 år hadde en andel på 7,5 prosent. Dette er et utslag av at mange innvandrere i den første etableringsfasen befinner seg utenfor arbeidsstyrken for så å registrere seg som jobbsøkere hos NAV etter å ha fullført bl.a. introduksjonsordningene. Her snakker vi m.a.o. om den andre etableringsfasen der man rykker nærmere aktiv deltakelse i arbeidslivet (for de som ikke velger videre utdanning). I gruppene med botid fra 7 til 9 år ser vi at nivået ligger noe lavere (6,8 prosent), men det er markant lavest i gruppen med botid på 10 år og mer (4,2 prosent).

Tabell 6.7. Innvandrere¹ 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og botid. Prosent. 4. kvartal 2007

		I alt	0 - 3 år	4 - 6 år	7 - 9 år	10 år og mer
I alt	Aktiv status	70,8	62,0	72,1	72,6	78,0
	Av dette intro. ordning	3,0	8,5	.	.	.
Utvalgte inaktive statuser:						
	Ledig/tiltak	5,3	4,4	7,5	6,8	4,2
	Sosialhjelp	1,5	1,5	1,6	1,8	1,3
	Annet, ukjent ²	18,8	31,2	14,6	13,1	11,2
Menn	Aktiv status	78,9	75,6	81,1	78,3	80,5
	Av dette intro. ordning	2,1	7,2	.	.	.
Utvalgte inaktive statuser:						
	Ledig/tiltak	5,4	4,7	7,6	6,6	4,2
	Sosialhjelp	1,6	1,6	1,5	1,9	1,6
	Annet, ukjent	11,2	17,4	7,3	8,6	9,5
Kvinner	Aktiv status	64,1	53,3	64,8	67,2	75,4
	Av dette intro. ordning	3,7	9,4	.	.	.
Utvalgte inaktive statuser:						
	Ledig/tiltak	5,2	4,2	7,3	7,0	4,2
	Sosialhjelp	1,4	1,4	1,7	1,7	1,0
	Annet, ukjent ²	25,0	40,2	20,6	17,2	12,9

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand

² inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse)

Når det gjelder mottakere av (kun) sosialhjelp, er det nesten ingen forskjell mellom gruppene med ulik botid. Dette er først og fremst et utslag av at deltakere på

introduksjonsordninger, og de som mottar sosialhjelp blant dem, er overført til den aktive gruppen i denne tabellen. Uten denne korrigeringen, hadde nivået på sosialhjelpsmottakere blant de med kortest botid vært noe høyere, dvs. 3,4 prosent og dermed vært dobbelt så høyt som i de øvrige botidsgruppene.

Ser vi på botidens betydning for menn og kvinner, er det bare i gruppen ”Annet, ukjent” at det framkommer kjønnsforskjeller av betydning når vi forholder oss til de inaktive statusene. Vi ser at nivået blant kvinner ligger betraktelig høyere enn for menn i alle botidsgrupper under 10 år. Det er i gruppen med en botid på 10 år og mer at vi ser en viss tilnærming mellom menn og kvinner. I gruppen med kortest botid er andelen kvinner i kategorien ”Annet, ukjent” på 40,2 prosent mot 17,4 blant menn. Går vi til de med botid fra 4 til 6 år, ligger nivået på 20,6 prosent blant kvinner og kun 7,3 prosent blant menn. Her er nivået som vi ser mye lavere også blant kvinner, men de har likevel en andel som er nesten tre ganger høyere enn mennene.

6.5. Inaktive stater og landbakgrunn (verdensregion)

Som tidligere poengtert (jmf. kap. 3) er det forskjeller i aktivitetsnivået mellom unge innvandrere avhengig av hvor de kommer fra. Dette ser vi også avspeile seg i fordelingene på de utvalgte inaktive statusene i tabell 6.8 der spesielt innvandrere fra Afrika skiller seg ut fra gjennomsnittet. Dette gjelder særlig stater som registrert ledighet/deltakelse på arbeidsmarkedstiltak (7,6 prosent), enslig forsørgerstønning (2,6 prosent) og mottakere av sosialhjelp (3 prosent). Til sammen utgjør disse gruppene 13,2 prosent av de afrikanske innvandrerne. Ser vi på innvandrere under ett, befinner i alt 7,8 prosent seg i disse inaktive gruppene (mot 2,5 prosent for norskfødte med innvandrerforeldre og 2,2 prosent i majoriteten).

Tabell 6.8. Innvandrere 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og verdensregion. Prosent. 4. kvartal 2007.

		I alt	Øst-Europa(-EU)	Asia	Afrika	Sør- og Mellom.Amerika
I alt	Aktiv status	70,8	79,0	69,5	65,7	72,3
	Av dette intro. ordning	3,0	1,8	2,6	5,9	0,1
	Utvalgte inaktive stater:					
	Ledig/arbeidsmarkedstiltak	5,3	4,3	5,0	7,6	4,1
	Enslig forsørgerstønning	1,0	0,5	0,7	2,6	0,8
	Sosialhjelp	1,5	0,9	1,2	3,0	0,7
	Annet, ukjent ¹	18,8	12,8	20,8	18,3	20,3
Menn	Aktiv status	78,9	84,3	79,6	72,1	80,7
	Av dette intro. ordning	2,1	1,6	1,9	3,6	-
	Utvalgte inaktive stater:					
	Ledig/arbeidsmarkedstiltak	5,4	3,9	4,7	8,7	4,1
	Sosialhjelp	1,6	1,0	1,5	2,7	0,5
	Annet, ukjent	11,2	8,2	11,3	13,1	12,8
Kvinner	Aktiv status	64,1	75,0	61,5	60,0	66,9
	Av dette intro. ordning	3,7	2,1	3,2	8,2	0,1
	Utvalgte inaktive stater:					
	Ledig/arbeidsmarkedstiltak	5,2	4,6	5,2	6,4	4,2
	Enslig forsørgerstønning	1,9	0,9	1,2	5,2	1,3
	Sosialhjelp	1,4	0,8	1,0	3,3	0,8
	Annet, ukjent ¹	25,0	16,3	28,5	23,5	25,2

¹ Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse)

I denne tabellen er også deltakerne på introduksjonsordninger inkludert i de aktive gruppene. Som poengtert i det foregående, blir de inaktive andelene (unntatt ledighet/arbeidsmarkedstiltak) tilsvarende redusert som følge av overføringen til aktiv status. Det er i første rekke blant innvandrere fra Asia og Afrika at denne korrigeringen gir visse utslag på aktivitetsnivået. Deltakelse på introduksjonsordninger er mindre utbredt blant de østeuropeiske innvandrerne i det alderssegmentet vi tar for

oss her, og blant de latinamerikanske er denne deltakelsen helt marginal og uten betydning for aktivitetsnivået.

Når vi betrakter den største inaktive statusen, ”Annet ukjent”, er det bare mindre forskjeller å spore mellom landgruppene om vi ser bort fra den østeuropeiske som klart skiller seg ut med lavest andel, dvs. ca. 13 prosent, mens de øvrige tre ligger på rundt 20 prosent. Som kjent spiller forskjeller i botid inn når vi ser på ulikheten mellom disse landgruppene. Innvandrere fra Øst-Europa (utenom EU) er den innvandrerguppen med størst andel med en botid på 10 år og mer, med nærmere 40 prosent. Det vil si at mange i denne gruppen har innvandret i svært ung alder i motsetning til den afrikanske der denne andelen med lengst botid er omtrent det halve, dvs. 21 prosent.

Kjønnsforskjellene følger stort sett det samme mønsteret vi har observert for innvandrerguppen under ett. Det vil si at kvinner gjennomgående har (mer eller mindre) dobbel så høy andel i kategorien ”Annet, ukjent” status enn menn. Det er de asiatiske kvinnene som ligger høyest i så henseende med en andel på 28,5 prosent. Ellers ser vi av tabell 6.9 en uvanlig høy andel ledige og deltakere på tiltak blant menn fra Afrika på 8,7 prosent, mens kvinnene fra denne verdensregionen hadde klart høyest andel med enslig forsørgerstønad (5,2 prosent) og sosialhjelp (3,3 prosent) som eneste kjente ytelser.

7. Utdanningsnivå og aktivitetsstatuser

Vi skal i dette kapitlet se nærmere på hvilken betydning utdanningsnivået har mht. utbredelsen av de inaktive statusene vi har tatt for oss i det foregående. Det vil imidlertid være en del begrensninger i de fordelingene som viser høyeste fullførte utdanning pga. aldersavgrensningen i vår populasjon. Mange vil fortsatt være under utdanning, og det bildet som avtegner seg mht. utdanningsnivået, vil for en del grupper vedkommende være midlertidig. Av den grunn har vi holdt de under 20 år utenfor denne oversikten, da dette er en aldersgruppe der over 80 prosent fortsatt er under utdanning (jfr. Tabell 2.1) og obligatorisk utdanning er den eneste (hittil) fullførte. Men også blant de over 20 år vil det selvsagt fortsatt være flere under utdanning, og som dermed inngår som andel av den aktive statusen som belyses. Dette vil bli nærmere poengtert i avsnitt 7.3. Ellers vil dette kapitlet gå nærmere inn på det generelle fordelingsmønsteret når det gjelder (hittil) høyeste fullførte utdanningsnivå og særlig belyse de inaktive statusene i gruppene med lavest utdanning der aktivitetsnivået er klart lavest.

7.1. Fordelinger på (hittil) høyeste fullførte utdanning

Vedleggstabell 10 viser hvordan de tre befolkningsgruppene fordeler seg på utdanningsnivåene som var registrert som høyeste fullførte ved referansetidspunktet, dvs. 4. kvartal 2007. Det som kanskje er mest iøynefallende ved tabellen, er den store andelen innvandrere uten opplysninger om utdanning. Nærmere bestemt halvparten i denne befolkningsgruppen har ukjent utdanning i våre registre. Dette dreier seg om innvandrere som eventuelt har tatt utdanning i utlandet og som innvandret etter 1999. Denne gruppen vil dermed i særlig grad være dominert av de med kortere botid i Norge. For at innvandrergruppen skal bli sammenliknbare med de andre to befolkningsgruppene som bare har en marginal andel med uregistrert utdanning, må vi begrense oss til innvandrerne med kjente opplysninger om dette.

Dette har vi gjort i tabell 7.1. Denne viser en langt høyere andel med kun obligatorisk utdanning blant innvandrere (49,3 prosent) enn i de øvrige gruppene i alderen 20 til 34 år. Men det vil selvsagt hefte en viss usikkerhet mht. representativiteten til innvandrergruppen, da over halvparten ikke inngår i denne oversikten. Vi ser ellers at norskfødte med innvandrerforeldre har en andel med kun obligatorisk utdanning på 34,6 prosent, mens majoriteten ligger lavest med 21 prosent. Når det gjelder mellomutdanning, er det bare mindre forskjeller mellom disse to befolkningsgruppene, henholdsvis 41,5 mot 44,6 prosent, mens innvandrere ligger om lag 10 prosentpoeng under de norskfødte med innvandrerforeldre.

Personer uten innvandrerbakgrunn ligger høyest mht. andel med universitets- og høyskoleutdanning, dvs. 34,4 mot 24 prosent blant de norskfødte med innvandrerforeldre. Det må imidlertid understrekes at den sistnevnte gruppen vil være dominert av de i alderen 20-25 år når nedre aldersgrense er 20 år. (Se vedleggstabell 11 som viser alderfordelingen i de tre befolkningsgruppene). Dette innebærer at forholdsvis flere av de norskfødte med innvandrerforeldre vil ha en igangværende høyere utdanning enn majoritetsgruppen som har en jevnere aldersfordeling og en større andel med fullført høyere utdanning. Ellers ser vi at innvandrere ligger noe lavere med 18,8 prosent med høyere utdanning.

Når det gjelder forskjeller mellom menn og kvinner, kan vi konstatere at menn har høyere andeler ingen/obligatorisk utdanning enn kvinner i alle tre befolkningsgruppene. Størst forskjell er det blant de norskfødte med innvandrerforeldre der menn har en andel som er nesten 14 prosentpoeng høyere. Ellers har kvinnene gjennomgående noe høyere andeler med universitets- og høyskoleutdanning. Her det størst forskjell i majoriteten med 42 prosent (kvinner) kontra 27 prosent (menn).

Tabell 7.1. Personer 20 -34 år med registrert utdanning etter innvandringsbakgrunn, kjønn og høyeste fullførte utdanning. Prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Ingen/obligatorisk utdanning	Mellom-utdanning	Universitet/høyskole
Uten innvandringsbakgrunn				
I alt	100,0	21,1	44,6	34,4
Menn	100,0	24,2	48,7	27,1
Kvinner	100,0	17,8	40,2	42,0
Norskfødte med innvandrerforeldre¹				
I alt	100,0	34,6	41,5	23,9
Menn	100,0	41,2	38,5	20,3
Kvinner	100,0	27,6	44,7	27,7
Innvandrere¹				
I alt	100,0	49,3	31,9	18,8
Menn	100,0	54,1	30,5	15,4
Kvinner	100,0	44,6	33,3	22,1

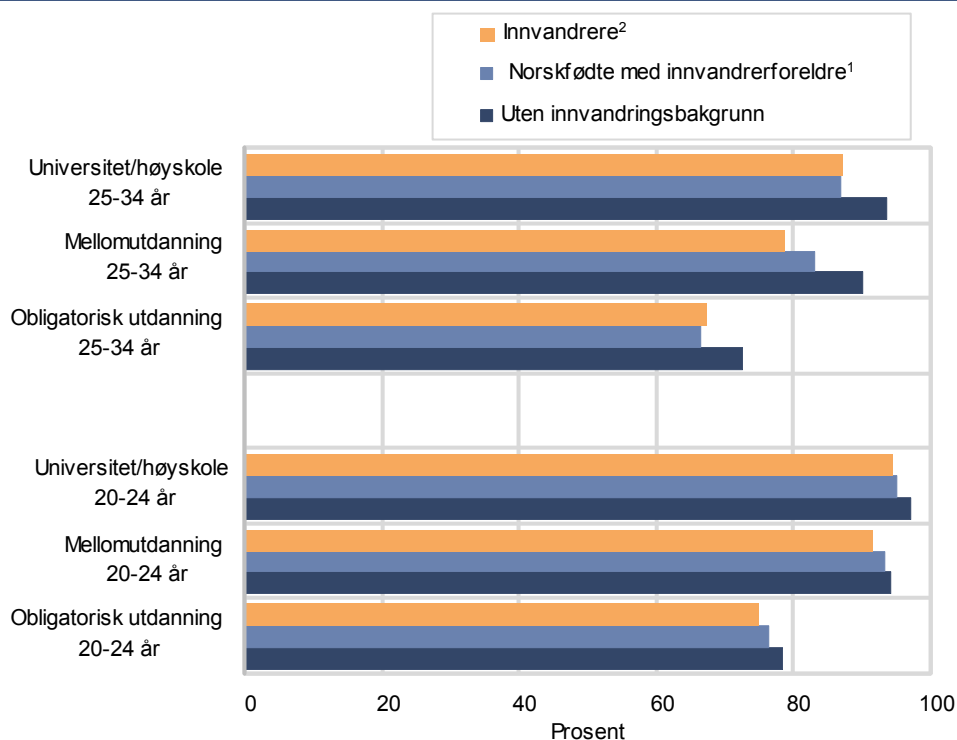
¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

7.2. Utdanningsnivå gir større forskjeller enn innvandringsbakgrunn

Vi skal i det følgende se nærmere på utdanningens betydning for aktivitetsnivået blant de over 19 år i de ulike gruppene. Som nevnt ovenfor, vil en del i det yngre sjiktet i dette alderssegmentet fortsatt være under utdanning, slik at den registrerte høyeste utdanningen vil være midlertidig og igangværende utdanning utgjøre den viktigste aktive statusen. Av den grunn kan det være nyttig å foreta en todeling av denne populasjonen ved 25 år slik at vi får et skille mellom de som fortsatt vil være preget av et visst innslag av igangværende utdanning (20 til 24 år), og den gruppen der de aller fleste har avsluttet sin utdanning (eller er i ferd med å gjøre det) og sysselsetting vil være den desidert viktigste aktivitetsstatusen (dvs. 25 til 34 år).

Utdanningens betydning for aktivitetsnivået framgår med all tydelighet av figur 7.1. Her ser vi et klart skille mellom de med kun obligatorisk utdanning på den ene siden og de med utdanning, enten på mellomnivå eller høyere, på den andre. Dette skillet er like markant i alle tre befolkningsgrupper blant de mellom 20 og 24 år og er større enn de avstandene vi ser mellom majoriteten og de to gruppene med innvandringsbakgrunn på samme utdanningsnivå. Også blant de mellom 25 og 34 år ser vi dette mønsteret, om enn ikke fullt så markert i innvandrergruppen i forhold til de med utdanning på mellomnivå.

Følgelig indikerer denne figuren at forskjeller i utdanningsnivå skaper større ulikhet enn innvandringsbakgrunn i det alderssegmentet vi tar for oss her. For eksempel ser vi at aktivitetsnivået blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre som har utdanning utover obligatorisk nivå ligger et godt stykke over majoriteten som kun har obligatorisk utdanning. Også innad i begge gruppene med innvandringsbakgrunn er forskjellene mellom de med obligatorisk utdanning og med utdanning utover dette større enn den forskjellen vi ser i forhold til majoriteten blant de på samme utdanningsnivå.

Figur 7.1. Aktive 20 – 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4.kv. 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

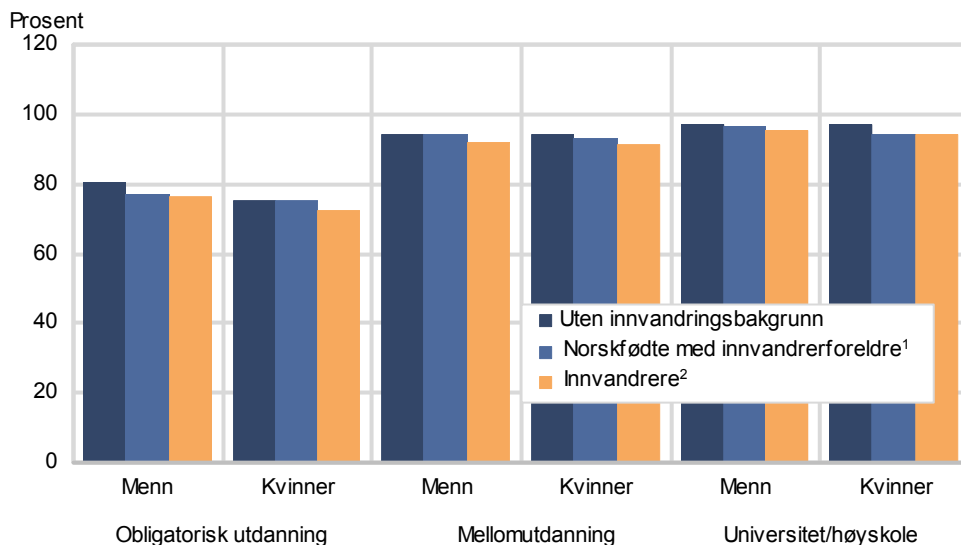
² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Vi ser ellers av figuren at særlig avstanden mellom innvandrergруппen og majoriteten er snevret betydelig inn når vi tar hensyn til utdanningsnivå. Der vi i kapittel 2 betraktet innvandrergруппen under ett (jmf. tabell 2.1), så vi differanser i aktivitetsnivået i forhold til majoriteten på over 20 prosentpoeng i de aktuelle aldersgruppene. Blant de med utdanning på universitets- og høyskolenivå i figur 7.1 er denne differansen ikke større enn 2,7 prosentpoeng (20 – 24 år) og 6,5 prosentpoeng (25 til 34 år), og den er også betraktelig innsnevret blant de med mellomutdanning, om enn ikke i like stor grad. Men det må presiseres at vi her i hovedsak snakker om innvandrere som har tatt utdanningen i Norge og som har en botid av en viss varighet, da vi har begrenset innvandrergруппen til de med registrert utdanning. (Se også vedleggstabell 14).

Det er følgelig gruppene med kun obligatorisk utdanning som (hittil) høyeste fullførte utdanning som kommer dårligst ut mht. aktivitetsnivå, og her spiller innvandringsbakgrunn liten rolle. Blant de mellom 20 og 24 år er det bare to, tre prosentpoeng som skiller gruppene med innvandringsbakgrunn fra majoriteten, og denne avstanden er bare noen få prosentpoeng mer blant de litt eldre. Det er for eksempel atskillig større avstand i forhold til de høyere utdannede innad i de respektive befolkningsgruppene enn det er mellom majoriteten og de med innvandringsbakgrunn blant de med lavest utdanning.

Som konstatert i det foregående, er det en viss overvekt av menn blant de med kun obligatorisk utdanning i alle tre befolkningsgrupper. Når vi sammenlikner andel aktive menn og kvinner på de ulike utdanningsnivåene (figur 7.2), ser vi at menn med lavest utdanning kommer bedre ut enn kvinnene på samme utdanningsnivå. Dette skillet er mest markant blant de mellom 25 og 34 år og særlig i de to gruppene med innvandrerbakgrunn, men det må understrekes at norskfødte med innvandrerforeldre utgjør relativt små grupper i denne sammenheng (ca. 700 menn og 500 kvinner).

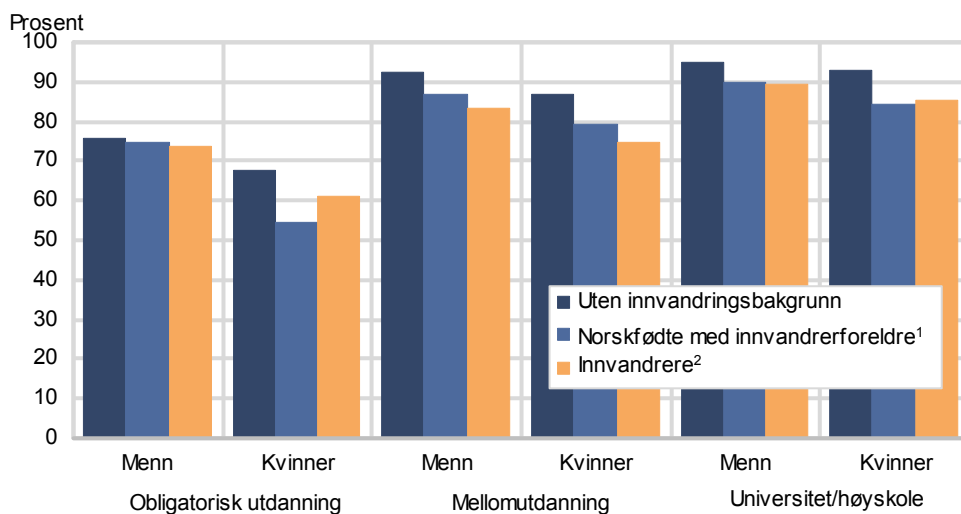
Figur 7.2a. Aktive 20 – 24 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4.kvartal. 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Figur 7.2b. Aktive 25 – 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4.kvartal. 2007

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Vi ser ellers av figuren at det bare er moderate forskjeller mellom menn med kun obligatorisk utdanning på tvers av befolkningsgruppene. Med andre ord skiller ikke unge menn med innvandrerbakgrunn seg særlig ut fra jevnaldrende menn i majoriteten når det gjelder andel i arbeid og (evt. utdanning). Da er det større forskjeller blant kvinner i aldersgruppen over 24 år der norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er helt nede i 54,5 prosent aktive og innvandrerkvinner ligger på 61 prosent mot ca. 68 prosent blant majoritetskvinner. Menn med innvandrerbakgrunn befinner seg her tett oppunder 75 prosent (i begge grupper) som er nesten på nivå med mennene i majoriteten. (Se også vedleggstabell 14).

Går vi til gruppen med utdanning på mellomnivå, ser vi en nivåheving i alle befolkningsgrupper og reduserte kjønnsforskjeller. Det er en tilnærmet likestilling i alle tre befolkningsgrupper mellom 20 og 24 år og bare marginale forskjeller befolkningsgruppene imellom. I aldersgruppen fra 25 til 34 år ser vi at nivået er noe lavere både blant menn og kvinner med innvandringsbakgrunn, men de ligger likevel betydelig høyere enn de med kun obligatorisk utdanning. I særlig grad gjelder dette kvinnene slik at kjønnsforskjellene her snevres inn en del.

Vi ser en ytterligere nivåheving i andel aktive blant de med universitets-/høyskoleutdanning. Blant de mellom 20 og 24 år er det bare moderate kjønnsforskjeller og nivået er noen få prosentpoeng høyere enn i gruppen med mellomutdanning – både blant menn og kvinner. En viss andel av de aktive det dreier seg om her, vil være studenter med fullført lavere grad som er i gang med utdanning på høyere nivå.

I aldersgruppen 25 til 34 år er nivået noe lavere i alle tre befolkningsgruppene, og det er litt større avstand mellom majoriteten og de med innvandringsbakgrunn enn blant de yngre.

Sammenliknet med jevnaldrende med mellomutdanning i alderen 25 til 34 år, er det også her særlig blant kvinner at vi ser størst forskjell i aktivitetsnivået slik at kjønnsforskjellene blant de på universitets- og høyskolenivå snevres inn ytterligere. Differansen i de to gruppene med innvandringsbakgrunn er ikke større enn fire, fem prosentpoeng i menns favør.

7.3. Mange fortsatt under utdanning

Det er som nevnt innledningsvis, viktig å ta i betraktning at de fordelingene på utdanningsnivå vi har sett på her, ikke nødvendigvis representerer de endelige nivåene for alle grupper. Pga. aldersavgrensningen fra 20 til 34 år, vil en viss andel av den aktive statusen som har framkommet i de ulike gruppene, være igangværende utdanning. I tabell 7.2 blir disse undergruppene belyst. Her er alle som på referansetidspunktet sto oppført med statuskode ”under utdanning” spesifisert, enten det har vært eneste aktive status eller i kombinasjon med sysselsetting.

Tabell 7.2. Andel aktive 20 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og (hittil) fullført utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007

		Ingen/obligatorisk utdanning	Mellom-utdanning	Universitet/høyskole
Uten innvandringsbakgrunn	I alt	75,2	91,8	94,2
	Av dette under utdanning: ...	14,4	23,6	27,2
	Menn	78,0	93,2	95,0
	Av dette under utdanning: ...	14	19,2	27,4
	Kvinner	71,2	90,0	93,6
	Av dette under utdanning: ...	15,1	29,1	27
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	I alt	71,9	89,0	89,7
	Av dette under utdanning: ...	13,8	38,8	39,8
	Menn	76,1	90,8	92,1
	Av dette under utdanning: ...	13,7	36,2	40,1
	Kvinner	65,4	87,4	87,8
	Av dette under utdanning: ...	13,9	41,1	39,6
Innvandrere ²	I alt	70,2	83,4	88,5
	Av dette under utdanning: ...	17,7	29,2	37,8
	Menn	74,7	86,4	90,2
	Av dette under utdanning: ...	17	28,2	38,4
	Kvinner	64,7	80,7	87,3
	Av dette under utdanning: ...	18,5	30,1	37,1

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Vi ser for eksempel at det blant de med mellomutdanning som høyeste fullførte utdanning i majoritetsgruppen, er nærmere 24 prosent som har en igangværende utdanning, fortrinnsvis på et høyere nivå. Her er det til dels store forskjeller mellom befolkningsgruppene, i det de norskfødte med innvandrerforeldre har en tilsvarende andel som er nesten 15 prosentpoeng høyere. Det vil si at nesten 40 prosent i denne gruppen med mellomutdanning utdanner seg for et høyere nivå. En underliggende faktor som gjør seg gjeldende her, er selvsagt den skjeve aldersfordelingen i denne befolkningsgruppen, da de som er mellom 20 og 24 år utgjør halvparten i aldersgruppen 20 til 34 år (se vedleggstabell 11). Innvandrere med mellomutdanning har en andel med igangværende utdanning på 29 prosent som er mye nærmere majoriteten.

Det er ellers kjønnsforskjeller blant de med mellomutdanning som (hittil) høyeste fullførte. I alle befolkningsgruppene ser vi en viss overvekt av kvinner med igangværende (høyere) utdanning. Denne forskjellen er størst i majoritetsbefolkningen (29 mot 19 prosent blant menn). Blant de norskfødte med innvandrerforeldre er den mer moderat (41 mot 36 prosent) og på kun to prosentpoeng blant innvandrerne (30 mot 28 prosent).

Også blant de med utdanning på universitets- og høyskolenivå ser vi en undergruppe med fortsatt igangværende utdanning. Her snakker vi om de som har fullført et lavere nivå og som sikter mot et høyere nivå. Begge befolkningsgruppene med innvandrerbakgrunn ligger her tett opptil 40 prosent, mens vi i majoriteten finner en andel under utdanning på 27 prosent. Her kan vi ikke observere noen forskjeller av betydning mellom menn og kvinner i noen av de tre befolkningsgruppene.

Det framgår av tabellen at også noen av de som ikke har fullført noen utdanning utover obligatorisk nivå, har en igangværende utdanning, fortrinnsvis en mellomutdanning. Her er det bare mindre forskjeller mellom befolkningsgruppene. Om lag 14 prosent både i majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre var under

utdanning og nærmere 18 prosent i innvandrerguppen. Det er heller ikke noen nevneverdige kjønnsforskjeller i disse andelene i de ulike befolkningsgruppene.

7.4. De med kun obligatorisk utdanning overrepresentert på inaktive statuser

Som poengtert i avsnitt 7.2, vil det framfor alt være i gruppene med kun obligatorisk utdanning at vi finner en viss utbredelse av inaktive statuser. Sett under ett, utgjør disse inaktive statusene i befolkningen uten innvandringsbakgrunn på nevnte utdanningsnivå ca. 25 prosent, blant de norskfødte med innvandrerforeldre, 28 prosent og om lag 30 prosent blant innvandrerne (vedleggstabell 12.). Det er med andre ord ikke påfallende store forskjeller mellom disse tre hovedgruppene i alderen 20 til 34 år som kun har obligatorisk utdanning som eneste (hittil) fullførte.

Arbeidsledighet og arbeidsmarkedstiltak

Det er kun i disse gruppene vi finner registrerte ledige og deltakere på arbeidsmarkedstiltak i et litt større omfang. Her er det også visse forskjeller mellom befolkningsgruppene, i det innvandrere har en andel på 8,4 prosent mens 3,8 prosent i majoritetsgruppen befant seg i denne statusen. Blant norskfødte med innvandrerforeldre utgjorde denne gruppen 4,8 prosent. Hva sistnevnte gruppe angår, må det understrekes at disse ikke utgjør flere enn 134 personer.

Blant de med utdanning utover obligatorisk nivå må de registrerte ledige/tiltaksdeltakerne i hovedsak karakteriseres som smågrupper når vi forholder oss til majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre. Blant innvandrere med mellomutdanning finner vi imidlertid en andel på 4,3 prosent, noe som utgjør 548 personer. Ellers ser vi i gruppen med ukjent utdanning at ledighet/tiltak har et visst omfang blant innvandrere, nærmere bestemt 5,7 prosent. Dette relativt høye nivået må ses på bakgrunn av de mange nykommerne i denne gruppen som har uregistrert utdanning.

Attføring og uførhet

Ellers kan vi observere av vedleggstabell 12 at enkelte inaktive statuser som i de unge befolkningsgruppene totalt bare utgjorde smågrupper, her har en viss størrelse blant de med kun obligatorisk utdanning. Dette gjelder helserelaterte ytelser som f. eks. attføring og uførhet. I majoriteten utgjorde disse to gruppene henholdsvis 4,5 og 4,9 prosent (når de respektive undergruppene er slått sammen). Blant de med utdanning utover obligatorisk nivå er dette helt marginale grupper.

Ser vi på de to gruppene med innvandringsbakgrunn, er det et mindre omfang på disse ytelsene, henholdsvis 2,7 og 3,8 prosent (norskfødte) og 2,4 og 1,8 prosent (innvandrere). Disse forskjellene må ses i sammenheng med at majoriteten har en jevnere aldersfordeling enn norskfødte med innvandrerforeldre der som nevnt halvparten befinner seg i første halvdel av tjuårene, dvs. at majoriteten har en relativt større representasjon av de litt "eldre" over 30 år (se vedleggstabell 11). Noen av disse ytelsene forutsetter også at man har hatt en viss arbeidslivstilknytning, noe som bl.a. forklarer de relativt lave andelene også blant innvandrere der flere vil ha en kortere yrkesdeltakelse enn i majoriteten.

Sosialhjelp

Ser vi derimot på andelen kun sosialhjelpsmottakere, er det praktisk talt ingen forskjell mellom majoriteten og innvandrere med henholdsvis 2,2 og 2,1 prosent blant de med kun obligatorisk utdanning. De norskfødte med innvandrerforeldre ligger lavere med 1,4 prosent. Blant de med utdanning på mellomnivå og høyere nivå, må mottakere av sosialhjelp (som viktigste ytelse) anses som marginale grupper uansett innvandringsbakgrunn. Heller ikke gruppen yrkeshemmede har noen særlig utbredelse noe sted. Den ligger på rundt en prosent i hver av de tre befolkningsgruppene med lavest utdanning.

Annet, ukjent

Det er som ventet kategorien "Annet, ukjent" (her inkludert mottakere av kontantstøtte som eneste ytelse) som utgjør de største inaktive gruppene, og det er også her forskjellene mellom befolkningsgruppene trer tydeligst fram. Av de uten inn-

vandringsbakgrunn med kun obligatorisk utdanning finner vi 6,5 prosent i denne gruppen mot nesten 14 prosent blant norskfødte med innvandrerforeldre og ca. 12 prosent blant innvandrere.

Kategorien ”Annet, ukjent” er for øvrig den største inaktive gruppen blant de med mellomutdanning og høyere utdanning, selv om nivået er en del lavere der. Men vi ser likevel andeler på nærmere 8 prosent blant innvandrere med utdanning på begge disse nivåene. Blant norskfødte med innvandrerforeldre finner vi 6,7 prosent (mellomutdanning) og 8,7 prosent (høyere utdannede). I begge disse tilfellene snakker vi imidlertid om tallmessige smågrupper. Dette gjelder også til en viss grad innvandrere der som kjent bare halvparten er registrert med utdanning.

Heller ikke i majoriteten er gruppen ”Annet, ukjent” fullstendig marginal blant de med utdanning på mellom- og høyere nivå. I begge grupper finner vi andeler på litt over 4 prosent. Rent tallmessig er dette selvsagt atskillig større grupper enn de vi finner blant de med innvandringsbakgrunn. Mye skulle tilsi at vi her bl.a. finner en del nyutdannede som søker jobb uten å være registrert hos NAV. Det kan også være personer i midlertidig uregistrert arbeid.

Innvandrere med ukjent utdanning

Det må også knyttes noen kommentarer til gruppen med uregistrert utdanning blant innvandrere som utgjør om lag halvparten av denne befolkningsgruppen. Her ser vi en svært høy ikke-aktiv andel på hele 44,5 prosent, derav 27,8 prosent som befinner seg i gruppen ”Annet, ukjent”. Det mønsteret vi kan observere i denne innvandrergruppen må ses på bakgrunn av at hele 70 prosent i denne gruppen ikke har lenger botid i Norge enn fire år. Denne skjevheten avspeiler seg også i andelen som deltar på introduksjonsordninger som er på 6 prosent i denne gruppen. Når denne føyes til andel aktive, kommer vi opp i et aktivitetsnivå på 61,5 prosent i denne gruppen uten registrert utdanning. I innvandrergruppene med registrert utdanning er det knapt noen som deltar på introduksjonsordninger. Ellers er det bare registrert ledighet og deltakelse på arbeidsmarkedstiltak som er av en viss størrelse blant de med ukjent utdanning, dvs. på 5,7 prosent. Andelen som (kun) mottar sosialhjelp må anses som moderat her, dvs. 1,8 prosent.

7.5. Inaktive statuser, utdanning og kjønn

Som tidligere poengtert, er det bare små forskjeller på tvers av befolkningsgruppene med kun obligatorisk utdanning. Ser vi på de inaktive andelene i alt blant menn på dette utdanningsnivået, utgjorde de i majoritetsgruppen 22 prosent, blant norskfødte med innvandrerforeldre, 24 prosent og blant innvandrer menn 25 prosent (tabell 7.4). Men det er noen forskjeller hva enkelte underliggende inaktive statuser angår. For eksempel har innvandrer menn med sine 8 prosent registrerte ledige eller på tiltak, en dobbel så høy andel som den vi finner i majoriteten og i gruppen av norskfødte med lavest utdanning. Ellers ser vi når vi forholder oss til de med kun obligatorisk utdanning, at atføring og uførhet har noe høyere andeler blant majoritetsmenn enn menn i de to gruppene med innvandringsbakgrunn. Andelen med kun sosialhjelp som kjent ytelse er omtrent den samme i majoriteten og blant innvandrerne (hhv. 2,4 og 2,3 prosent) og kun et halvt prosentpoeng lavere enn dette blant norskfødte menn med innvandrerforeldre.

Tabell 7.3. Andel inaktive personer 20- 34 år med kun obligatorisk utdanning etter kjønn status og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007

	Uten innvandrings- bakgrunn	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	Innvandrere ¹
Menn			
Inaktiv status i alt	22,0	23,9	25,3
Ledig/tiltak	3,9	4,1	8,3
Attføring	3,6	2,3	2,3
Uførhet	4,3	2,7	1,7
Sosialhjelp	2,4	1,9	2,3
Andre ytelser	1,8	0,8	1,5
Annet, ukjent	6,0	12,1	9,1
Introduksjonsordning	0,1
Kvinner			
Inaktiv status i alt	28,8	34,6	35,3
Ledig/tiltak	3,6	6,1	8,6
Attføring	5,6	3,4	2,5
Uførhet	5,8	5,3	1,8
Enslig forsørgerstønad	2,6	0,7	3,5
Sosialhjelp	1,9	0,6	1,8
Andre ytelser	2,0	1,7	1,6
Annet, ukjent ²	7,3	16,8	15,1
Introduksjonsordning	0,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Inkludert mottaker av kontantstøtte (som eneste ytelse).

Som i gruppene totalt, er det også blant menn at andelen ”Annet, ukjent” er størst blant de inaktive statusene, og der vi ser størst forskjeller mellom befolkningsgruppene. For eksempel hadde norskfødte menn med innvandrerforeldre i gruppen kun obligatorisk utdanning en dobbel så høy andel som majoriteten, dvs. 12 kontra 6 prosent, mens innvandremenn hadde en andel på 9 prosent.

Ser vi på de inaktive statusene hos kvinner med kun obligatorisk utdanning, utgjør de samlet sett ca. 29 prosent i majoriteten og ca. 35 prosent i begge grupper med innvandringsbakgrunn. Her er det m.a.o. et generelt høyere nivå på de inaktive andelene og et litt større skille i forhold til majoriteten enn det vi kan observere blant menn. Når det gjelder andelen ledige/på tiltak, ligger kvinner i majoriteten og i innvandrergruppen omtrent på nivå med mennene i de respektive befolkningsgruppene, mens de norskfødte kvinnene (med 6 prosent) ligger noe høyere enn mennene i samme befolkningsgruppe. Det må imidlertid igjen understrekes at alle de inaktive statusene (med unntak av ”Annet, ukjent”) blant norskfødte kvinner og menn med innvandrerforeldre utgjør svært små grupper.

Når det gjelder attføring og uførhet i gruppen med lavest utdanning, ligger kvinner i majoriteten og blant de norskfødte med innvandrerforeldre et par prosentpoeng over nivået i de respektive mannlige gruppene, mens innvandrerkvinner knapt avviker fra innvandremenn i så henseende. Hva (kun) sosialhjelp angår, er det et litt lavere nivå blant kvinner i alle tre befolkningsgrupper. Derimot er enslig forsørger tillegg en ytelse man utelukkende finner hos kvinner i dette alderssegmentet, og det er innvandrerkvinner med kun obligatorisk utdanning som har høyest andel med 3,5 prosent. I majoriteten på samme utdanningsnivå finner vi 2,6 prosent, mens denne gruppen blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre er helt marginal, på 0,7 prosent.

Det er som ventet gruppen ”Annet, ukjent” (som her inkluderer mottakere av kontantstøtte) som er den desidert største inaktive også blant kvinnene med kun obligatorisk utdanning, og da i særdeleshet blant de to gruppene med innvandrerbakgrunn der vi blant norskfødte og innvandrere finner henholdsvis 16,8 og 15 prosent med denne inaktive statusen. I begge gruppene ligger kvinnene fem, seks prosentpoeng over mennene i de respektive gruppene. Blant majoritetskvinner var denne andelen på 7,3 prosent blant de med lavest utdanning. Dvs. bare 1,3 prosentpoeng over mennene.

Ellers går det fram av vedleggstabell 13 at de fleste inaktive andelene mer enn halveres både hos menn og kvinner når vi går til gruppene med utdanning utover obligatorisk nivå i alle tre befolkningsgrupper. Denne tendensen er imidlertid ikke fullt så sterk når det gjelder "Annet, ukjent" i innvandrergruppen, men nivået er likevel klart lavere blant de middels/høyere utdannede også her. Vi ser også at det fortsatt er et visst ledighetsnivå blant innvandrere med mellomutdanning både hos menn og kvinner, dvs. litt over 4 prosent i hver gruppe. Ellers finner vi en noe uventet høy andel med inaktiv status "Annet, ukjent" blant høyere utdannede norskfødte kvinner med innvandrerforeldre (ca. 10 prosent), men dette er vel og merke en liten gruppe bestående av kun 112 personer.

Alle de øvrige inaktive statusene i vedleggstabell 13 utgjør ellers helt marginale grupper blant de med utdanning utover obligatorisk nivå uansett innvandrerbakgrunn.

Innvandrergruppen med ukjent utdanning er for øvrig den med høyest andeler inaktive. Særlig gjelder dette kvinner som med nærmere 55 prosent inaktive skiller seg spesielt ut. Dette er nesten dobbelt så mange inaktive som blant mennene i samme gruppe som til sammen hadde 28 prosent klassifisert som inaktive. Blant kvinnene befinner hele 37 prosent seg i kategorien "Annet, ukjent". Dette har nok trolig sammenheng med at det blant kvinnene er flest nyankomne i gruppen med uregistrert utdanning, noe vi for så vidt også kan se ut fra andelen som deltar på introduksjonsordninger som er nesten 7 prosent blant kvinnene mot 4,7 blant mennene. Dette bidrar dermed til å redusere andelen inaktive til 47,8 prosent blant disse innvandrerkvinnene når introduksjonsdeltakere gis aktiv status. På samme vis kommer mennene ned i en andel inaktive på 23,7 prosent.

8. Førstegangsfødende kvinner og sysselsetting

Vi har i avsnitt 5.3 konstatert at sysselsettingsandelen blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i alderen 25 til 29 år er en del lavere enn blant majoritetskvinner når vi forholder oss til de som er gifte og har barn, dvs. 61 mot 81 prosent. Blant de mellom 30 og 34 år er avstanden enda større, henholdsvis 59 mot 86 prosent. Det er m.a.o. blant kvinner over 25 år i denne familiesituasjonen at vi finner størst avstand mellom de norskfødte med innvandrerforeldre og majoriteten. Blant norskfødte menn med innvandrerforeldre holder andelen sysselsatte seg noenlunde stabil uansett alder og familiesituasjon. For innvandrerkvinner er for øvrig avstanden i forhold til majoritetskvinnene enda større enn for de norskfødte.

8.1. Problemstilling og framgangsmåte

I det følgende skal vi ta for oss sysselsatte kvinner som føder for første gang og se nærmere på når og i hvilket omfang de vender tilbake til lønnet arbeid etter endt fødselspermisjon. Hvilke forskjeller ser vi her på tvers av de tre befolkningsgruppene? Utgangspunktet vårt vil være førstegangsfødende kvinner som er registrert sysselsatt i november (uke 45) det året de føder barn. I realiteten vil de fleste av disse kvinnene ha en igangværende fødselspermisjon, noe som gir en formell status som fortsatt sysselsatt i våre registre inntil permisjonen utløper etter ca. ett år.

Ved å koble datasett bestående av disse førstegangsfødende kvinnene til datafiler med sysselsatte for de etterfølgende årene, finner vi ut når de eventuelt er tilbake i lønnet arbeid igjen. I vår analyse foretar vi den første koblingen til sysselsettingsfilen to år etter fødselen. På den måten unngår vi den gruppen som har født mot slutten av året og som fortsatt kan være i fødselspermisjon i november (uke 45) året etter. Dessuten vil problemet med eventuelle forsinkede utmeldelser av de som ikke er tilbake i jobb, være atskillig mindre når vi forholder oss til det andre året etter fødsel. Den gruppen som ikke oppnår tilkobling på den første registerfilen over sysselsatte, dvs. som ikke gjenfinnes på denne, kobles deretter til filen for sysselsatte året etter osv. helt til vi står igjen med en restgruppe som pr. november 2008 fortsatt ikke var registrert sysselsatt.

Det må ellers understrekes at vi her kun vektlegger å få fram tidspunktet for *tilbakkomsten* til arbeid etter første fødsel og ikke hvor lenge man så blir værende i dette sysselsettingsforholdet. Vi kan heller ikke utelukke at det i grupper som ikke gjenfinnes i sysselsettingsfilene, kan være noen som har hatt midlertidige ansettelsesforhold utenom referansetidspunktet for disse registerfilene. Vårt materiale kan heller ikke belyse om det blant dem som har lengre fravær fra arbeidslivet også kan finne sted nye fødsler, da vår populasjon i denne analysen kun er de førstegangsfødende.

Tabell 8.1 viser resultatene av de beskrevne koblingsprosedyrene. Her ser vi på hvilket tidspunkt de ulike kullene av førstegangsfødende kvinner er tilbake i lønnet arbeid innenfor hver av de tre befolkningsgruppene vi tar for oss. Vi har her tatt utgangspunkt i førstegangsfødende i perioden 2001 til 2006. Det siste kullet blir da koblet mot sysselsatte pr. november 2008 som er det nyeste tilgjengelige datamaterialet vi har. Det er vel og merke gruppene totalt som belyses i denne tabellen. I avsnittene 8.5 til 8.7 nyanserer vi dette hovedmønsteret med bakgrunnsvariabler som alder, familiesituasjon og utdanning.

For å kunne gi en enklere og mer oversiktlig framstilling, benytter vi i tabellen en relativ grov inndeling i perioder, dvs. de som var registrert sysselsatt to år etter fødselen som den tidligste puljen og deretter den mellomliggende perioden etter disse to årene fram til november 2008. De som fremdeles ikke var registrert sysselsatt på dette tidspunktet, kommer dermed i den siste gruppen, "Ikke sysselsatte i 2008". Det er her ikke foretatt noen seleksjon på alder utover den naturlige seleksjonen som fruktbar alder gir. Det må også presiseres på nytt at utgangspunktet

ikke er førstegangsfødende generelt, men kun de som var *sysselsatte* samme år de fødte, da det er tilknytningen til arbeidslivet som står i fokus.

Tabell 8.1. Førstegangsfødende kvinner registrert sysselsatt året de fødte, etter årstall for fødselen, innvandringsbakgrunn og antall år etter fødsel tilbake i arbeid. Absolutte tall og i prosent

Årstall for 1. fødsel		I alt	Syssel-satt 2 år etter	Sysselsatt på et senere tidspunkt	Fortsatt ikke sysselsatt i 2008	
Prosent						
2001	Uten innvandrerbakgrunn	15 955	100,0	82,8	15,3	1,9
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	57	100,0	75,4	12,3	12,3
	Innvandrere ¹	738	100,0	62,6	25,9	11,5
2002	Uten innvandrerbakgrunn	15 498	100,0	83,1	15,0	1,9
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	75	100,0	69,3	18,7	12,0
	Innvandrere ¹	813	100,0	59,8	27,2	13,0
2003	Uten innvandrerbakgrunn	15 653	100,0	85,2	12,5	2,3
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	70	100,0	71,4	15,7	12,9
	Innvandrere ¹	898	100,0	64,7	23,2	12,1
2004	Uten innvandrerbakgrunn	15 948	100,0	86,9	9,6	3,5
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	87	100,0	73,6	16,1	10,3
	Innvandrere ¹	980	100,0	68,1	16,7	15,2
2005	Uten innvandrerbakgrunn	15 771	100,0	87,6	7,1	5,3
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	97	100,0	73,2	10,3	16,5
	Innvandrere ¹	961	100,0	72,2	9,1	18,7
2006	Uten innvandrerbakgrunn	16 383	100,0	88,8	.	11,2
	Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	111	100,0	83,8	.	16,2
	Innvandrere ¹	1 070	100,0	73,6	.	26,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

I tabellen er det særlig viktig å merke seg de ganske små gruppene vi finner blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre – fra kun 57 i 2001 til 111 i 2006 kullet, noe som skyldes både den lave gjennomsnittsalderen i denne befolkningsgruppen samt det tilleggskriteriet at de skal være sysselsatte året de fødte. Dermed vil sammensetningen i denne befolkningsgruppen ha betydning for det mønsteret som avtegner seg. Bl.a. er det en sterk dominans av de med pakistansk bakgrunn - på mellom 50 og 60 prosent - i disse kullene. Den nest største gruppen er de med tyrkisk bakgrunn som ligger på mellom 15 og 23 prosent.

En annen skjevhet i gruppen norskfødte med innvandrerforeldre som inngår i analysen, er som nevnt aldersfordelingen. Mellom 50 og 60 prosent av disse kvinnene er under 25 år i kullene fra 2001 til 2004. I de to siste kullene endrer denne sammensetningen seg noe, da andelen under 25 år reduseres til ca. 40 prosent. Blant majoritetskvinnene utgjør denne unge aldersgruppen rundt 20 prosent i alle kullene av førstegangsfødende, og blant innvandrerkvinner mellom 25 og 30 prosent. Denne skjeve aldersfordelingen blant norskfødte kvinner med innvandrerforeldre innebærer at flere av de som føder i denne gruppen ikke har fullført høyere utdanning og er i mindre grad etablerte på arbeidsmarkedet enn mange av de førstegangsfødende i de andre to hovedgruppene. Vi skal i de senere avsnittene se at alder og utdannelse har betydning for hvor fort man er tilbake i arbeid.

8.2. Gruppene som er tidligst tilbake i arbeid

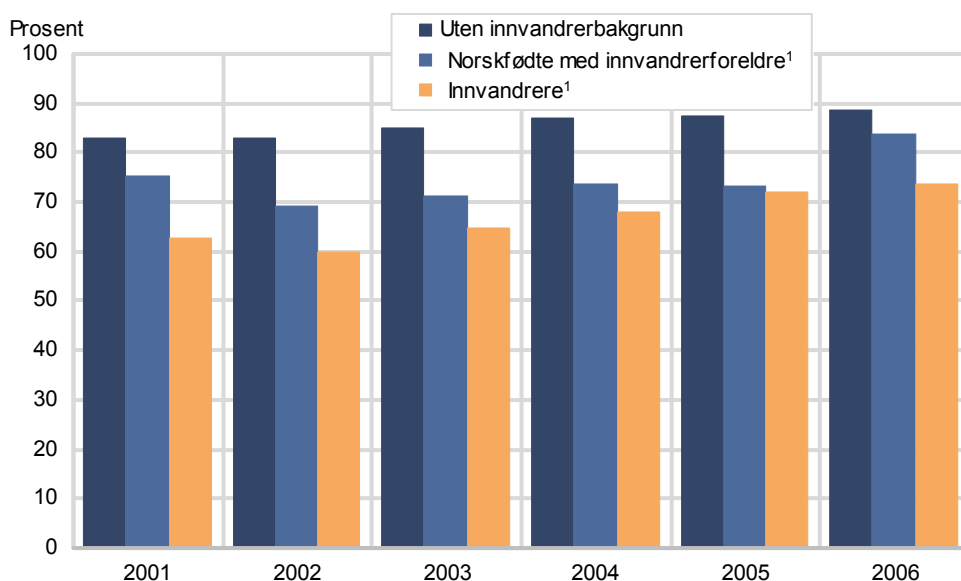
Det er kvinner uten innvandringsbakgrunn som gjennomgående har de høyeste andelen som har kommet tilbake i arbeid to år etter fødselen (tabell 8.1 og figur 8.1). Fra ca 83 prosent i 2001 kullet (i arbeid 2003) og 2002 kullet (i arbeid 2004) til nesten 89 prosent i 2006 kullet (i arbeid 2008). De norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre befinner seg et godt stykke under dette nivået når vi forholder oss til kullene mellom 2002 og 2005, da det her er snakk om differanser på ca. 14 prosentpoeng i forhold til majoritetskvinnene i hvert av kullene. Her er det i så

henseende en større nærhet til innvandrerkvinnenes nivå, og vi ser dessuten en tilnærming mellom disse to gruppene i 2005 kullet der det bare er ett prosentpoeng som skiller.

Med andre ord er det en viss grad av likhet i gruppene med innvandrerbakgrunn når det gjelder retur til arbeidslivet etter første fødsel for kullene mellom 2002 og 2005, men de norskfødte kvinnene utgjør her som kjent smågrupper, og en del tilfeldige utslag kan oppstå som følge av sammensetningen. For eksempel ser vi i det tidligste kullet (2001) en differanse på bare 7 prosentpoeng i forhold til majoriteten, men de norskfødte i dette kullet består kun av 57 kvinner. Dette mønsteret oppstår igjen i det siste kullet vi ser på her, altså pr. 2006, der det bare er fem prosentpoeng som skiller, og der de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre har hatt et stort oppsving blant de som kommer tidlig tilbake i arbeid i forhold til kullene året før. Dette kullet har også økt noe i størrelse og er oppe i 111 kvinner totalt.

Innvandrerkvinner har den laveste andelen som har kommet ut i jobb etter to år, men også der har det vært økning i løpet av den perioden vi ser på – fra ca. 60 prosent i 2002 kullet (i arbeid 2004) til nesten 74 prosent i 2006 kullet (i arbeid 2008). Med andre ord ser det ut til at den generelle sysselsettingsveksten vi har hatt etter 2004, har medvirket til en hurtigere retur til arbeidslivet blant førstegangsfødende, særlig i de to gruppene med innvandrerbakgrunn. Hva de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre angår, må det føyes til at den påpekte endringen i alderssammensetningen i de to siste kullene også influerer på det mønsteret vi ser.

Figur 8.1. Førstegangsfødende kvinner registrert sysselsatt året de fødte, som var tilbake i arbeid to år etter fødselen, etter fødeår og innvandringsbakgrunn. Prosent

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

8.3. Gruppene som fortsatt ikke var registrert sysselsatt i 2008

Som nevnt innledningsvis, er det en restkategori av førstegangsfødende som ikke gjenfinnes på noen datafilene med sysselsatte etter siste kobling mot 2008 årgangen. Det vil si at disse kvinnene ikke har vært registrert sysselsatt i vårt datamateriale (pr. november) siden de fødte første gang - med forbehold om kortere arbeidstakerforhold utenom referansetidspunktene. For de som fødte for første gang i 2001, snakker vi om en syvårsperiode uten registrert arbeid, og det er i denne gruppen slående forskjeller mellom majoriteten på den ene siden og de to gruppene med

innvandrerbakgrunn på den andre (tabell 8.1.). Mens bare to prosent av majoritetskvinne befinner seg i denne gruppen, er tilsvarende andel omtrent seks ganger så høy blant innvandrere og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre. Dette mønsteret ser vi også gjøre seg gjeldende for 2002 og 2003 kullet. Med andre ord har norskfødte kvinner med innvandrerforeldre i disse kullene like store andeler som innvandrerkvinner i gruppen uten registrert arbeid pr. november 2008, dvs. på mellom 12 og 13 prosent. Men det må understrekes at det for de norskfødtes vedkommende, er snakk om *svært* små grupper, dvs. kun 7 personer i 2001 kullet og 9 i hvert av de andre to kullene. Den største gruppen norskfødte kvinner med innvandrerforeldre vi finner blant de uten registrert arbeid er i 2006 kullet, og de utgjorde ikke flere enn 18 personer.

Ser vi på gruppen som fødte i 2004, dreier det seg om en periode på fire år uten registrert sysselsetting. De norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre hadde her noe lavere andel enn innvandrerkvinnene, dvs. 10 mot 15 prosent, men det nivået ligger også her et godt stykke over majoritetens andel på kun 3,5 prosent. I 2005 og 2006 kullet ser vi økende andeler innenfor denne kategorien i alle tre befolkningsgruppene, noe som henger sammen med at perioden utenfor arbeidslivet snevres inn. Men ser vi på 2005 kullet, er det fortsatt store forskjeller mellom majoritetskvinne som ligger på 5,3 prosent og innvandrere og norskfødte kvinner med innvandrerforeldre med henholdsvis 18,7 og 16,5 prosent. For 2006 kullet er andelen blant de norskfødte nærmest uendret, mens den har gått opp til 11 prosent i majoriteten og til hele 26,4 prosent blant innvandrerkvinnene.

I de siste tre avsnittene skal vi se nærmere på betydningen av bakgrunnsvariabler som alder familiesituasjon og utdanning. I den forbindelse tar vi kun utgangspunkt i 2006 kullet av førstegangsfødende for å kunne gi en mer forenklet og oversiktlig framstilling av de mest aktuelle tendensene. Det er for øvrig i 2006 kullet at vi finner den største gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre, og som dessuten har en noe mindre avvikende alderssammensetning enn de tidligere kullene.

8.4. Den aldersmessige fordelingen og sysselsettingsmønsteret

Ser vi på det kullet som var førstegangsfødende og sysselsatte i 2006, hadde norskfødte kvinner med innvandrerforeldre en gjennomsnittsalder på 25,5 år mot litt i overkant av 28 år både i majoriteten og i innvandrergruppen. En fordeling på aldersgrupper (tabell 8.2) viser tydelig at førstegangsfødende kvinner i 2006 som er norskfødte med innvandrerforeldre stort sett befinner seg i tjueårene, dvs. 38,7 prosent i alderen 20 til 24 og 48,6 prosent mellom 25 og 29 år og kun 10 prosent over 30 år. Dette mønsteret avviker dermed ganske mye fra det vi ser blant majoritetskvinne der nærmere 80 prosent er over 24 år. Innvandrerkvinner har som vi ser, en aldersfordeling mer i tråd med majoriteten. Det framgår også av tabellen at den yngste aldersgruppen, 16 til 19 år, i denne sammenhengen er helt marginal i alle tre befolkningsgrupper. Det må ellers presiseres igjen at det ikke er fødselsmønsteret generelt i disse gruppene som belyses, men førstegangsfødsler blant de som var registrert *sysselsatt* det året de fødte.

Tabell 8.2. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandrerbakgrunn og alder. Absolutte tall og i prosent

		Antall	Prosent	I prosent av sysselsattei alt i hver aldersgruppe
Uten innvandrerbakgrunn	I alt	16 383	100,0	.
	16-19 år	274	1,7	.
	20-24 år	3 050	18,6	3,4
	25-29 år	6 410	39,1	6,6
	30-34 år	4 881	29,8	4,2
	35 år og mer	1 768	10,8	.
Norskfødte med innvandrerforeldre1)	I alt	111	100,0	.
	16-19 år	2	1,8	.
	20-24 år	43	38,7	3,3
	25-29 år	54	48,6	6,1
	30-34 år	11	9,9	4,5
	35 år og mer	1	0,9	.
Innvandrere1)	I alt	1 070	100,0	.
	16-19 år	12	1,1	.
	20-24 år	229	21,4	4,3
	25-29 år	415	38,8	5,7
	30-34 år	295	27,6	3,8
	35 år og mer	119	11,1	.

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Når vi ser på de (sysselsatte) førstegangsfødende i prosent av sysselsatte i alt i de enkelte aldersgruppene, er det bare små forskjeller å spore mellom norskfødte kvinner med innvandrerforeldre og majoriteten (tabell 8.2, høyre kolonne). Med andre ord er fødselsmønsteret blant de som er i jobb mye det samme i disse to befolkningsgruppene. Hva innvandrerkvinnene angår, har de litt høyere andel i gruppen 20 til 24 år (4,3 prosent) og noe lavere i de to eldre gruppene (5,7 og 3,8 prosent) vi belyser her, men det er likevel små differanser det er snakk om.

Hvilke forskjeller ser vi så i selve sysselsettingsmønsteret når vi tar utgangspunkt i de enkelte aldersgruppene? I tabell 8.3 forholder vi oss som nevnt til det siste kullet i vår populasjon, dvs. de som fødte for første gang i 2006 og andelen blant dem som vi finner registrert sysselsatt to år etter, altså i 4. kvartal 2008. Et fellestrekk ved alle de tre befolkningsgruppene er høyere andeler som er tilbake i jobb to år etter fødselen blant de som var over 24 år (dvs. alder på fødselstidspunktet). Dette henger trolig sammen med at selve arbeidstakerforholdet er mer permanent og langsiktig blant de litt eldre kvinnene der mange har fullført sin utdanning, i motsetning til de yngre der deltidsarbeid nok er mer utbredt, ofte i kombinasjon med igangværende utdanning. Disse forskjellene i sysselsettingsmønsteret mht. alder gjenfinner vi for øvrig i alle de kullene med førstegangsfødende vi har sett ser på her. Følgelig er overvekten av de yngre under 25 år som vi særlig finner i kullene av norskfødte kvinner med innvandrerforeldre fra 2001 til 2004, en faktor som bidrar til å holde andelen av de som er tilbake i jobb etter to år noe nede i disse kullene.

Tabell 8.3. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, alder (ved fødsel) og yrkesstatus pr. 4. kvartal 2008. Absolutte tall og i prosent

		I alt	Per 4. kvartal 2008	
			Sysselsatt	Ikke sysselsatt
Uten innvandrerbakgrunn	20-24 år	100,0	82,3	17,7
	25-29 år	100,0	90,3	9,7
	30-34 år	100,0	91,1	8,9
Norskfødte m. innvandrerforeldre ¹	20-24 år	100,0	79,1	20,9
	25-29 år	100,0	85,2	14,8
	30-34 år	100,0	90,9	9,1
Innvandrere ¹	20-24 år	100,0	69,0	31,0
	25-29 år	100,0	73,0	27,0
	30-34 år	100,0	76,6	23,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell 8.3 viser at 82 prosent av majoritetskvinnene som fødte for første gang da de var mellom 20 og 24 år i 2006 var tilbake i arbeid to år etter mot 90 prosent i aldersgruppen 25 til 29 år. Blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre var andelen henholdsvis 79 og 85 prosent. Med andre ord er det snakk om moderate nivåforskjeller mellom disse to befolkningsgruppene i 2006 kullet. Blant innvandrerkvinnene er nivået en del lavere, dvs. 69 prosent (20 – 24 år) og 73 prosent (25-29 år).

Blant de eldste som omtales her, dvs. i alderen 30 til 34 år, er nivået omtrent likt i majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre, dvs. at rundt 91 prosent var tilbake i jobb to år etter fødselen, men det må presiseres at den sistnevnte gruppen ikke teller flere enn 11 kvinner. Blant innvandrerkvinner var nivået også i denne aldersgruppen langt lavere, dvs. på 76,6 prosent.

Vi kan konkludere med at de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre har nærmet seg majoritetskvinnenes sysselsettingsmønster blant de som var førstegangsfødende i 2006. Dette skyldes ikke bare at de norskfødte kvinnene i dette kullet har en mindre avvikende alderssammensetning enn de tidligere kullene, da vi ser en tilnærming mellom disse to befolkningsgruppene i alle tre aldersgrupper. I de tidligere kullene var avstanden større, særlig blant de under 25 år som altså var de dominerende i gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre.

8.5. Familiesituasjonens betydning

Sivilstand og samlivsstatus blant de som føder barn er faktorer som vi må regne influerer på hvor raskt man eventuelt vender tilbake til arbeid. Hovedskillet i så henseende går mellom de som er alene om omsorgsansvaret og de som lever sammen med barnets far. Vi har i et tidligere avsnitt sett at det ikke er så stor forskjell mellom kvinner med og uten innvandringsbakgrunn når vi ser bort fra den formelle sivilstanden og forholder oss til den faktiske samlivssituasjonen (avsnitt 5.1). Det vil si at andelen samboere med felles barn som er mest utbredt i majoriteten, føyes til de som er gifte i denne befolkningsgruppen. Dette er gjort i tabell 8.4 der vi fortsatt tar utgangspunkt i det kullet som fødte for første gang i 2006. Det går tydelig fram av denne fordelingen at det overveiende flertallet av disse kvinnene levde sammen med barnets far, og at denne andelen er ganske lik uansett innvandrerbakgrunn. Det er her snakk om andeler på rundt 86 prosent. Andelen enslige ligger på rundt 11 prosent i majoriteten og blant de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre og noen lavere blant innvandrere, dvs. 6 prosent. Gruppen enslige blant de norskfødte med innvandrerforeldre er vel og merke helt marginal, bestående av kun 12 kvinner.

Tabell 8.4. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent

		Antall	Prosent
Uten innvandrerbakgrunn	I alt	16 383	100,0
	Annet	354	2,2
	Gift/samboer med felles barn	14 212	86,7
	Enslig	1 817	11,1
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	I alt	111	100,0
	Annet	4	3,6
	Gift/samboer med felles barn	95	85,6
	Enslig	12	10,8
Innvandrere ¹	I alt	1 070	100,0
	Annet	84	7,9
	Gift/samboer med felles barn	921	86,1
	Enslig	65	6,1

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Som ventet, er det de som er gift eller samboende som har høyest andeler som er tilbake i jobb to år etter fødselen (tabell 8.5). Også i denne sammenheng er nivåforskjellen relativt moderat mellom majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre som hadde andeler på henholdsvis 90 og 85,3 prosent, mens innvandrerkvinnene ligger noe under dette nivået med 76,3 prosent i arbeid etter to år.

Blant enslige er nivået lavere, men forskjellen mellom kvinner i majoriteten og de norskfødte med innvandrerforeldre er også her mye den samme, dvs. 79 mot 75 prosent, mens innvandrerkvinnene her ligger ganske lavt med kun 52,3 prosent i arbeid to år etter fødselen.

Tabell 8.5. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, familiesituasjon (ved fødsel) og yrkesstatus per 4. kvartal 2008. Prosent

		I alt	Per 4. kvartal. 2008	
			Sysselsatt	Ikke sysselsatt
Uten innvandrerbakgrunn	I alt	100,0	88,8	11,2
	Gift/samboer med felles barn	100,0	90,1	9,9
	Enslig	100,0	79,0	21,0
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	I alt	100,0	83,8	16,2
	Gift/samboer med felles barn	100,0	85,3	14,7
	Enslig	100,0	75,0	25,0
Innvandrere ¹	I alt	100,0	73,6	26,4
	Gift/samboer med felles barn	100,0	76,3	23,7
	Enslig	100,0	52,3	47,7

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

8.6. Betydningen av utdanningsnivå

Vi har tidligere slått fast at andel aktive øker med utdanningsnivå. I det følgende skal vi se nærmere på hvilken betydning utdanningsnivå har for tilbøyeligheten til å komme tilbake i arbeid etter (førstegangs) fødsel. Når vi betrakter kullet av førstegangsfødende i 2006 fordelt på utdanningsnivå (tabell 8.6), knytter det seg visse forbehold til den fordelingen vi ser. For det første vil færre i gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre ha rukket å avslutte høyere utdanning på grunn av den lavere gjennomsnittsalderen i denne befolkningsgruppen. For det andre hersker det som tidligere nevnt en del usikkerhet rundt utdanningstall for innvandrere generelt pga. en høy andel med ukjent utdanning.

De innvandrerkvinnene vi tar for oss her, representerer heller ikke noe unntak i så måte. Hele 46 prosent hadde ingen registrerte opplysninger om utdanning. Når

disse holdes utenfor, får vi i innvandrergruppen en noenlunde jevn fordeling på de tre hovednivåene, dvs. ca. en tredel i hver, men med en viss overvekt blant de med kun obligatorisk utdanning som her utgjorde 35,5 prosent (jfr. høyre kolonne). De norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre har høyest andel på mellomnivå, dvs. 40 prosent og 33 prosent på universitets- og høyskolenivå som omtrent tilsvarer innvandrerkvinnenes andel. Andelen på laveste utdanningsnivå var 26,5 prosent. Majoritetskvinnene har høyest andel på universitets- og høyskolenivå med nesten 55 prosent. Andelen med mellomutdanning var her omtrent lik den vi finner blant innvandrerkvinner, dvs. 32,5 prosent og 12,7 prosent var registrert med kun obligatorisk utdanning.

Tabell 8.6. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Absolutte tall og i prosent

		Antall	Prosent	Med kun oppgitt utdanning
Uten innvandrerbakgrunn	I alt	16 383	100,0	100,0
	Kun obligatorisk utdanning	2 075	12,7	12,7
	Mellomutdanning	5 306	32,4	32,5
	Universitet/høyskole	8 950	54,6	54,8
	Uppgitt	52	0,3	
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	I alt	111	100,0	100,0
	Kun obligatorisk utdanning	27	24,3	26,5
	Mellomutdanning	41	36,9	40,2
	Universitet/høyskole	34	30,6	33,3
	Uppgitt	9	8,1	
Innvandrere ¹	I alt	1 070	100,0	100,0
	Kun obligatorisk utdanning	205	19,2	35,5
	Mellomutdanning	192	17,9	33,2
	Universitet/høyskole	181	16,9	31,3
	Uppgitt	492	46,0	

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell 8.7 gir en oversikt over hvor stor andel av de kvinnene som fødte i 2006 og som var registrert sysselsatt to år etter. Som ventet er denne tendensen sterkest blant de med utdanning på universitet eller høyskole, og denne er omtrent like sterk både i majoriteten og blant de norskfødte med innvandrerforeldre, i det vi ser andeler på litt over 91 prosent i begge grupper (henholdsvis 91,8 og 91,2 prosent). Men sistnevnte gruppe er også i denne sammenheng ganske liten og utgjør kun 31 av i alt 34 høyere utdannede. Også blant innvandrerkvinner på dette utdanningsnivået finner vi en nokså høy andel som er tilbake i jobb etter to år, nærmere bestemt 86,7 prosent. Det ser med andre ord ut til at høyere utdanning utjevner forskjellene mellom kvinner med og uten innvandringsbakgrunn i dette henseende. Når det gjelder gruppen med mellomutdanning, er det litt større forskjeller. Her finner vi en andel på 88 prosent i majoritetsbefolkningen mot 80,5 blant norskfødte med innvandrerforeldre og 74,5 blant innvandrerkvinnene.

I gruppen med kun obligatorisk utdanning har norskfødte kvinner med innvandrerforeldre litt høyere andel enn majoritetskvinnene, dvs. 81,5 mot 78 prosent som var tilbake i jobb to år etter fødselen. Men det må understrekes at de norskfødte kvinnene på dette utdanningsnivået kun utgjør 27 personer.

Ellers ligger tilsvarende andel blant innvandrerkvinner med lavest utdanning på 73,7 prosent, noe som er nært opptil nivået blant de med mellomutdanning. Det bør også nevnes at i gruppen med ukjent utdanning som er den største blant innvandrerkvinnene, finner vi den laveste andelen som er tilbake i jobb etter to år, på 68,3 prosent.

Tabell 8.7. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå (ved fødsel) og yrkesstatus per 4. kvartal 2008. Prosent

		I alt	Per 4. kvartal 2008	
			Sysselsatt	Ikke sysselsatt
Uten innvandrerbakgrunn	Kun obligatorisk utd.	100,0	78,0	22,0
	Mellomutdanning	100,0	88,1	11,9
	Universitet/Høyskole	100,0	91,8	8,2
Norskfødte m. innvandrerforeldre ¹	Kun obligatorisk utd.	100,0	81,5	18,5
	Mellomutdanning	100,0	80,5	19,5
	Universitet/Høyskole	100,0	91,2	8,8
Innvandrere ¹	Kun obligatorisk utd.	100,0	73,7	26,3
	Mellomutdanning	100,0	74,5	25,5
	Universitet/Høyskole	100,0	86,7	13,3
	Uoppgitt	100,0	68,3	31,7

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

9. Oppsummering

Våre tall for 2007 bekrefter på mange måter det hovedmønsteret som har framkommet i de tidligere undersøkelsene der norskfødte under 25 år med innvandrerforeldre ligger nært opptil den unge majoritetsbefolkningen når det gjelder andel aktive i jobb og utdanning. Blant de mellom 16 og 19 år var forskjellen 3,2 prosentpoeng, og blant de mellom 20 og 24 år, 4,5 prosentpoeng. Med andre ord er det kun moderate forskjeller i det yngre alderssjiktet der hovedtyngden av de norskfødte med innvandrerforeldre befinner seg (dvs. 70 prosent). Ser vi på aldersgruppene 25 til 29 år og 30 og 34 år, øker avstanden til majoritetsbefolkningen noe, da vi kan observere forskjeller på henholdsvis 9,6 og 13 prosentpoeng.

Når det gjelder innvandrergruppen, var den tilsvarende differansen i forhold til majoriteten i den yngste aldersgruppen ca. 18 prosentpoeng og mellom 20 og 24 prosentpoeng i aldersgruppene over 19 år. Med andre ord er det her snakk om betydelig større nivåforskjeller mht. andeler i jobb eller utdanning. Men både i denne gruppen og blant de norskfødte med innvandrerforeldre er forskjellen i forhold til majoriteten blitt redusert med noen prosentpoeng sammenliknet med de to tidligere årgangene vi har tatt for oss (dvs. 2004 og 2006).

Alderen ved innvandringstidspunktet til Norge har imidlertid mye å si for andelen aktive blant innvandrere. Har de innvandret i ganske ung alder og hatt hele skolegangen i Norge, er andelen aktive om lag på samme nivå som for norskfødte med innvandrerforeldre – både blant menn og kvinner.

Kjønn spiller en viktig rolle mht. aktivitetsnivået blant de med innvandrerbakgrunn. I gruppen av norskfødte med innvandrerforeldre ser vi at nivået blant menn er mye det samme uansett alder, mens vi blant kvinner kan observere noe lavere andeler aktive fra 25 års alderen. Det er følgelig blant kvinnene at avviket til majoriteten øker i denne befolkningsgruppen. Dermed øker også kjønnsforskjellen i denne gruppen som er ganske likestilt blant de yngre.

I gruppen av innvandrere er kjønnsulikheten atskillig større, om vi ser bort fra den yngste gruppen mellom 16 og 19 år. I enda sterkere grad er det kvinnene som atskiller seg fra majoriteten. Mens innvandrer menn hadde differanser på mellom 11 og 14 prosentpoeng i forhold til majoritetsmennene i aldersgruppene over 19 år, hadde innvandrerkvinnene differanser på mellom 26 og 32 prosentpoeng i forhold til majoritetskvinnene. Det er særlig de afrikanske og asiatiske innvandrerkvinnene som avviker mest fra majoriteten. Mye av forskjellen mellom kvinner med innvandrerbakgrunn og majoritetskvinner relaterer seg til sivilstand og familiesituasjon, og de ulikhetene som oppstår i sysselsettingsmønsteret som følge av dette.

Vi har videre sett at forskjeller i utdanningsnivå har større betydning for aktivitetsnivået blant de over 19 år enn innvandringsbakgrunn. Når vi forholder oss til de på samme utdanningsnivå, er det bare moderate forskjeller mellom majoriteten og de to gruppene med innvandringsbakgrunn. Vi ser derimot et større skille innad i hver av de tre befolkningsgruppene mellom de med kun obligatorisk utdanning på den ene siden som ligger desidert lavest mht. andel aktive, og de med utdanning på mellomnivå eller høyere nivå på den andre. Som en følge av dette mønsteret, ser vi for eksempel at aktivitetsnivået blant norskfødte med innvandrerforeldre og innvandre som har utdanning utover obligatorisk nivå, ligger et godt stykke over majoriteten som kun har obligatorisk utdanning.

Da gruppene med innvandringsbakgrunn har høyere andeler med kun obligatorisk utdanning enn majoriteten blant de over 19 år, vil dette være en viktig bakenforliggende faktor mht. forskjellene i aktivitetsnivået mellom befolkningsgruppene. Når det gjelder innvandrergruppen, må det imidlertid tas et forbehold, da vi kun har utdanningsopplysninger for omkring halvparten av denne gruppen. Disse omfatter de som innvandret før 2000 og de som tar tatt utdanningen i Norge.

Det er en viss overvekt av menn blant de med kun obligatorisk utdanning i alle tre befolkningsgrupper. Når vi sammenlikner andel aktive menn og kvinner på det laveste utdanningsnivået, ser vi at mennene gjennomgående ligger noe over kvinnenes aktivitetsnivå. Unge menn med innvandrerbakgrunn skiller seg ikke særlig ut fra jevnaldrende menn i majoriteten når det gjelder andel aktive. Da er det større forskjeller mellom kvinner med og uten innvandringsbakgrunn blant de med kun obligatorisk utdanning, spesielt i aldersgruppen 25 til 34 år.

Gruppene utenfor arbeid og utdanning utgjør i majoritetsbefolkningen 9,7 prosent, blant de norskfødte med innvandrerforeldre, 14,1 prosent og blant innvandrere hele 32,2 prosent når vi forholder oss til populasjonen mellom 16 og 34 år. En stor andel av de inaktive kan ikke gjenfinnes i registre for offentlige ytelser. Denne uregistrerte gruppen vil bl.a. omfatte hjemmeværende, personer i ikke-registrert arbeid, arbeidssøkere ikke registrert hos NAV og i tillegg personer som har utvandret uten å ha meldt fra om dette. Disse utgjør blant de i alderen 16 til 34 år totalt i hver befolkningsgruppe ; 4,1 prosent i majoritetsbefolkningen, 8,8 prosent blant norskfødte med innvandrerforeldre og 16,4 prosent blant innvandrerne. Når det gjelder innvandrergruppen, er det dessuten stor kjønnsforskjell, da 11,2 prosent av mennene mot 20,7 prosent av kvinnene befinner seg i denne ukjente inaktive kategorien.

Av de inaktive statusene vi har opplysninger om, er det kun registrert ledighet/deltakelse på arbeidsmarkedstiltak som har en viss størrelse – i første rekke blant innvandrere som hadde en andel på 5,3 prosent. Blant norskfødte med innvandrerforeldre og i majoriteten var andelene henholdsvis 1,9 og 1,4 prosent. Kategoriene attføring, uførhet og yrkeshemmede utgjør marginale grupper uansett innvandrerbakgrunn, noe som naturligvis henger sammen med den unge populasjonen vi forholder oss til her. Ser vi på mottakere av enslig forsørgerstønad og de som mottar sosialhjelp, finner vi litt høyere andeler i innvandrergruppen, men heller ikke disse kategoriene er blant de større gruppene. I tillegg er det en mindre gruppe av de inaktive som har kontantstøtte som eneste, registrerte ytelse. Blant innvandrere utgjør de 2,4 prosent men er ellers helt marginal. For øvrig deltar tre prosent av innvandrerne på introduksjonsordninger for nyankomne flyktninger.

I rapporten har vi også undersøkt nærmere hvor fort førstegangsfødende kvinner som i utgangspunktet var sysselsatte, er tilbake i arbeid igjen. Det er kvinner uten innvandringsbakgrunn som gjennomgående har de høyeste andelene som har kommet tilbake i arbeid to år etter fødselen. De norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre befinner seg et godt stykke under deres nivå når vi forholder oss til kullene som fødte for første gang mellom 2002 og 2005 og er mer like innvandrerkvinnene i så henseende. Men det må understrekes at disse norskfødte kvinnene kun utgjør smågrupper i denne sammenheng. Ser vi på 2006 kullet, har imidlertid de norskfødte kvinnene med innvandrerforeldre hatt et større oppsving blant de som kommer tidlig tilbake i arbeid og nærmet seg majoritetskvinnenes nivå. Også innvandrerkvinner har hatt økning i denne andelen, men de ligger likevel en del under nivået til de norskfødte med innvandrerforeldre.

Referanser

Dagens statistikk 17. juli 2007: Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, 2006. Flere har fullført introduksjonsordningen. SSB.

Daugstad, Gunnlaug (2006): *Grenseløs kjærlighet? Familieinnvandring og ekteskapsmønstre i det flerkulturelle Norge*, Rapporter 2006/39. SSB.

Daugstad, Gunnlaug og Sandnes, Torild (2008): "Kvinner og menn i innvandrerbefolkningen. Noe er likt – mye er ulikt", i Samfunnsspeilet 2/2008, SSB.

Olsen Bjørn (2006a): "Unge innvandrere i arbeid og utdanning. Er innvandrerungdom en marginalisert gruppe?", i Samfunnsspeilet 4/2006, SSB.

Olsen, Bjørn (2006b). Kap 4. Arbeid i : *Innvandring og innvandrere 2006*. Daugstad, Gunnlaug (red.) Statistiske analyser 83. SSB.

Vedleggstabeller

Tabell A.1a. Norskfødte med innvandrereforeldre etter utvalgte verdensregioner¹ og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	16-19 år	20-24 år	25-29 år	30 - 34 år	35 - 74 år
I alt	15 118	6 480	4 282	2 938	1 180	238
Øst-Europa (utenom EU)	911	340	134	170	129	138
Asia	11 851	4 910	3 544	2 371	957	69
Afrika	1 642	775	464	317	69	17
Sør- og Mellom-Amerika	714	455	140	80	25	14
		<i>Prosent</i>				
I alt	100,0	42,9	28,3	19,4	7,8	1,6
Øst-Europa (utenom EU)	100,0	37,3	14,7	18,7	14,2	15,1
Asia	100,0	41,4	29,9	20,0	8,1	0,6
Afrika	100,0	47,2	28,3	19,3	4,2	1,0
Sør- og Mellom-Amerika	100,0	63,7	19,6	11,2	3,5	2,0
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)	6,0	5,2	3,1	5,8	10,9	58,0
Asia	78,4	75,8	82,8	80,7	81,1	29,0
Afrika	10,9	12,0	10,8	10,8	5,8	7,1
Sør- og Mellom-Amerika	4,7	7,0	3,3	2,7	2,1	5,9

¹ Basert på morens landbakgrunn.

Tabell A.1b. Norskfødte 16 år og eldre med innvandrereforeldre¹ etter landbakgrunn. 4. kvartal 2007

	<i>Prosent</i>
I alt	15 118
Pakistan	5 718
Vietnam	1 737
Tyrkia	1 478
India	1 057
Marokko	825
Chile	576
Sri Lanka	463
Filippinene	379
Andre	2 885
	100,0

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.2a. Aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall. 4. kvartal 2007

		Menn				Kvinner			
		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
Uten innvandringsbakgrunn	Sysselsatt	12 761	64 938	93 106	116 170	11 646	49 493	81 451	102 995
	Jobb/utdanning	50 195	34 699	14 906	6 774	51 885	43 617	16 976	9 039
	Utdanning	48 057	14 745	5 328	1 866	42 749	15 759	6 654	3 524
	Antall aktive i alt	111 013	114 382	113 340	124 810	106 280	108 869	105 081	115 558
Norskfødte med innvandrereforeldre ¹	Sysselsatt	311	1 012	990	454	243	803	817	339
	Jobb/utdanning	1 128	616	194	41	1 192	706	191	30
	Utdanning	1 553	251	51	7	1 490	269	80	18
	Antall aktive i alt	2 992	1 879	1 235	502	2 925	1 778	1 088	387
Innvandrere ¹	Sysselsatt	663	4 768	7 343	8 768	560	3 798	7 131	8 188
	Jobb/utdanning	1 535	2 184	1 286	852	1 589	2 270	1 359	956
	Utdanning	2 599	1 120	559	330	2 225	1 275	821	523
	Antall aktive i alt	4 797	8 072	9 188	9 950	4 374	7 343	9 311	9 667

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.2b. Aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

		Menn				Kvinner			
		16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
Uten innvandringsbakgrunn	Sysselsatt	10,8	50,9	73,8	83,8	10,4	41,0	67,8	77,1
	Jobb/utdanning	42,5	27,2	11,8	4,9	46,4	36,1	14,1	6,8
	Utdanning	40,7	11,6	4,2	1,3	38,2	13,1	5,5	2,6
	Antall aktive i alt	94,0	89,7	89,8	90,0	95,0	90,2	87,4	86,5
Norskfødte med innvandrereforeldre ¹	Sysselsatt	9,5	45,7	66,1	74,5	7,6	38,9	56,7	59,4
	Jobb/utdanning	34,3	27,8	13,0	6,7	37,3	34,2	13,3	5,3
	Utdanning	47,3	11,3	3,4	1,1	46,6	13,0	5,6	3,2
	Antall aktive i alt	91,1	84,8	82,5	82,3	91,5	86,1	75,6	67,9
Innvandrere ¹	Sysselsatt	10,7	46,2	61,1	66,7	9,7	33,0	42,5	48,9
	Jobb/utdanning	24,8	21,1	10,7	6,5	27,6	19,7	8,1	5,7
	Utdanning	42,0	10,8	4,7	2,5	38,6	11,1	4,9	3,1
	Antall aktive i alt	77,5	78,1	76,5	75,7	75,9	63,8	55,5	57,7

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.3. Personer etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

			I alt	Gif med barn	Gift uten barn	Samboer med felles barn	Enslig med barn	Enslig uten barn	Annet
Uten innvandrerbakgrunn	25-29 år	Menn	126 142	8 672	4 599	14 359	610	97 573	329
		Kvinner	120 083	16 945	5 951	21 017	10 661	65 017	492
	30-34 år	Menn	138 571	35 044	5 904	26 253	2 015	69 045	310
		Kvinner	133 503	48 398	4 789	29 077	16 708	34 165	366
Norskfødte med innvandrereforeldre ¹	25-29 år	Menn	1 497	318	129	29	2	1 019	-
		Kvinner	1 441	471	154	23	74	718	1
	30-34 år	Menn	609	277	61	22	7	240	2
		Kvinner	571	308	52	14	58	138	1
Innvandrere ¹	25-29 år	Menn	12 016	2 554	1 450	365	32	7 467	148
		Kvinner	16 770	6 850	2 791	523	1 392	5 133	81
	30-34 år	Menn	13 155	5 404	1 429	494	90	5 547	191
		Kvinner	16 755	9 790	2 045	581	2 021	2 248	70
<i>Prosent</i>									
Uten innvandrerbakgrunn	25-29 år	Menn	100,0	6,9	3,6	11,4	0,5	77,4	0,3
		Kvinner	100,0	14,1	5,0	17,5	8,9	54,1	0,4
	30-34 år	Menn	100,0	25,3	4,3	18,9	1,5	49,8	0,2
		Kvinner	100,0	36,3	3,6	21,8	12,5	25,6	0,3
Norskfødte med innvandrereforeldre ¹	25-29 år	Menn	100,0	21,2	8,6	1,9	0,1	68,1	-
		Kvinner	100,0	32,7	10,7	1,6	5,1	49,8	0,1
	30-34 år	Menn	100,0	45,5	10,0	3,6	1,1	39,4	0,3
		Kvinner	100,0	53,9	9,1	2,5	10,2	24,2	0,2
Innvandrere ¹	25-29 år	Menn	100,0	21,3	12,1	3,0	0,3	62,1	1,2
		Kvinner	100,0	40,8	16,6	3,1	8,3	30,6	0,5
	30-34 år	Menn	100,0	41,1	10,9	3,8	0,7	42,2	1,5
		Kvinner	100,0	58,4	12,2	3,5	12,1	13,4	0,4

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.4. Syssele satt etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007

		I alt ¹	Gift med barn	Gift uten barn	Samboer med felles barn	Enslig med barn	Enslig uten barn
Uten innvandrer bakgrunn	25-29 år Menn	108 012	8 171	4 251	13 511	520	81 288
	Kvinner	98 427	13 760	5 352	17 405	7 191	54 339
	30-34 år Menn	122 944	33 349	5 479	24 684	1 783	57 391
	Kvinner	112 034	41 751	4 234	24 928	12 744	28 095
Norskfødte med innvandrer foreldre ²	25-29 år Menn	1 184	275	114	28	2	765
	Kvinner	1 008	289	134	12	40	532
	30-34 år Menn	495	245	58	18	4	168
	Kvinner	369	182	44	11	33	99
Innvandrer ²	25-29 år Menn	8 629	2 054	1 153	306	19	5 014
	Kvinner	8 490	3 082	1 748	316	538	2 786
	30-34 år Menn	9 620	4 255	1 133	388	56	3 654
	Kvinner	9 144	5 179	1 330	377	904	1 326
					<i>Prosent</i>		
Uten innvandrer bakgrunn	25-29 år Menn	85,6	94,2	92,4	94,1	85,2	83,3
	Kvinner	82,0	81,2	89,9	82,8	67,5	83,6
	30-34 år Menn	88,7	95,2	92,8	94,0	88,5	83,1
	Kvinner	83,9	86,3	88,4	85,7	76,3	82,2
Norskfødte med innvandrer foreldre ²	25-29 år Menn	79,1	86,5	88,4	96,6	100,0	75,1
	Kvinner	70,0	61,4	87,0	52,2	54,1	74,1
	30-34 år Menn	81,3	88,4	95,1	81,8	57,1	70,0
	Kvinner	64,6	59,1	84,6	78,6	56,9	71,7
Innvandrer ²	25-29 år Menn	71,8	80,4	79,5	83,8	59,4	67,1
	Kvinner	50,6	45,0	62,6	60,4	38,6	54,3
	30-34 år Menn	73,1	78,7	79,3	78,5	62,2	65,9
	Kvinner	54,6	52,9	65,0	64,9	44,7	59,0

¹ Inkl. uspesifisert familiesituasjon.² Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.5. Bosatte innvandrere 16 - 34 år etter utvalgte verdensregioner, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	
I alt	I alt	92 494	11 954	21 844	28 786	29 910
Øst-Europa (utenom EU)		17 561	3 179	4 603	4 966	4 813
Asia		51 134	5 958	11 809	16 332	17 035
Afrika		18 249	2 389	4 286	5 508	6 066
Sør- og Mellom-Amerika		5 529	428	1 145	1 968	1 988
Annet ¹		21	-	1	12	8
I alt	Menn	41 692	6 190	10 331	12 016	13 155
Øst-Europa (utenom EU)		7 707	1 608	2 066	2 012	2 021
Asia		22 742	3 146	5 656	6 584	7 356
Afrika		9 073	1 222	2 146	2 677	3 028
Sør- og Mellom-Amerika		2 157	214	462	734	747
Annet1)		13	-	1	9	3
I alt	Kvinner	50 802	5 764	11 513	16 770	16 755
Øst-Europa (utenom EU)		9 854	1 571	2 537	2 954	2 792
Asia		28 392	2 812	6 153	9 748	9 679
Afrika		9 176	1 167	2 140	2 831	3 038
Sør- og Mellom-Amerika		3 372	214	683	1 234	1 241
Annet1)		8	-	-	3	5
				<i>Prosent</i>		
I alt	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		19,0	26,6	21,1	17,3	16,1
Asia		55,3	49,8	54,1	56,7	57,0
Afrika		19,7	20,0	19,6	19,1	20,3
Sør- og Mellom-Amerika		6,0	3,6	5,2	6,8	6,6
I alt	Menn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		18,5	26,0	20,0	16,7	15,4
Asia		54,5	50,8	54,7	54,8	55,9
Afrika		21,8	19,7	20,8	22,3	23,0
Sør- og Mellom-Amerika		5,2	3,5	4,5	6,1	5,7
I alt	Kvinner	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		19,4	27,3	22,0	17,6	16,7
Asia		55,9	48,8	53,4	58,1	57,8
Afrika		18,1	20,2	18,6	16,9	18,1
Sør- og Mellom-Amerika		6,6	3,7	5,9	7,4	7,4
I alt	I alt	100,0	12,9	23,6	31,1	32,3
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	18,1	26,2	28,3	27,4
Asia		100,0	11,7	23,1	31,9	33,3
Afrika		100,0	13,1	23,5	30,2	33,2
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	7,7	20,7	35,6	36,0
I alt	Menn	100,0	14,8	24,8	28,8	31,6
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	20,9	26,8	26,1	26,2
Asia		100,0	13,8	24,9	29,0	32,3
Afrika		100,0	13,5	23,7	29,5	33,4
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	9,9	21,4	34,0	34,6
I alt	Kvinner	100,0	11,3	22,7	33,0	33,0
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	15,9	25,7	30,0	28,3
Asia		100,0	9,9	21,7	34,3	34,1
Afrika		100,0	12,7	23,3	30,9	33,1
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	6,3	20,3	36,6	36,8

¹Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.6. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrerforeldre etter utvalgte verdensregioner, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	
I alt	I alt	14 880	6 480	4 282	2 938	1 180
Øst-Europa (utenom EU)		773	340	134	170	129
Asia		11 782	4 910	3 544	2 371	957
Afrika		1 625	775	464	317	69
Sør- og Mellom-Amerika		700	455	140	80	25
I alt	Menn	7 606	3 284	2 216	1 497	609
Øst-Europa (utenom EU)		364	168	67	76	53
Asia		6 052	2 494	1 840	1 209	509
Afrika		827	392	235	165	35
Sør- og Mellom-Amerika		363	230	74	47	12
I alt	Kvinner	7 274	3 196	2 066	1 441	571
Øst-Europa (utenom EU)		409	172	67	94	76
Asia		5 730	2 416	1 704	1 162	448
Afrika		798	383	229	152	34
Sør- og Mellom-Amerika		337	225	66	33	13
			<i>Prosent</i>			
I alt	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		5,2	5,2	3,1	5,8	10,9
Asia		79,2	75,8	82,8	80,7	81,1
Afrika		10,9	12,0	10,8	10,8	5,8
Sør- og Mellom-Amerika		4,7	7,0	3,3	2,7	2,1
I alt	Menn	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		4,8	5,1	3,0	5,1	8,7
Asia		79,6	75,9	83,0	80,8	83,6
Afrika		10,9	11,9	10,6	11,0	5,7
Sør- og Mellom-Amerika		4,8	7,0	3,3	3,1	2,0
I alt	Kvinner	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Øst-Europa (utenom EU)		5,6	5,4	3,2	6,5	13,3
Asia		78,8	75,6	82,5	80,6	78,5
Afrika		11,0	12,0	11,1	10,5	6,0
Sør- og Mellom-Amerika		4,6	7,0	3,2	2,3	2,3
I alt	I alt	100,0	43,5	28,8	19,7	7,9
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	44,0	17,3	22,0	16,7
Asia		100,0	41,7	30,1	20,1	8,1
Afrika		100,0	47,7	28,6	19,5	4,2
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	65,0	20,0	11,4	3,6
I alt	Menn	100,0	43,2	29,1	19,7	8,0
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	46,2	18,4	20,9	14,6
Asia		100,0	41,2	30,4	20,0	8,4
Afrika		100,0	47,4	28,4	20,0	4,2
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	63,4	20,4	12,9	3,3
I alt	Kvinner	100,0	43,9	28,4	19,8	7,8
Øst-Europa (utenom EU)		100,0	42,1	16,4	23,0	18,6
Asia		100,0	42,2	29,7	20,3	7,8
Afrika		100,0	48,0	28,7	19,0	4,3
Sør- og Mellom-Amerika		100,0	66,8	19,6	9,8	3,9

Tabell A.7a. Personer uten innvandringsbakgrunn 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007

	I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	
I alt	I alt	996 426	229 893	248 234	246 225	272 074
	Aktiv status	899 333	217 293	223 251	218 421	240 368
	Inaktiv status	97 093	12 600	24 983	27 804	31 706
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	14 325	2 648	4 280	3 728	3 669
	Attf.tiltak	6 772	388	1 958	2 118	2 308
	Tidsbegr.ufør	4 072	26	552	1 320	2 174
	Ufør	7 500	101	1 401	2 216	3 782
	Annen attf.	6 140	231	1 573	1 963	2 373
	Ensl.forsørger	2 985	312	1 160	892	621
	Sosialhjelp	4 916	531	1 567	1 443	1 375
	Yrkeshemmet	3 213	203	897	981	1 132
	Annet, ukjent ¹	45 165	7 955	11 166	12 522	13 522
	Andre ytelser	2 005	205	429	621	750
Menn	I alt	510 247	118 002	127 532	126 142	138 571
	Aktiv status	463 545	111 013	114 382	113 340	124 810
	Inaktiv status	46 702	6 989	13 150	12 802	13 761
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	7 845	1 452	2 601	1 960	1 832
	Attf.tiltak	3 285	245	1 039	1 005	996
	Tidsbegr.ufør	1 603	16	252	531	804
	Ufør	4 038	62	822	1 205	1 949
	Annen attf.	2 383	76	612	791	904
	Ensl.forsørger	23	-	4	10	9
	Sosialhjelp	3 057	239	935	951	932
	Yrkeshemmet	1 744	127	486	539	592
	Annet, ukjent	21 798	4 657	6 164	5 553	5 424
	Andre ytelser	926	115	235	257	319
Kvinner	I alt	486 179	111 891	120 702	120 083	133 503
	Aktiv status	435 788	106 280	108 869	105 081	115 558
	Inaktiv status	50 391	5 611	11 833	15 002	17 945
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	6 480	1 196	1 679	1 768	1 837
	Attf.tiltak	3 487	143	919	1 113	1 312
	Tidsbegr.ufør	2 469	10	300	789	1 370
	Ufør	3 462	39	579	1 011	1 833
	Annen attf.	3 757	155	961	1 172	1 469
	Ensl.forsørger	2 962	312	1 156	882	612
	Sosialhjelp	1 859	292	632	492	443
	Yrkeshemmet	1 469	76	411	442	540
	Annet, ukjent ¹	23 367	3 298	5 002	6 969	8 098
	Andre ytelser	1 079	90	194	364	431

¹ Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse).

Tabell A.7b. Personer uten innvandringsbakgrunn 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	90,3	94,5	89,9	88,7
	Inaktiv status	9,7	5,5	10,1	11,6
	Av dette:				
	Ledig/tiltak	1,4	1,2	1,7	1,5
	Attf. tiltak	0,7	0,2	0,8	0,9
	Tidsbegr. ufør	0,4	0,0	0,2	0,5
	Ufør	0,8	0,0	0,6	0,9
	Annen attf.	0,6	0,1	0,6	0,8
	Ensl. forsørger	0,3	0,1	0,5	0,4
	Sosialhjelp	0,5	0,2	0,6	0,6
	Yrkeshemmet	0,3	0,1	0,4	0,4
	Annet.ukjent ¹	4,5	3,5	4,5	5,1
	Andre ytelser	0,2	0,1	0,2	0,3
Menn	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	90,8	94,1	89,7	89,9
	Inaktiv status	9,1	5,9	10,2	10,2
	Av dette:				
	Ledig/tiltak	1,5	1,2	2,0	1,6
	Attf. tiltak	0,6	0,2	0,8	0,8
	Tidsbegr. ufør	0,3	0,0	0,2	0,4
	Ufør	0,8	0,1	0,6	1,0
	Annen attf.	0,5	0,1	0,5	0,6
	Ensl. forsørger	0,0	-	0,0	0,0
	Sosialhjelp	0,6	0,2	0,7	0,8
	Yrkeshemmet	0,3	0,1	0,4	0,4
	Annet.ukjent	4,3	3,9	4,8	4,4
	Andre ytelser	0,2	0,1	0,2	0,2
Kvinner	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	89,6	95,0	90,2	87,5
	Inaktiv status	10,3	5,0	9,8	12,5
	Av dette:				
	Ledig/tiltak	1,3	1,1	1,4	1,5
	Attf. tiltak	0,7	0,1	0,8	0,9
	Tidsbegr. ufør	0,5	0,0	0,2	0,7
	Ufør	0,7	0,0	0,5	0,8
	Annen attf.	0,8	0,1	0,8	1,0
	Ensl. forsørger	0,6	0,3	1,0	0,7
	Sosialhjelp	0,4	0,3	0,5	0,4
	Yrkeshemmet	0,3	0,1	0,3	0,4
	Annet.ukjent ¹	4,8	2,9	4,1	5,8
	Andre ytelser	0,2	0,1	0,2	0,3

¹ Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse).

Tabell A.8a. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrerforeldre¹ etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007

		I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	I alt	14 880	6 480	4 282	2 938	1 180
	Aktiv status	12 786	5 917	3 657	2 323	889
	Inaktiv status	2 094	563	625	615	291
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	277	46	90	101	40
	Attf. tiltak	59	1	23	22	13
	Tidsbegr. ufør	36	-	4	16	16
	Ufør	111	8	37	39	27
	Annen attf.	58	-	24	21	13
	Ensl. forsørger	20	4	7	6	3
	Sosialhjelp	71	18	28	16	9
	Yrkeshemmet	35	6	9	11	9
	Annet, ukjent ²	1 390	475	390	368	157
	Andre ytelser	37	5	13	15	4
Menn	I alt	7 606	3 284	2 216	1 497	609
	Aktiv status	6 608	2 992	1 879	1 235	502
	Inaktiv status	998	292	337	262	107
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	140	29	48	43	20
	Attf. tiltak	25	-	13	10	2
	Tidsbegr. ufør	19	-	4	8	7
	Ufør	52	4	21	16	11
	Annen attf.	29	-	14	11	4
	Sosialhjelp	48	10	19	12	7
	Yrkeshemmet	14	6	3	2	3
	Annet, ukjent	655	242	208	155	50
	Andre ytelser	16	1	7	5	3
	Kvinner	I alt	7 274	3 196	2 066	1 441
Aktiv status		6 178	2 925	1 778	1 088	387
Inaktiv status		1 096	271	288	353	184
Av dette:						
Ledig/tiltak		137	17	42	58	20
Attf. tiltak		34	1	10	12	11
Tidsbegr. ufør		17	-	-	8	9
Ufør		59	4	16	23	16
Annen attf.		29	-	10	10	9
Ensl. forsørger		20	4	7	6	3
Sosialhjelp		23	8	9	4	2
Yrkeshemmet		21	-	6	9	6
Annet, ukjent ²		735	233	182	213	107
Andre ytelser		21	4	6	10	1

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse).

Tabell A.8b. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrerforeldre¹ etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007

		I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	85,9	91,3	85,4	79,1	75,3
	Inaktiv status	13,9	8,7	14,7	20,7	24,8
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	1,9	0,7	2,1	3,4	3,4
	Attf. tiltak	0,4	0,0	0,5	0,7	1,1
	Tidsbegr. ufør	0,2	-	0,1	0,5	1,4
	Ufør	0,7	0,1	0,9	1,3	2,3
	Annen attf.	0,4	-	0,6	0,7	1,1
	Ensl. forsørger	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3
	Sosialhjelp	0,5	0,3	0,7	0,5	0,8
	Yrkeshemmet	0,2	0,1	0,2	0,4	0,8
	Annet, ukjent ²	9,3	7,3	9,1	12,5	13,3
	Andre ytelser	0,2	0,1	0,3	0,5	0,3
Menn	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	86,9	91,1	84,8	82,5	82,4
	Inaktiv status	13,0	8,9	15,2	17,5	17,5
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	1,8	0,9	2,2	2,9	3,3
	Attf. tiltak	0,3	-	0,6	0,7	0,3
	Tidsbegr. ufør	0,2	-	0,2	0,5	1,1
	Ufør	0,7	0,1	0,9	1,1	1,8
	Annen attf.	0,4	-	0,6	0,7	0,7
	Sosialhjelp	0,6	0,3	0,9	0,8	1,1
	Yrkeshemmet	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5
	Annet, ukjent ²	8,6	7,4	9,4	10,4	8,2
	Andre ytelser	0,2	0,0	0,3	0,3	0,5
	Kvinner	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Aktiv status		84,9	91,5	86,1	75,5	67,8
Inaktiv status		15,1	8,4	13,9	24,5	32,3
Av dette:						
Ledig/tiltak		1,9	0,5	2,0	4,0	3,5
Attf. tiltak		0,5	0,0	0,5	0,8	1,9
Tidsbegr. ufør		0,2	-	-	0,6	1,6
Ufør		0,8	0,1	0,8	1,6	2,8
Annen attf.		0,4	-	0,5	0,7	1,6
Ensl. forsørger		0,3	0,1	0,3	0,4	0,5
Sosialhjelp		0,3	0,3	0,4	0,3	0,4
Yrkeshemmet		0,3	-	0,3	0,6	1,1
Annet, ukjent ²		10,1	7,3	8,8	14,8	18,7
Andre ytelser		0,3	0,1	0,3	0,7	0,2

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.² Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse).

Tabell A.9a . Innvandrere¹ 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007

	I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år	
I alt	I alt	92 494	11 954	21 844	28 786	29 910
	Aktiv status	62 702	9 171	15 415	18 499	19 617
	Inaktiv status	29 792	2 783	6 429	10 287	10 293
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	4 920	217	1 042	1 634	2 027
	Attf. tiltak	624	14	118	188	304
	Tidsbegr. ufør	248	-	20	74	154
	Ufør	357	6	85	102	164
	Annen attf.	497	4	78	146	269
	Ensl. forsørger	1 080	35	254	398	393
	Sosialhjelp	1 967	178	540	584	665
	Yrkeshemmet	395	8	71	118	198
	Annet, ukjent ²	19 411	2 293	4 183	6 943	5 992
	Andre ytelser	293	28	38	100	127
Menn	I alt	41 692	6 190	10 331	12 016	13 155
	Aktiv status	32 007	4 797	8 072	9 188	9 950
	Inaktiv status	9 685	1 393	2 259	2 828	3 205
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	2 258	124	605	688	841
	Attf. tiltak	321	12	79	99	131
	Tidsbegr. ufør	124	-	13	43	68
	Ufør	183	3	43	57	80
	Annen attf.	241	2	51	75	113
	Ensl. forsørger	2	-	-	1	1
	Sosialhjelp	943	97	270	255	321
	Yrkeshemmet	222	6	46	71	99
	Annet, ukjent ³	5 277	1 128	1 136	1 509	1 504
	Andre ytelser	114	21	16	30	47
Kvinner	I alt	50 802	5 764	11 513	16 770	16 755
	Aktiv status	30 695	4 374	7 343	9 311	9 667
	Inaktiv status	20 107	1 390	4 170	7 459	7 088
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	2 662	93	437	946	1 186
	Attf. tiltak	303	2	39	89	173
	Tidsbegr. ufør	124	-	7	31	86
	Ufør	174	3	42	45	84
	Annen attf.	256	2	27	71	156
	Ensl. forsørger	1 078	35	254	397	392
	Sosialhjelp	1 024	81	270	329	344
	Yrkeshemmet	173	2	25	47	99
	Annet, ukjent ²	14 134	1 165	3 047	5 434	4 488
	Andre ytelser	179	7	22	70	80

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.² Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse) og deltakere på introduksjonsordninger.³ Inkl. deltakere på introduksjonsordninger.

Tabell A.9b. Innvandrere¹ 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007

		I alt	16 - 19 år	20 - 24 år	25 - 29 år	30 - 34 år
I alt	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	67,8	76,7	70,6	64,3	65,6
	Inaktiv status	32,2	23,3	29,5	35,8	34,3
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	5,3	1,8	4,8	5,7	6,8
	Attf. tiltak	0,7	0,1	0,5	0,7	1,0
	Tidsbegr. ufør	0,3	-	0,1	0,3	0,5
	Ufør	0,4	0,1	0,4	0,4	0,5
	Annen attf.	0,5	0,0	0,4	0,5	0,9
	Ensl. forsørger	1,2	0,3	1,2	1,4	1,3
	Sosialhjelp	2,1	1,5	2,5	2,0	2,2
	Yrkeshemmet	0,4	0,1	0,3	0,4	0,7
	Annet, ukjent ²	21,0	19,2	19,1	24,1	20,0
	Andre ytelser	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4
Menn	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	76,8	77,5	78,1	76,5	75,6
	Inaktiv status	23,3	22,4	21,9	23,5	24,4
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	5,4	2,0	5,9	5,7	6,4
	Attf. tiltak	0,8	0,2	0,8	0,8	1,0
	Tidsbegr. ufør	0,3	-	0,1	0,4	0,5
	Ufør	0,4	0,0	0,4	0,5	0,6
	Annen attf.	0,6	0,0	0,5	0,6	0,9
	Ensl. forsørger	0,0	-	-	0,0	0,0
	Sosialhjelp	2,3	1,6	2,6	2,1	2,4
	Yrkeshemmet	0,5	0,1	0,4	0,6	0,8
	Annet, ukjent ³	12,7	18,2	11,0	12,6	11,4
	Andre ytelser	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4
Kvinner	I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	Aktiv status	60,4	75,9	63,8	55,5	57,7
	Inaktiv status	39,4	24,0	36,2	44,5	42,3
	Av dette:					
	Ledig/tiltak	5,2	1,6	3,8	5,6	7,1
	Attf. tiltak	0,6	0,0	0,3	0,5	1,0
	Tidsbegr. ufør	0,2	-	0,1	0,2	0,5
	Ufør	0,3	0,1	0,4	0,3	0,5
	Annen attf.	0,5	0,0	0,2	0,4	0,9
	Ensl. forsørger	2,1	0,6	2,2	2,4	2,3
	Sosialhjelp	2,0	1,4	2,3	2,0	2,1
	Yrkeshemmet	0,3	0,0	0,2	0,3	0,6
	Annet, ukjent ²	27,8	20,2	26,5	32,4	26,8
	Andre ytelser	0,4	0,1	0,2	0,4	0,5

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.² Inkl. mottakere av kontantstøtte (som eneste ytelse) og deltakere på introduksjonsordninger.³ Inkl. deltakere på introduksjonsordninger.

Tabell A.10. Personer 20 -34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og høyeste fullførte utdanning. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

	I alt	Kun obligatorisk utdanning	Mellom-utdanning	Universitet/høyskole	Uoppgitt
Uten innvandringsbakgrunn					
I alt	766 533	160 886	339 802	262 010	3 835
Menn	392 245	94 500	189 946	105 737	2 062
Kvinner	374 288	66 386	149 856	156 273	1 773
Norskfødte med innvandrerforeldre¹					
I alt	8 400	2 766	3 318	1 908	408
Menn	4 322	1 695	1 585	836	206
Kvinner	4 078	1 071	1 733	1 072	202
Innvandrere¹					
I alt	80 540	19 532	12 628	7 435	40 945
Menn	35 502	10 684	6 016	3 046	15 756
Kvinner	45 038	8 848	6 612	4 389	25 189
Uten innvandringsbakgrunn					
I alt	100,0	21,0	44,3	34,2	0,5
Menn	100,0	24,1	48,4	27,0	0,5
Kvinner	100,0	17,7	40,0	41,8	0,5
Norskfødte med innvandrerforeldre¹					
I alt	100,0	32,9	39,5	22,7	4,9
Menn	100,0	39,2	36,7	19,3	4,8
Kvinner	100,0	26,3	42,5	26,3	5,0
Innvandrere¹					
I alt	100,0	24,3	15,7	9,2	50,8
Menn	100,0	30,1	16,9	8,6	44,4
Kvinner	100,0	19,6	14,7	9,7	55,9

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.11. Personer 16 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007

		I alt	16-19 år	20-24 år	25-29 år	30 - 34 år
Uten innvandringsbakgrunn	I alt	996 402	229 890	248 227	246 219	272 066
	Menn	510 243	118 005	127 531	126 141	138 566
	Kvinner	486 159	111 885	120 696	120 078	133 500
	I alt	100,0	23,1	24,9	24,7	27,3
	Menn	100,0	23,1	25,0	24,7	27,2
	Kvinner	100,0	23,0	24,8	24,7	27,5
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	I alt	14 861	6 466	4 284	2 932	1 179
	Menn	7 596	3 276	2 218	1 493	609
	Kvinner	7 265	3 190	2 066	1 439	570
	I alt	100,0	43,5	28,8	19,7	7,9
	Menn	100,0	43,1	29,2	19,7	8,0
	Kvinner	100,0	43,9	28,4	19,8	7,8
Innvandrere ¹	I alt	92 557	11 966	21 854	28 813	29 924
	Menn	41 714	6 194	10 336	12 025	13 159
	Kvinner	50 843	5 772	11 518	16 788	16 765
	I alt	100,0	12,9	23,6	31,1	32,3
	Menn	100,0	14,8	24,8	28,8	31,5
	Kvinner	100,0	11,4	22,7	33,0	33,0

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.12. Personer 20- 34 år etter innvandringsbakgrunn, aktivitetsstatus og utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007

	Kun obligato- risk utdanning	Mellom- utdanning	Universitet/ høgskole	Uoppgitt
Uten innvandringsbakgrunn				
I alt	100,0	100,0	100,0	-
Aktiv stater i alt	75,2	91,8	94,2	-
Inaktive stater i alt	24,8	8,2	5,8	-
Av dette:				
Arbeidsledig/på arbeidsmarkedstiltak	3,8	1,2	0,6	-
Attføringstiltak	2,4	0,6	0,1	-
Tidsbegrenset ufør	1,4	0,4	0,1	-
Ufør	3,5	0,4	0,1	-
Annen attføring	2,1	0,6	0,2	-
Enslig forsørgerstønad	1,1	0,2	0,1	-
Sosialhjelp	2,2	0,2	0,0	-
Yrkeshemmet	1,2	0,3	0,1	-
Andre ytelser	0,6	0,2	0,1	-
Annet, ukjent ¹	6,5	4,2	4,5	-
Norskfødte med i nnvandrereforeldre²				
I alt	100,0	100,0	100,0	-
Aktiv stater i alt	71,9	89,0	89,7	-
Inaktive stater i alt	28,1	11,0	10,3	-
Av dette:				
Arbeidsledig/på arbeidsmarkedstiltak	4,8	1,9	1,2	-
Attføringstiltak	1,4	0,4	-	-
Tidsbegrenset ufør	0,9	0,3	-	-
Ufør	2,9	0,3	0,1	-
Annen attføring	1,3	0,5	0,2	-
Enslig forsørgerstønad	0,3	0,2	0,1	-
Sosialhjelp	1,4	0,2	-	-
Yrkeshemmet	0,7	0,2	0,1	-
Andre ytelser	0,5	0,4	0,2	-
Annet, ukjent ¹	13,9	6,7	8,7	-
Innvandrere²				
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0
Aktiv stater i alt	70,2	83,4	88,5	55,5
Inaktive stater i alt	29,8	16,6	11,5	44,5
Av dette:				
Arbeidsledig/på arbeidsmarkedstiltak	8,4	4,3	2,4	5,7
Attføringstiltak	1,4	0,8	0,2	0,5
Tidsbegrenset ufør	0,6	0,4	0,1	0,2
Ufør	1,2	0,3	0,1	0,2
Annen attføring	1,0	0,7	0,3	0,4
Enslig forsørgerstønad	1,6	0,9	0,2	1,2
Sosialhjelp	2,1	0,6	0,2	1,8
Yrkeshemmet	1,0	0,4	0,2	0,3
Introduksjonsordning	0,2	0,0	0,0	6,0
Andre ytelser	0,5	0,2	0,2	0,3
Annet, ukjent ¹	11,8	7,9	7,6	27,8

¹ Inkl. mottakere av konstantstøtte (som eneste ytelse).² Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

Tabell A.13. Andel inaktive personer 20- 34 år etter kjønn, status, innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007

	Uten innvandringsbakgrunn			Norskfødte med innvandrerforeldre ¹			Innvandrere ¹				
	Obligatorisk utdanning	Mellom- utdanning	Universitet/ høyskole	Obligatorisk utdanning	Mellom- utdanning	Universitet/ høyskole	Obligatorisk utdanning	Mellom- utdanning	Universitet/ høyskole	Uopp- gitt	
Menn											
Inaktiv status i alt	22,0	6,8	5,0	23,9	9,2	7,9	25,3	13,6	9,8	28,4	
Ledig/tiltak	3,9	1,0	0,6	4,1	1,7	1,2	8,3	4,2	2,1	5,9	
Attføring	3,6	0,9	0,2	2,3	0,6	0,1	2,3	1,4	0,5	1,2	
Uførhet	4,3	0,7	0,2	2,7	0,7	0,1	1,7	0,7	0,2	0,5	
Sosialhjelp	2,4	0,2	0,0	1,9	0,1	-	2,3	0,6	0,1	2,0	
Andre ytelser	1,8	0,3	0,1	0,8	0,4	-	1,5	0,7	0,3	0,7	
Annet, ukjent	6,0	3,7	3,9	12,1	5,7	6,5	9,1	6,0	6,6	13,4	
Introduksjonsordning							0,1	0,0	0,0	4,7	
Kvinner											
Inaktiv status i alt	28,8	10,0	6,4	34,6	12,6	12,2	35,3	19,3	12,7	54,6	
Ledig/tiltak	3,6	1,3	0,6	6,1	2,1	1,1	8,6	4,5	2,6	5,5	
Attføring	5,6	1,6	0,4	3,4	1,1	0,2	2,5	1,7	0,6	0,8	
Uførhet	5,8	1,1	0,2	5,3	0,5	-	1,8	0,6	0,2	0,4	
Enslig forsørgerstønad	2,6	0,5	0,1	0,7	0,3	0,1	3,5	1,8	0,3	1,9	
Sosialhjelp	1,9	0,2	0,0	0,6	0,2	-	1,8	0,6	0,2	1,7	
Andre ytelser	2,0	0,5	0,2	1,7	0,8	0,4	1,6	0,6	0,4	0,6	
Annet, ukjent ²	7,3	4,8	4,9	16,8	7,6	10,4	15,1	9,5	8,4	36,9	
Introduksjonsordning							0,4	0,0	-	6,8	

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Tabell A.14. Andel aktive 20 - 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4. kvartal 2007

	Obligatorisk utdanning			Mellomutdanning			Universitet/høyskole		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
20-24 år									
Uten innvandringsbakgrunn	78,4	80,4	75,3	94,3	94,4	94,3	97,2	97,2	97,2
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	76,3	77,0	75,1	93,4	93,9	93,0	95,1	96,7	94,0
Innvandrere ²	74,9	76,4	72,5	91,6	92,0	91,3	94,5	95,1	94,2
25-34 år									
Uten innvandringsbakgrunn	72,5	76,0	67,8	90,1	92,5	86,8	93,6	94,7	92,8
Norskfødte med innvandrerforeldre ¹	66,6	74,9	54,5	83,2	87,0	79,3	86,9	89,9	84,5
Innvandrere ²	67,4	73,6	61,0	78,7	83,3	74,5	87,1	89,2	85,6

¹ Med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utenom Australia og New Zealand.

² Med registrerte opplysninger om utdanningsnivå og med bakgrunn fra Øst-Europa utenom EU, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika.

Figurregister

1.1a.	Norskfødte med innvandrerforeldre, etter alder. Prosent. 4. kvartal 2007	10
2.1.	Andel aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter alder og innvandringsbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007	14
2.2.	Andel aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007	15
5.1.	Personer 25 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, alder og familiesituasjon. Prosent. 4. kvartal 2007	26
5.2.	Personer 25 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Prosent. 4. kvartal 2007	27
5.3.	Sysselsatte blant gifte med barn etter kjønn, alder og innvandringskategori. Prosent. 4. kvartal 2007	28
7.1.	Aktive 20 – 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4.kv. 2007	40
7.2a.	Aktive 20 – 24 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4.kvartal. 2007.....	41
7.2b.	Aktive 25 – 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4.kvartal 2007.....	41
8.1.	Førstegangsfødende kvinner registrert sysselsatt året de fødte, som var tilbake i arbeid to år etter fødselen, etter fødeår og innvandringsbakgrunn. Prosent	50

Tabellregister

2.1. Personer etter innvandringsbakgrunn, aktivitetsstatus og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2006 og 2007	13
3.1. Andel aktive 16 - 34 år etter verdensregion, kjønn, alder og innvandringsbakgrunn. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007.....	17
4.2. Innvandrere etter alder ved innvandringstidspunkt, aktivitetsstatus, kjønn og alder. Prosent. 4. kvartal 2007	23
6.2. Personer 16 - 34 år etter statuskode, kjønn og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007	32
6.3. Personer med inaktiv status "Annet, ukjent" i aldersgruppen 16 - 34 år etter familiesituasjon, innvandringsbakgrunn og kjønn. Absolutte tall og i prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007.....	33
6.4. Innvandrere 16 - 34 år etter aktivitetsstatus (inkl. introduksjonsordning) og kjønn. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	34
6.5. Korrigering av aktivitetsstater mhp. deltakelse på introduksjonsordninger for innvandrere m. botid 0-3 år. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	34
6.6. Korrigering av aktiv status mhp. deltakelse på introduksjonsordninger for innvandrere fra Afrika og Asia. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	35
6.7. Innvandrere 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og botid. Prosent. 4. kvartal 2007	35
6.8. Innvandrere 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og verdensregion. Prosent. 4. kvartal 2007.....	36
7.1. Personer 20 -34 år med registrert utdanning etter innvandringsbakgrunn, kjønn og høyeste fullførte utdanning. Prosent. 4. kvartal 2007	39
7.2. Andel aktive 20 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og (hittil) fullført utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007.....	43
7.3. Andel inaktive personer 20- 34 år med kun obligatorisk utdanning etter kjønn status og innvandringsbakgrunn. Prosent. 4. kvartal 2007	46
8.1. Førstegangsfødende kvinner registrert sysselsatt året de fødte, etter årstall for fødselen, innvandringsbakgrunn og antall år etter fødsel tilbake i arbeid. Absolutte tall og i prosent	49
8.2. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandrerbakgrunn og alder. Absolutte tall og i prosent.....	52
8.3. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, alder (ved fødsel) og yrkesstatus pr. 4. kvartal 2008. Absolutte tall og i prosent	53
8.4. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent.....	54
8.5. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, familiesituasjon (ved fødsel) og yrkesstatus per 4. kvartal 2008. Prosent	54
8.6. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Absolutte tall og i prosent.....	55
8.7. Førstegangsfødende kvinner i 2006 registrert sysselsatt samme år, etter innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå (ved fødsel) og yrkesstatus per 4. kvartal 2008. Prosent	56

Vedleggstabeller

A.1a. Norskfødte med innvandrereforeldre etter utvalgte verdensregioner og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	60
A.1b. Norskfødte 16 år og eldre med innvandrereforeldre etter landbakgrunn. 4. kvartal 2007	60
A.2a. Aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall. 4. kvartal 2007.....	60
A.2b. Aktive (sysselsatte eller under utdanning) etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. I prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007.....	61
A.3. Personer etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007	61
A.4. Sysselsatte etter innvandringsbakgrunn, alder, kjønn og familiesituasjon. Absolutte tall og i prosent av personer i alt i hver gruppe. 4. kvartal 2007.....	62
A.5. Bosatte innvandrere 16 - 34 år etter utvalgte verdensregioner, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	63
A.6. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrereforeldre etter utvalgte verdensregioner, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	64
A.7a. Personer uten innvandringsbakgrunn 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007	65
A.7b. Personer uten innvandringsbakgrunn 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007	66
A.8a. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrereforeldre etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007	67
A.8b. Norskfødte 16 - 34 år med innvandrereforeldre etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007	68
A.9a. Innvandrere 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. 4. kvartal 2007.....	69
A.9b. Innvandrere 16 - 34 år etter kjønn, aktivitetsstatus og alder. Prosent. 4. kvartal 2007.....	70
A.10. Personer 20 -34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og høyeste fullførte utdanning. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	71
A.11. Personer 16 - 34 år etter innvandringsbakgrunn, kjønn og alder. Absolutte tall og i prosent. 4. kvartal 2007.....	72
A.12. Personer 20- 34 år etter innvandringsbakgrunn, aktivitetsstatus og utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007.....	73
A.13. Andel inaktive personer 20- 34 år etter kjønn, status, innvandringsbakgrunn og utdanningsnivå. Prosent. 4. kvartal 2007.....	74
A.14. Andel aktive 20 - 34 år etter alder, innvandringsbakgrunn, utdanningsnivå og kjønn. Prosent. 4. kvartal 2007	74